TARKAFORGÓ 16.

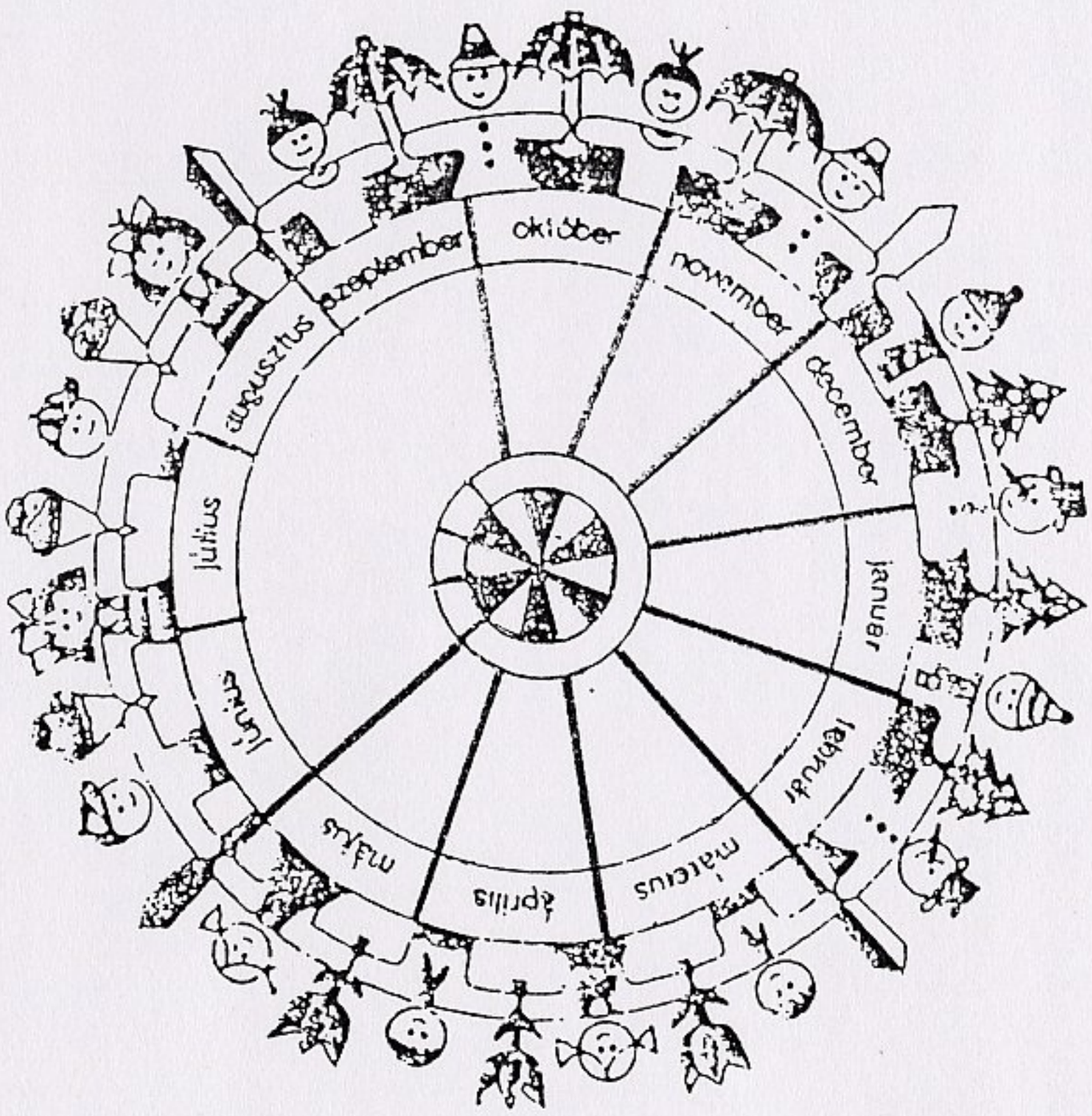

ZALAEGERSZEG
1995.

T A R K A F O R G Ó

Gyermekkönyvtári foglalkozások

Szerkesztette:

Dr. Henczi Sándorné
Oláh Rozália

A foglalkozásokat készítette:

Csudai Zoltánné
Gáll Éva
Gelencsér Katalin
Hideg Miklósné
Kustán Jenőné
Laczkó Gábor
Oláh Rozália
Tímárné Németh Valéria
Tüske Lászlóné

Felelős kiadó:
Kiss Gábor igazgató

Készült:
a Deák Ferenc Megyei Könyvtár
sokszorosító üzemében 200 példányban
Zalaegerszeg, 1995.

BEVEZETŐ

Módszertani kiadványunk a Zala megyei gyermekkönyvtárosok által összeállított csoportos foglalkozások forgatókönyveit szöveghűen tartalmazza.

A témaköröknek megfelelően: könyvtárhasználati órák, a mesékről és a költészetről szóló csoportos foglalkozások, a népszokások megismertetését szolgáló rendezvények és könyvtári vetélkedők leírásai kerültek be a Tarkaforgó 16. kötetébe.

A tematika sokszínűsége jellemzi a forgatókönyveket. Ötleteket meríthetnek belőle mindazok, akik óvodásokkal, kisiskolásokkal illetve felső tagozatosokkal foglalkoznak a gyermekkönyvtárakban.

A Tarkaforgó 16. a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely első kiadványaként a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gondozásában jelent meg.

A könyvről a könyvből
Könyvtárhasználati foglalkozás 3. osztályosoknak

Összeállította: Tímárné Németh Valéria
a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa

I. Ismétlés

1. Az előző foglalkozáson hallottak átismétlése a könyvtári rendről, a könyvek elhelyezéséről könyvtárunkban

Tart. szerint:
Szépirodalom: - ifjúsági regények
- mesék
- kötelező irodalom

Közös feldolgozás

Ismeretterjesztő irodalom: - ezen belül kiemelve: a Búvár zsebkönyvek, Mit mesél a természet, Bölcs Bagoly c. sorozatok, idegen nyelvű könyvek.

Megkülönböztető jelzések:
piros csík - nem kölcsönözhető
kék csík - kötelező olvasmány
zöld csík - idegen nyelvű könyvek
zöld-sárga csík - minden gyermekkönyvtári könyv.

Elhelyezés szerint: - olvasóterem
- kölcsönző terem
- kézikönyvtári állomány

A jelzetek szerepe.

2. Gyakorlati feladat: Önálló keresés a könyvtárban. A megadott információk alapján meg kell keresni az adott könyvet. 2-2 gyerek kapja a feladatot.

Keresd a könyvtárban!
A kölcsönző teremben, az ismeretterjesztő könyveknél, az 510 I 51-es jelzetű könyvet, amelynek szerzője, címe:
Imrecze Zoltánné: Nem nehéz a matematika

II. Vegyétek kezetekbe a megtalált könyvet! Gyűjtsünk össze minden fontos tudnivalót, amit a könyv elárul magáról! Lehet lapozgatni, forgatni a könyvet. Nem a tartalmára vagyok kíváncsi!

Megtudhatjuk, hogy:
ki írta, szerkesztette, válogatta, rajzolta, sorozat-e a könyv
= szerzőségi adatok

Közlés

Melyik kiadó adta ki, mikor és hol= kiadási adatok

Hol találtátok meg ezeket az adatokat?
(A könyv elején a tartalmi rész előtt.)

Közös feldolgozás

Van-e még más, amit elárul nekünk a könyv?
Melyik nyomda, hol, mikor, hány példányban, kiknek a közreműködésével nyomta
= a nyomtatás adatai

Hol találhatók meg ezek az adatok?
(Általában a könyv végén, ritkábban az elején.)

A könyvnek melyik az a része, amelyik gyorsan tájékoztat minket a könyv tartalmáról?
(Tartalomjegyzék és a mutató.)

Hol találhatjuk meg őket?
(A könyv végén vagy elején, a mutató néha a könyv közepén is kaphat elhelyezést.)

Hogy pontosabban meg tudjátok nevezni hol találhatók a megbeszélt információk, ismerkedjünk meg a könyv részeivel!

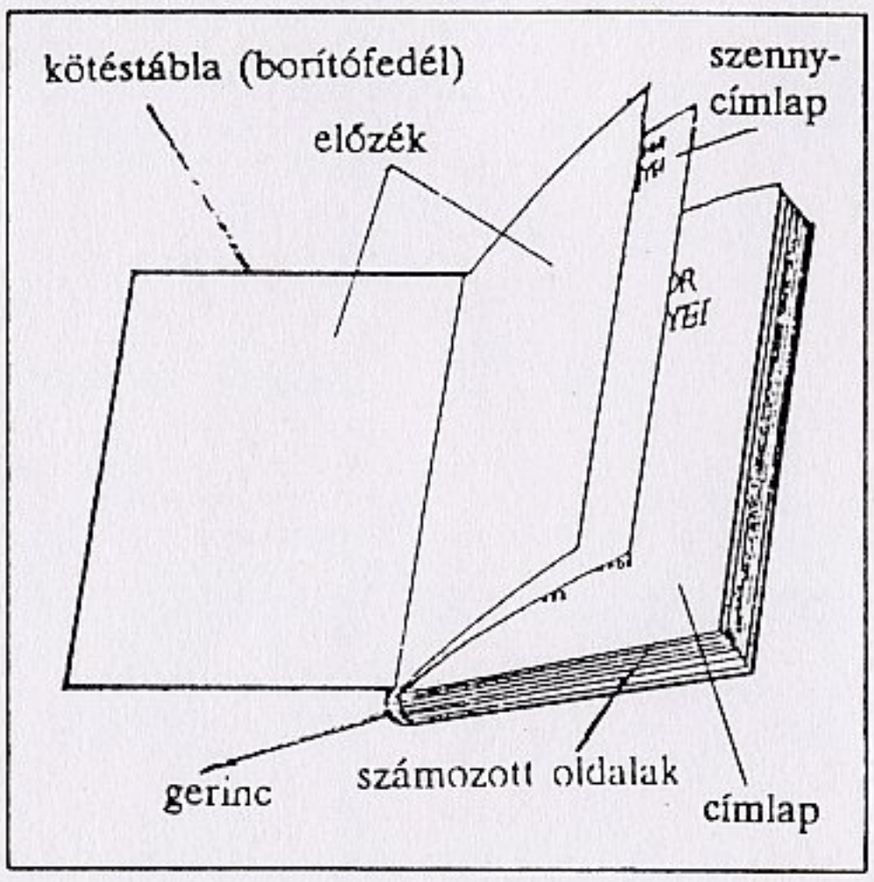

1. melléklet

Nézzetek a táblára!

A könyv végén, a nyomtatás adatait tartalmazó szövegrészt kolofónnak hívjuk. Kolofón=záradék, Kolophon görög város nevéről.
Előfordul, amint már említettük, hogy a címlap hátulján szerepel.

2. Feladat: Kapcsoljátok a kérdéshez a megfelelő fogalmat!

2. melléklet
Csoportmunka

III.

1. A könyvből tehát sok minden megtudható a könyvről. Többek között az is, kik vettek részt a könyv előállításában, terjesztésében.

3. melléklet
A táblára kitett képsor megbeszélése
Közös feldolgozás

Felismeritek-e őket?
(Író, kiadó, illusztrátor, lektor, műszaki szerk., könyvkereskedő, könyvtáros.)

2. Az előzőleg megbeszélt képsort mindenki megkapja puzzle-ként. *Egyéni feladat*
Feladat: Helyes sorrendben kirakni a képeket.

A táblán látható képsor egyben a könyv útját is jelzi az írótól a könyvtárosig.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Sándor Gertrúd: Könyves füzet. Bp. 1994, Korona K.
Könyvtári Kalauz: Segédkönyv gyermek és iskolai könyvtárosoknak. Szolnok-Bp., 1993., OSZK KMK. Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár, MKE Gyermekkönyvtáros Szekciója.

Készítsünk lexikont (3. osztályosoknak)

Összeállították: Gáll Éva és Gelencsér Katalin az Apáczai Csere János ÁMK munkatársai (Zalaegerszeg)

Megbeszéljük, hogy mi a kézikönyvtár, s milyen könyvek találhatók itt. (Mondjatok olyan kézikönyveket, amelyeket ismertek! Mit jelent az a szó, hogy lexikon? Milyen lexikonokat ismertek? Vannak általános- és szaklexikonok. Pl. Új magyar lexikon és Magyar irodalmi lexikon. Melyik lehet az általános és melyik a szak? Mi található egyikben és másikban? Mi a különbség ezek között? Mikor és hogyan keresünk ezekben? Segít az élőfej használata az eligazodásban.)

Az asztalra összekészítettük az alábbi könyveket, melyeknek segítségével egy általános lexikont készítünk közösen:

Greenaway: Csudálatos denevérek (Csudavilág) Park K. 1992.
Ling: Csudálatos krokodilok és más hüllők (Csudavilág) Park K. 1992.
Parsons: Csudálatos kígyók (Csudavilág) Park K. 1991.
Parsons: Csudálatos pókok (Csudavilág) Park K. 1991.
Sielmann: Háziállatok (Mi micsoda) Tessloff K. 1993.
Cranfield: Az állatok világa (Otthonunk a világ) Móra K. 1994.
Dobroruka: Ezerarcú természet. Madách K. 1989.
Dröscher: Cápák és ráják (Mi micsoda) Tessloff K. 1994.
Mallwitz: A sarkvidékek (Mi micsoda) Tessloff K. 1994.
Swallow: A kertek világa (Usborne természetbúvár sorozat) Alexandra K. 1993.
1000 kérdés, 1000 válasz az állatokról. Alexandra K. 1994.
Colvin: Az élővilág kisenciklopédiája (Usborne) Park K. 1994.(4 példány szükséges)
Elliot: Usborne enciklopédia gyermekeknek (Usborne) Park. K. 1994.(2 példány kell)
Craig: Usborne természettudományi kisenciklopédia (Usborne) Park K. 1994.(2 példány kell)
Vogelgesang: Sivatagok (Discover) Phoenix K. 1993.
Weidensaul: Madarak (Discover) Phoenix K. 1992.
Jablonsky: Óceáni élet (Discover) Phoenix K. 1992.
Glut: Dinoszauruszok (Discover) Phoenix K. 1993.
Taylor: Állatatlasz. Gulliver K. 1993.

Kiválasztunk 2 illusztrátort, akik a lexikon fedőlapját és hátoldalát színes rajzokkal díszítik, valamint a címet és a könyv készítésében résztvevő osztályt felírják.

Megbeszéljük a ragasztással járó technikai problémákat, majd megkapják a feladatokat. A gyerekek párban dolgoznak. A feladat megoldása után levágják a lapról az utasítást. Amikor minden feladat kész, betűrendbe sorolják az egyes megoldásokat (a rendezés alapja a nagybetűkkel szedett címszó) és rajzlapra felragasztják. A rajzlapokat bal oldalt kilyukasztjuk, így szalaggal összefűzhető. A lexikon anyaga nem lezárt, így bármikor továbbépíthető akár órán, akár napközis időben.

FENN

.....

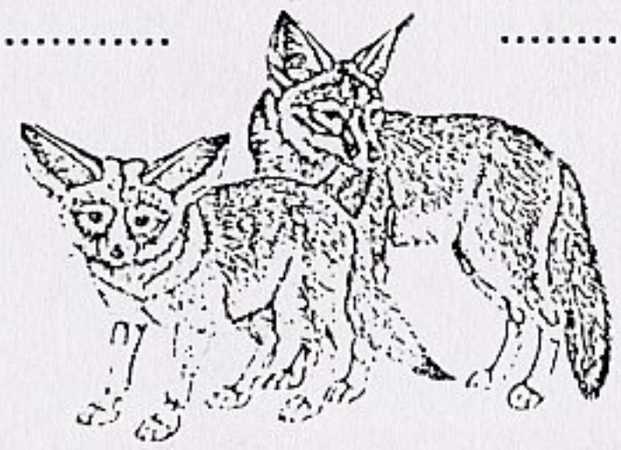

.....

Mindkét állat üregben tölti a nappalt, s éjjel jár gyíkok és madarak után. A zsákmányt

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

Keresd ki AZ ÁLLATOK VILÁGA című könyvből a FENN nevű állatot! A kép segítségével írd a két állat nevét a kép fölé! Fejezd be a megkezdett mondatot és írj le még két mondatot!

CSONT (KÍGYÓ)

A kígyónak nagyon hosszú a

.....

.....

.....

Keresd ki a CSUDÁLATOS KÍGYÓK című könyvből a CSONT-ról szóló részt! Fejezd be a mondatot!

TAVAK ÉS FOLYÓK

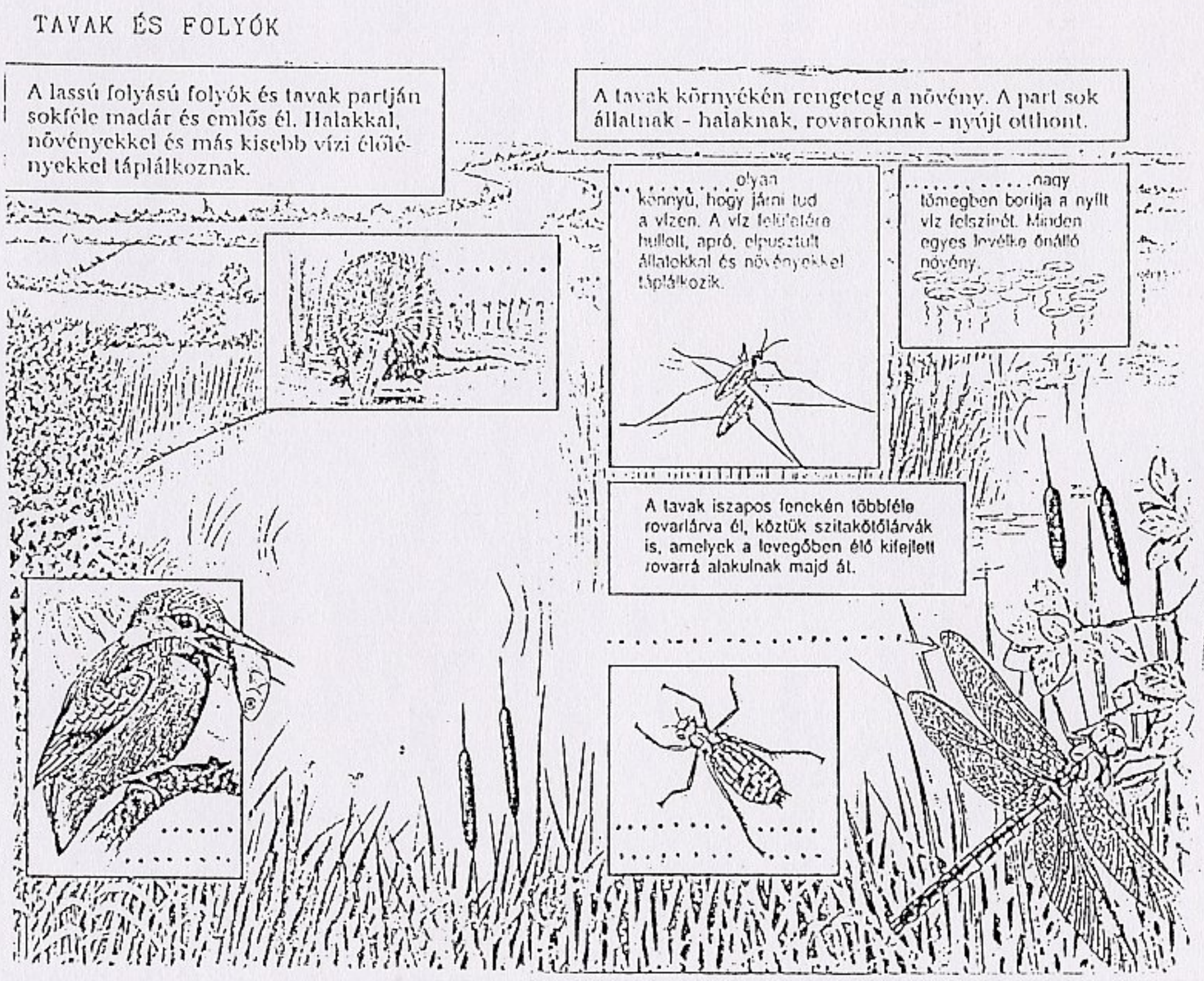

Keresd ki az USBORNE AZ ÉLŐVILÁG KISENCIKLOPÉDIÁJA című könyvben a TAVAK-ról szóló részt, ahol ez a kép található! Írd ki a könyvből a kipontozott helyekre a képen lévő élőlények neveit! (6 féle)

Keresd ki az USBORNE AZ ÉLŐVILÁG KISENCIKLOPÉDIÁJA című könyvben a TAVAK-ról szóló részt, ahol ez a kép található! Írd ki a könyvből a kipontozott helyekre a képen lévő élőlények neveit! (6 féle)

PELIKÁN

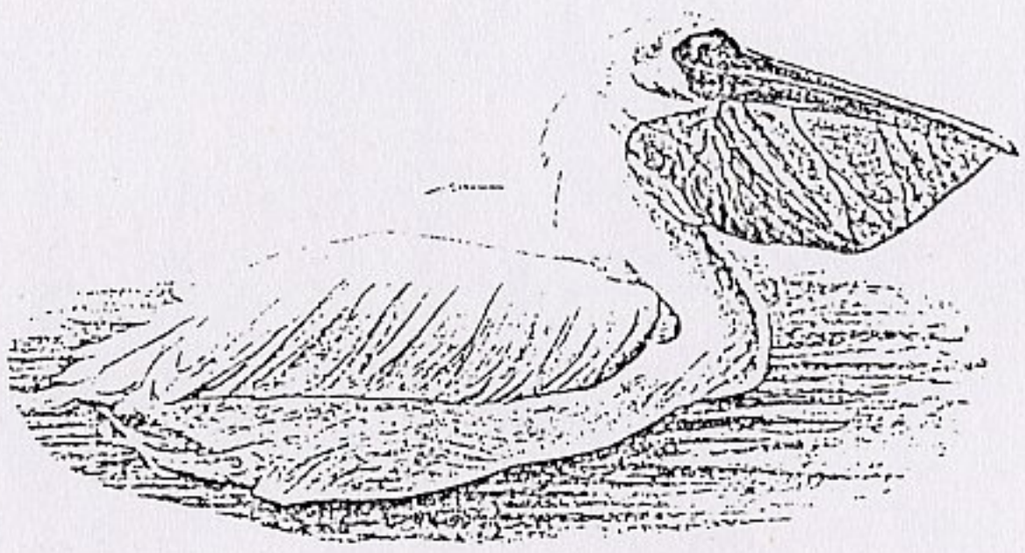

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keresd ki az USBORNE AZ ELŐVILÁG KISENCIKLOPEDIÁJA című könyvből a PELIKÁNRÓL szóló pár mondatot! Írd le a kipontozott vonalakra!

ÁLCÁZÁS

.....
.....
.....

Keresd ki a MADARAK (Discover) című könyvből az ÁLCÁZÁS szó jelentését! Írd le!

ERSZÉNYES

.....
.....
.....

Keresd ki a SIVATAGOK (Discover) című könyvből az ERSZÉNYES szó jelentését! Írd a kipontozott vonalakra!

TENGEREK VIZE

A tengerek vize évmilliók alatt vált sóssá.

.....
.....
.....
.....

Keresd ki az USBORNE TERMÉSZETTUDOMÁNYI KISENCIKLOPÉDIA című könyvből a FÖLD-ről szóló mondatokat. Írd le!

KAKAÓFA

A kakaó és néhány más fafaj

.....
.....
.....

A törzsön ülő virágokból húsos toktermés fejlődik.

.....
.....
.....

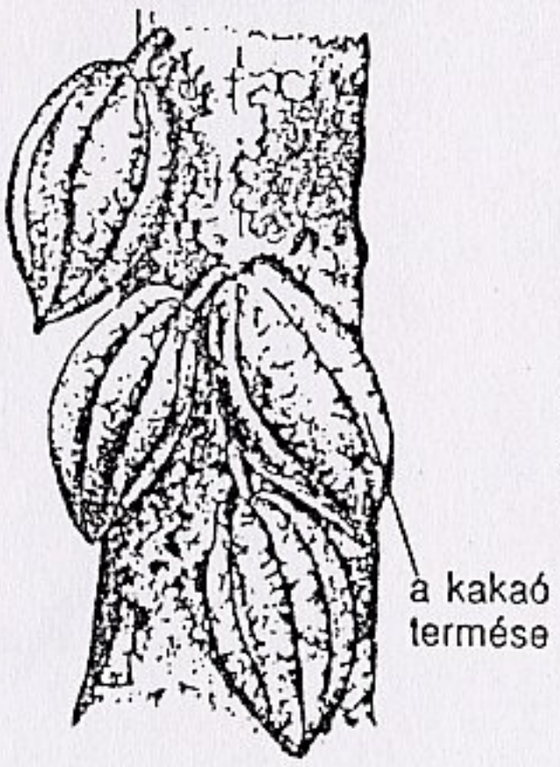

Keresd ki az USBORNE AZ ÉLŐVILÁG KISENCIKLOPÉDIÁJA című könyvből a KAKAÓFA meghatározását! Írd be a kipontozott helyekre a hiányzó mondatokat!

ZÁTONY

.....
.....
.....

Keresd ki az ÓCEÁNI ÉLET című könyvből a ZÁTONY szó jelentését! Írd le!

KORALLZÁTONYOK

Korallzátonyok csak meleg, tiszta, tehát.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
Több ezer más élőlénynek adnak otthont.

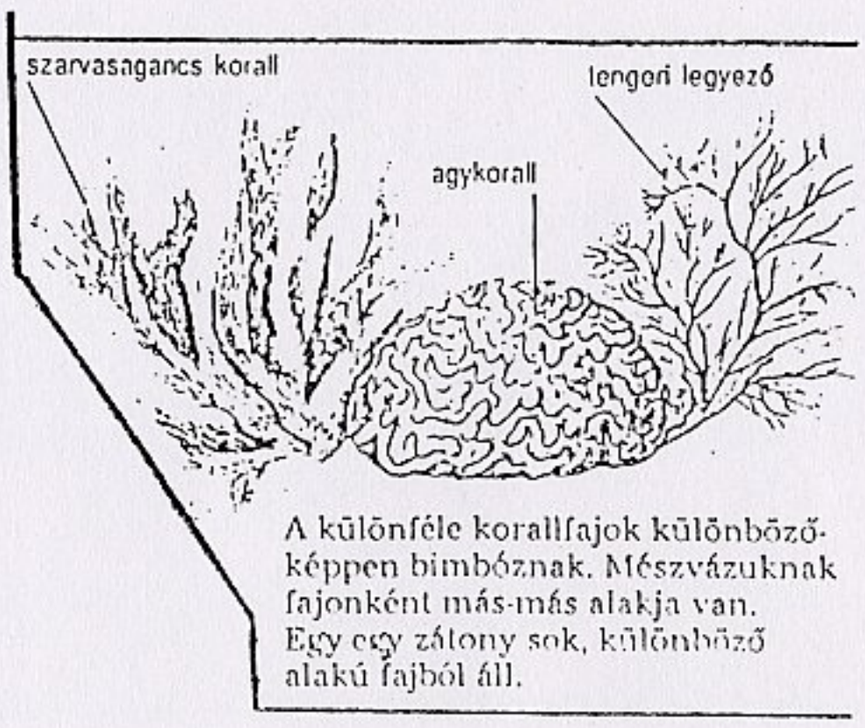

A különféle korallfajok különböző-képpen bimbóznak. Mészvázuknak fajonként más-más alakja van. Egy egy zátony sok, különböző alakú fajból áll.

Keresd ki az USBORNE AZ ÉLŐVILÁG KISENCIKLOPÉDIÁJA című könyvből a KORALLZÁTONYOKRÓL szóló fejezetet! Itt található a kép is. A kipontozott helyre írd be a hiányzó részt!

LÁTÁS

Két szemünk néhány cm távolságra van egymástól, ezért.....
.....
.....

Ez segít érzékelni a látott test alakját és távolságát. A legtöbb vadászó állatnak előretekintő szemei vannak. Jól fel tudják becsülni a távolságokat, de látóterük szűk. Más állatok szeme oldalra néz. Ezáltal nagyobb a látóterük, a
.....
.....
.....

TUDTAD?

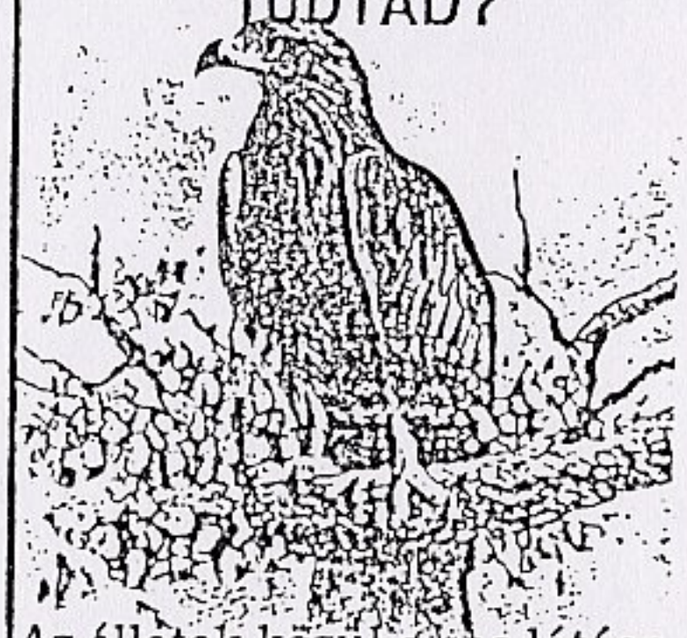
Az állatok közül a sas látása a legélesebb. Nagyon magas ról is észreveszi áldozatait: három km távolságból is megpillantja a nyulat.

Keresd ki az USBORNE TERMÉSZETTUDOMÁNYI KISENCIKLOPÉDIA című könyvből a LÁTÁS szót! Egészítsd ki a szöveget!

SZEMFORGATÓHAL

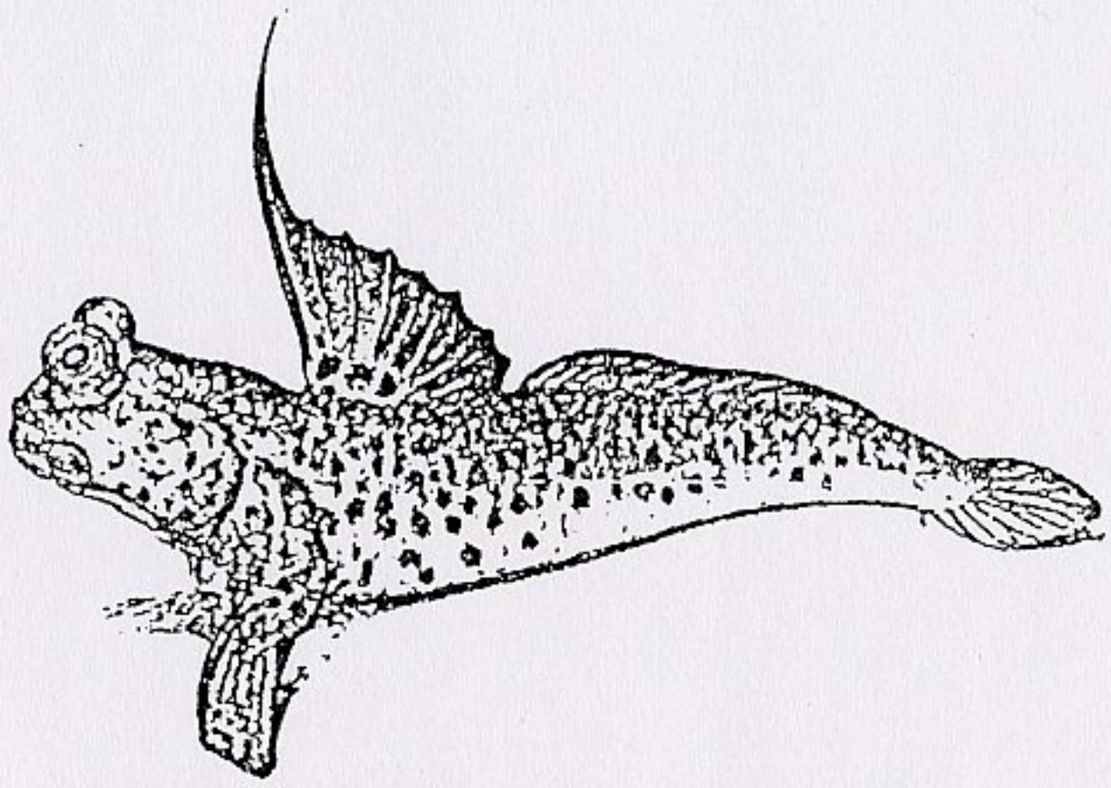

A szemforgatóhal kíváncsibb az átlagnál:

.....
.....
.....
.....

Erőteljes farkúszóival dobja ki magát az iszapos talajra. Mindezt azért teszi, mert

.....
.....
.....

Keresd meg az ÁLLATATLASZ című könyvben a SZEMFORGATÓHAL-at! Segít a kép is! Írd be a kipontozott helyre a hiányzó szavakat!

VÁSÁR, KÖZÉPKORBAN

Amikor a faluba.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Az üstfoltozók.....árultak. A bűvészek és a .....
.....
.....

Keresd meg az USBORNE ENCIKLOPÉDIA GYERMEKEKNEK című könyvben a VÁSÁR, KÖZÉPKORBAN szó magyarázatát! Segít a kép is! Egészítsd ki a hiányzó részeket!

MELEGVÉRŰ

.....
.....
.....
.....

Keresd ki a DINOSZAURUSZOK (Discover) című könyvből a MELEGVÉRŰ szó jelentését! Írd le a kipontozott helyre!

ÁRNYÉKUNK

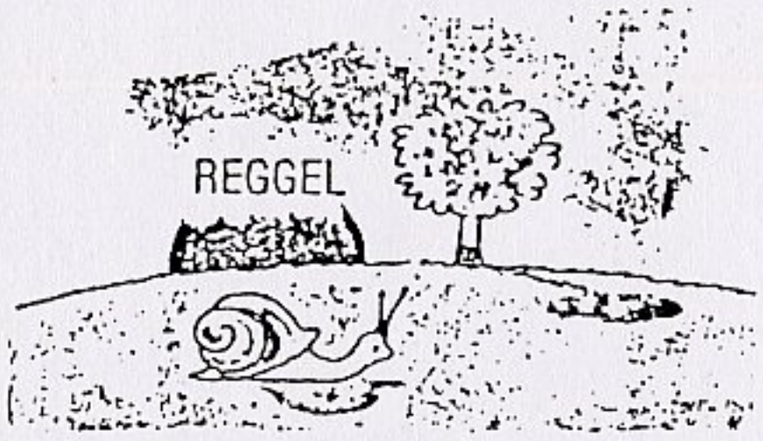

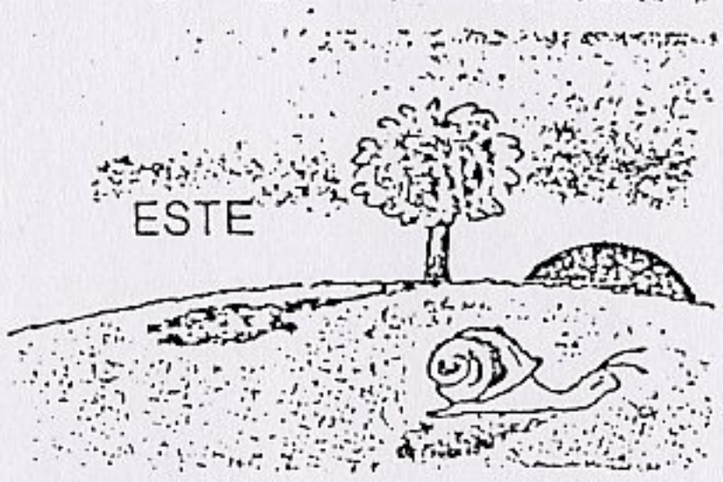

A fény mindig egyenes vonalban terjed, ezért

.....

.....

.....

.....

Délben

.....

.....

Kora

.....

.....

.....

.....

Keresd ki az USBORNE ENCIKLOPÉDIA GYERMEKEKNEK című könyvből az IDŐ fejezetet vagy szót! Itt találod meg az árnyékunkról szóló mondatokat. Segít a kép is! Írd be a kipontozott helyekre a hiányzó szavakat!

MORMOTA

Miért mondják, hogy úgy alszik, mint egy mormota?
A mormota az egyik leghíresebb hétalvó az állatok között:

.....

.....

.....

.....

Következő év áprilisáig alszanak.

Keresd ki az 1000 KÉRDÉS 1000 VÁLASZ AZ ÁLLATOKRÓL című könyvből a MORMOTÁ-ról szóló részt! Írd a hiányzó mondatokat a kipontozott helyre!

RÉT

Rétek és mezők közelében

Rétek és mezők közelében

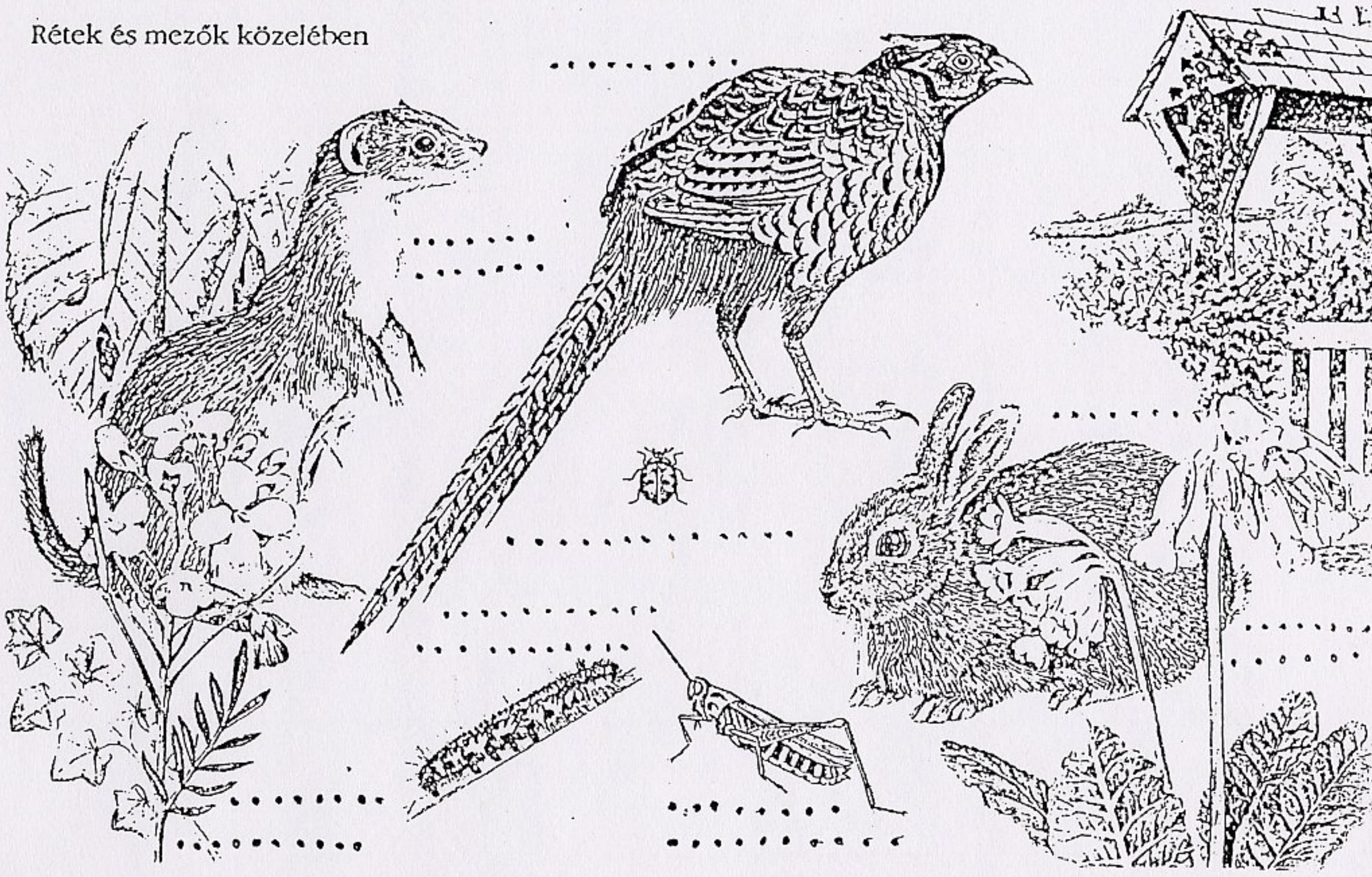

Keresd ki KERTEK VILÁGA című könyvből a RÉT-ről szóló résznél a képet! Írd be a kipontozott helyekre a növények és az állatok nevét!

CSÁSZÁRPINGVIN

.....

.....

.....

.....

.....

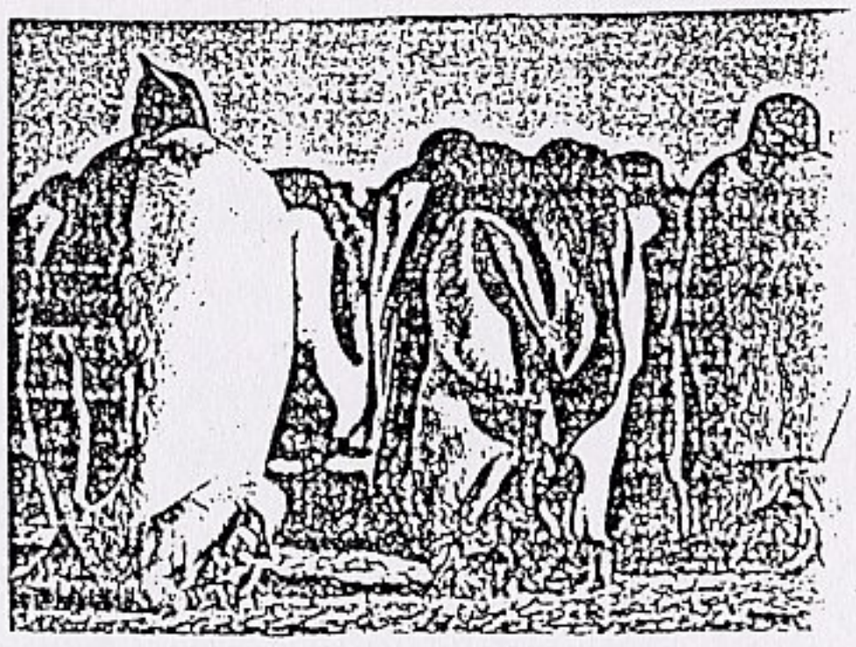

Keresd ki A SARKVIDÉKEK (Mi micsoda) című könyvből a PINGVIN-ekről szóló résznél a képet! Írd le, hogy hol keresnek menedéket a fiókák a hideg elől!

A CÁPA ELLENSÉGEI

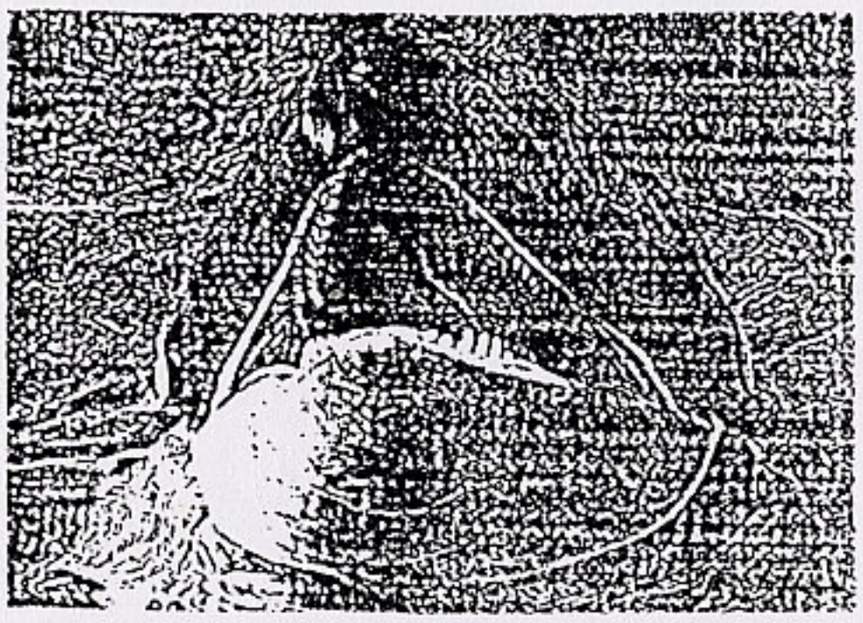

.....
.....
.....

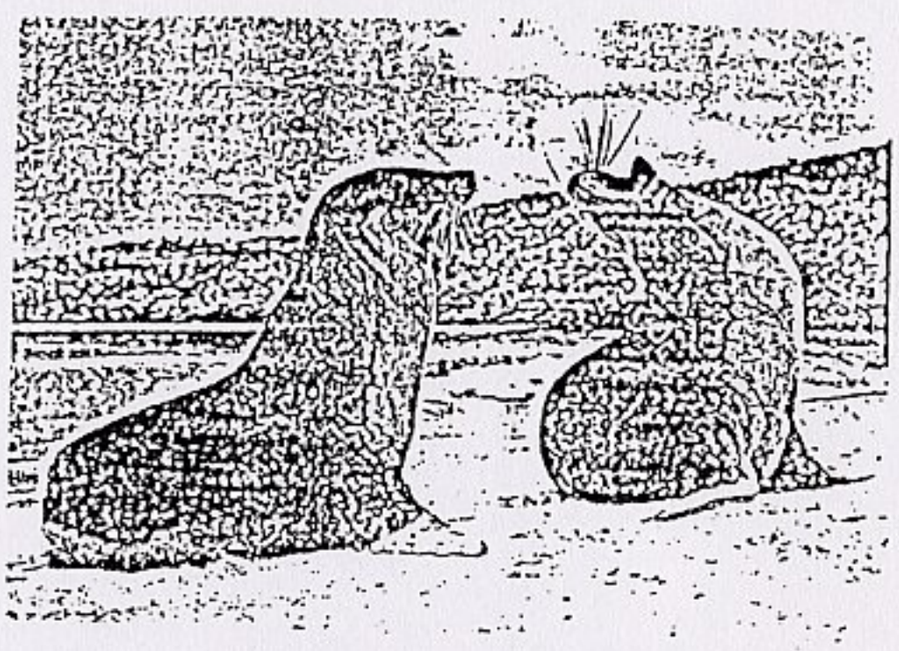

.....
.....
.....

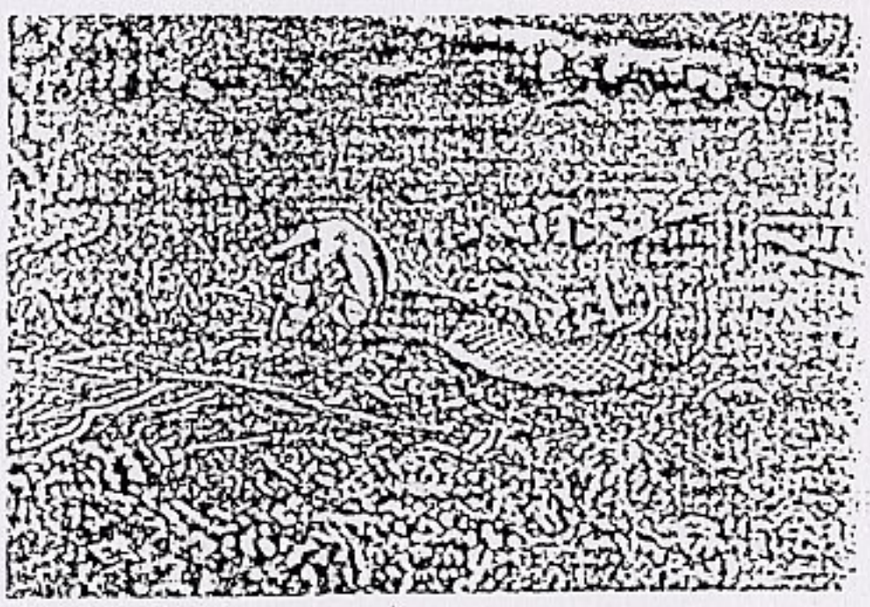

Keresd ki a CÁPÁK ÉS RÁJÁK (Mi micsoda) című könyvből, HÁNY ELLENSÉGE VAN A CÁPÁNAK? Írd a képek mellé az állatok nevét!

KÉTPÚPÚ TEVE

A púp a teve tartalék tápanyagraktára: a jól táplált

.....
.....
.....

Keresd ki az EZERARCÚ TERMÉSZET című könyvből a KÉTPÚPÚ TEVÉT! Folytasd a kipontozott helyen a mondatot!

KUTYA KIFEJEZÉSEI

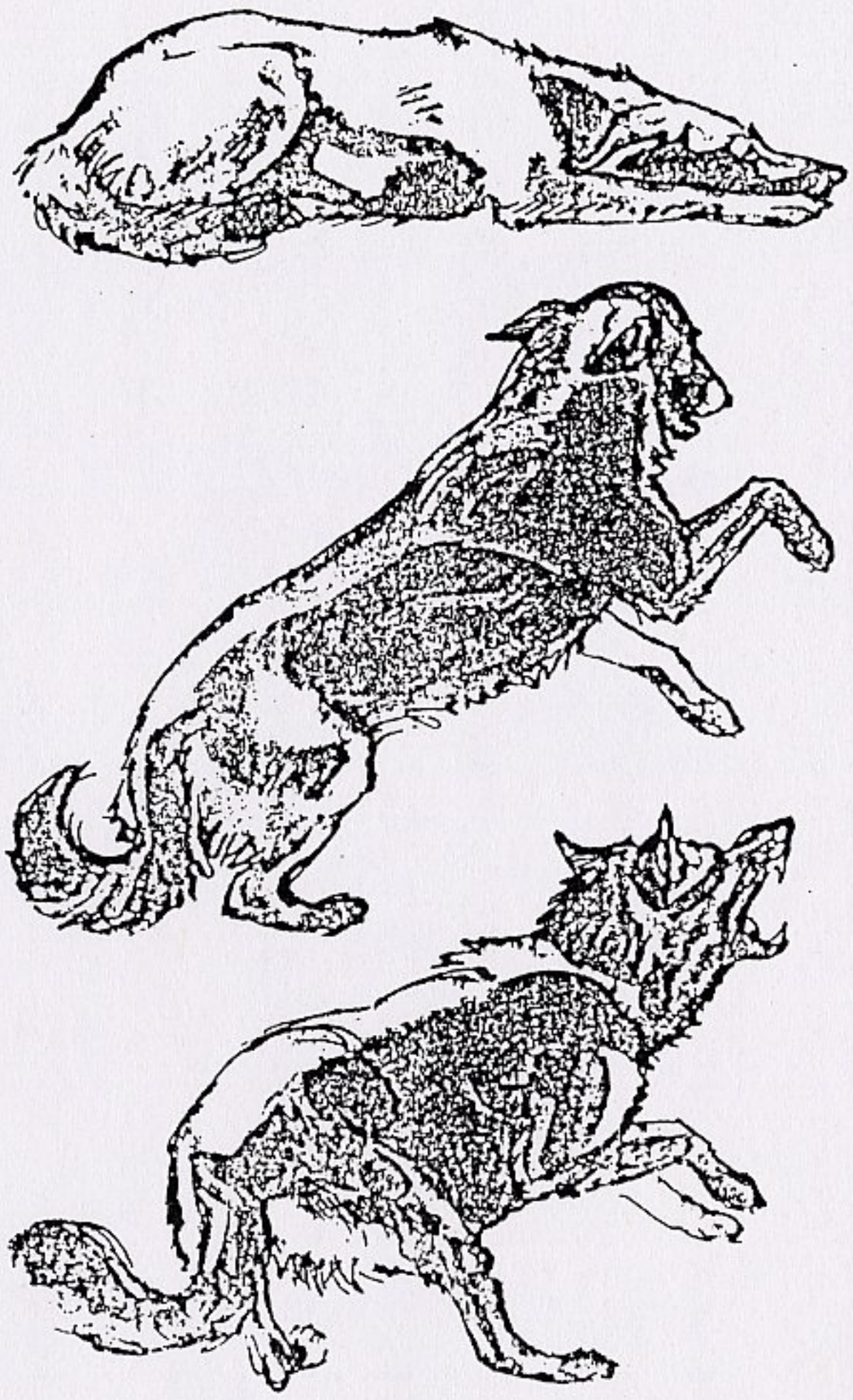

.....

.....

.....

Keresd ki a HÁZIÁLLATOK című könyvben MIT ÉRT MEG A KUTYA, ÉS MIT TUD KIFEJEZNI fejezetet! Ott találod meg a képet is. Írd be a kipontozott helyekre, hogy mit fejez ki a kutya a háromféle testhelyzetben!

HÁLÓVETŐ PÓK

A hálóvető pók sajátos módon.....
.....
.....

Keresd ki a CSUDÁLATOS PÓKOK című könyvből a HÁLÓVETŐ PÓK-ról szóló részt! Fejezd be a megkezdett mondatokat!

KROKODILKÖNNYEK

Sokáig tartotta magát az a hiedelem, hogy a krokodil.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keresd ki a CSUDÁLATOS KROKODILOK ÉS MÁS HÜLLŐK című könyvben a KROKODILKÖNNYEK-et! Írd le a kipontozott helyre az ott találtakat!

HALÁSZDENEVÉR

A legtöbb denevér rovarevő. De némelyikük étlapján gyümölcs, nektár, hal, béka és még egyéb különlegesség is szerepel.
A halászdenevér Közép- és Dél-Amerika lakója. Különleges.....
.....
.....
.....
.....

Keresd ki a CSUDÁLATOS DENEVÉREK című könyvből a HALÁSZDENEVÉR-t! Írd ki a róla találtakat a kipontozott helyre!

Tapasztalat

A foglalkozást az általános iskola 3. osztályosainak állítottuk össze. A gyerekek a lexikon készítés folyamatát nagyon élvezik. Eközben nemcsak új ismereteket szereznek, hanem megismerik a lexikonok felépítését, s ezáltal a kézikönyvek használata sokkal könnyebbé válik számukra.

A könyvsorozatok
Könyvtárhasználati óra 5-6. osztályosoknak
Összeállította: Oláh Rozália a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa

Az óra menete:	Módszerek, eszközök:
A mai órán a könyvek olyan csoportjával foglalkozunk, amelyeknek hasonló a témájuk és hasonló a formájuk, azaz a sorozatokkal.	
1. Nézzük meg, mit ír a Könyvtárosok kislexikona a sorozatokról!	Kézikönyvhasználat. = Könyvtárosok kislexikona, 207. p.
"Sorozat: önálló kiadványok (könyvek, időszaki kiadványok, térképlapok stb.) - előre meg nem határozott részegységből álló csoportja..."	
2. A sorozatoknak általában van sorozatjelzésük, emblémájuk is, amely összetartozásukat jelképezi. - Nevezzetek meg általatok ismert sorozatokat!	Közlés
Pl. Képes történelem, Új képes történelem, Mi micsoda, Természetbúvárok könyvespolca, Pöttyös könyvek stb.	
a. - Állapítsátok meg a sorozat - emblémák alapján, melyik sorozathoz tartoznak a következő könyvek!	Társítás csoportmunkában.

Könyv	Embléma (mellékletben)	Sorozat
Pl. Gombár Endre: A rénszarvasverseny		Hétszínvilág
Magay László: Könyves könyv		Bölcs bagoly
Richter Ilona: Virágok		Barangolás
Stevenson: A fekete nyíl		Delfin könyvek
Csaba György, Gábor: Egitestek		Buvár zsebkönyv

b. - Rajzoljatok 5 kevéssé ismert sorozat-emblémát!	Csoportmunkában keresés a sorozati katalógusban.

Sorozat Embléma (rajz) könyv
(A csoportok feladatmegoldása alapján!)

3. Ahogy a könyvtári könyveket két nagy csoportba osztjuk, úgy a sorozatokat is.

Megkülönböztetünk:
- ismeretterjesztő sorozatokat,
- szépirodalmi sorozatokat.

- Ismerkedjünk meg a következő ismeretterjesztő sorozatokkal:

<u>Természettudományos sorozatok</u>

Pl. Gyermekek természetkönyvtára
Határozó kézikönyvek
A mi világunk
Mit mesél a természet?
Szemtanu
A természet csodái
Természeti katasztrófák
Usborne természetbúvár sorozat
Veszélyben a világunk
stb.

<u>Történelmi sorozatok</u>

Pl. Képes történelem
A magyar történelem nagy alakjai
A múlt születése
Új képes történelem
A világtörténelem nagy alakjai
stb.

<u>Más tudományterületek sorozatai</u>

Pl. Csodálatos világunk
Az én múzeumom
Gondolat zsebkönyvek
Így élt....
Kolibri könyvek
Korunk betegsége
Mi micsoda
Művészetről gyerekeknek,
Tanulj rajzolni
A tudomány csodái
Tudománytár gyermekeknek
stb.

A bemutatás szempontjai:
- A könyvet jellemző legfontosabb adatok ismertetése(szerző, cím, megjelenési adatok, sorozatjelzés stb.).
- Előszó (bevezető), fülszöveg, borítón levő ismertető alapján rövid tartalmi bemutatás, ajánlás.

Közlés

A gyerekek kézbe veszik a sorozatba tartozó műveket.
Egy könyv bemutatására, ismertetésére mindenki felkészül a megadott szempontok alapján.

- A könyv szerkezeti felépítése.
(tartalomjegyzék, a téma kifejtése, mutatók stb.).

Az egyéni bemutatások alapján megállapíthatjuk, hogy az ismeretterjesztő sorozatok szerkezeti felépítése hasonló:

-általában tartalmaznak előszót vagy bevezetőt, ami útmutató a könyv használatához. Ezt megelőzi a tartalomjegyzék, s utána következik a téma részletes kifejtése. A mutatók, amelyek megkönnyítik a könyv használatát, általában a könyv végén találhatók. A mutatók felsorolják azokat a neveket vagy fogalmakat (név- ill. tárgymutató), amelyekről a könyvben olvashatunk. A szavak melletti számok megmutatják, hogy hányadik oldalon olvashatunk róluk.

Az ismeretterjesztő sorozatok szerkezeti felépítése.

4. Most játékos könyvhasználati gyakorlat következik, amivel egyben gyakoroljuk a könyvtári ábécét is. Az ábrán a könyvtári ábécé sorrendjében következő betűket jelző pontokat összekötve egy állat rajza jelenik meg a képen (csiga, delfin, elefánt stb.).

Melléklet: Könyvtári kalauz. 48-50. p.

- Keressetek ezekről az állatokról olyan könyveket, amelyek valamely sorozathoz tartoznak!

Komplex könyvtárhasználati feladat csoportmunkában.

5. A szépirodalmi könyvsorozatokkal önállóan ismerkedik meg mindenki.
Feladat: a kölcsönző teremben önálló búvárkodás alapján a gyerekek katalógus segítségével keresnek szépirodalmi könyvsorozatokat.

Egyéni munka

Kiválasztanak az érdeklődési körüknek megfelelő könyvet egy szépirodalmi sorozatból.
Pl. Csíkos könyvek
Delfin könyvek
Hétszínvilág
Piknik könyvek
Pöttyös könyvek
Suliirodalom stb.

Házi feladat: A kiválasztott könyv elolvasása, az elolvasott könyvről ismertetés készítése.

ÓRAI VÁZLAT

SOROZATOK
(Hasonló tartalom és forma)

Jellemző: sorozatcím és embléma (ISSN szám)

- ismeretterjesztő
  - tartalomjegyzék
  - előszó (bevezető)
  - a téma kifejtése
  - mutatók
- szépirodalmi
  - hasonló témájú ifjúsági regények, mesék stb.

Felhasznált irodalom:

Könyvtári kalauz. Szolnok. 1993.
Vértesy Miklós. Könyvtárosok kislexikona. Bp. 1987.

Melléklet a 2.a feladathoz:

búvár zsebkönyvek

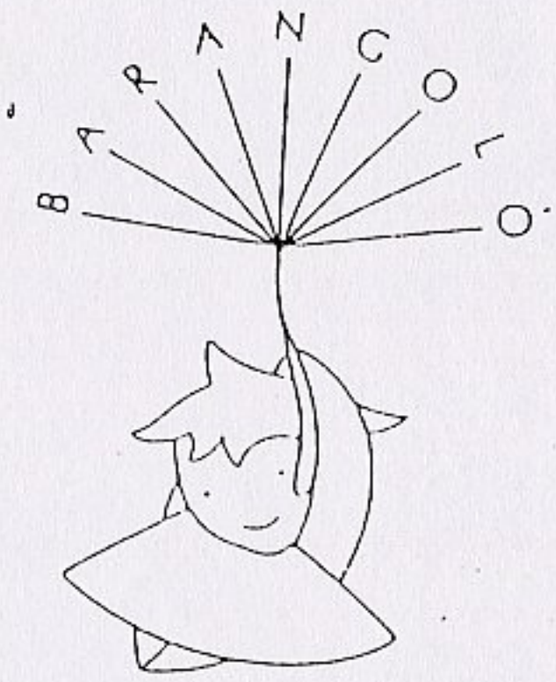

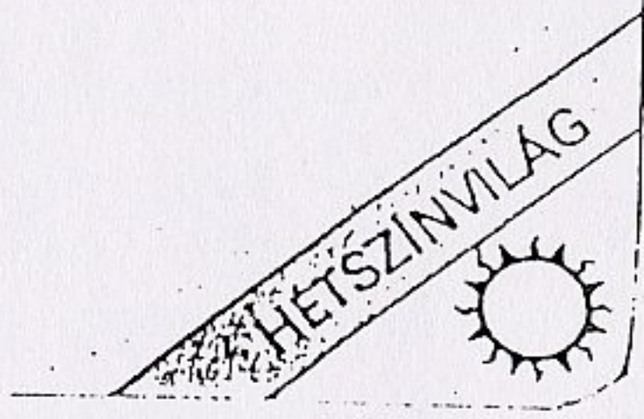

Mesedélelőtt a gyermekkönyvtárban

Összeállította: Tüske Lászlóné a lenti Városi Könyvtár munkatársa

Foglalkozás tárgya és célja:	*ismerkedés a könyvtárral.*
Foglalkozás típusa:	*ismeretbővítő.*
Foglalkozás előkészítése:	*a könyvtárlátogatás előzetes megbeszélés és időegyezetés mellett történik.*
Foglalkozás eszközei:	*varázskendő, mindentjáró malmocska, mese illusztrációk/mellékelve /videokaz.*
Foglalkozás módszerei:	*frontális és egyéni.*

Foglalkozás menete:

1. Köszöntés, bemutatkozás

2. Beszélgetés a könyvtárról

Módszerek eszközök:

-Te csillagokat hordasz a hajadon?

Beszélgetés közben valamelyik hosszú hajú kisleány fejét megsimítva,fényes csillagot "varázsolok".

- Akarjátok, hogy mondjak egy szép mesét erről a fénylő kis csillagról?
- Igen.

- Elmondom Zelk Zoltán: Égigérő körtefa című meséjét. (melléklet)

-Mit gondoltok, ki varázsolta az égigérő körtefát a szegény ember udvarára?
- a kis csillag édesapja.

- Hiszitek-e, hogy mi is tudunk varázsolni ezzel a gyönyörű varázskendővel?

Többszöri próbálkozás után Mindentjáró malmocskát varázsolunk az asztalra!

- Kipróbáljuk a varázsmalmot!
Mindentjáró malmocskánk, járj nekünk sok fényes csillagot!

A varázslat sikerül.

- Hát te kis egeret hordasz a zsebedben!

Az előző trükk segítségével kerül az egér valamelyik kis óvodás zsebébe.

- Most jut eszembe, erről az egérkéről is tudok egy mesét!

Elmondom az "Egérke farkincája" című mesét a mellékelt illusztrációk segítségével.

- Mi legyen a csillagokkal, amit az előbb varázsoltunk?
Játsszunk vele? - *Igen.*

Foglalkozás befejezése:

Tetszés szerint találós kérdéseket vagy a fenti láncmeséből kérdéseket teszek fel, a helyes válaszokat egy-egy csillaggal jutalmazom.

Felhasznált irodalom:

Zelk Zoltán: Mese a kiscsikóról és sok más barátunkról. Bp. 1975, Móra Kiadó.

Melléklet

Égig érő körtefa

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. Ennek a szegény embernek nem volt egyéb kincse, csak egy icipici körtefája. Az is olyan icipici volt, hogy csak három körte termett rajta. Mit tehetett mást a szegény ember, a három körtét is hatfelé vágta, nehogy hamar elfogyjon, így éldegélt hat napon a három körtéből, míg aztán hatodik este, mielőtt lefeküdt, odaállt az icipici körtefa elé, s így sóhajtott:

- Kis körtefám, kis körtefám, bárcsak égig érnél!

Még egyszer sóhajtott, nagyon-nagyon bánatosat, azután megfordult, hogy aludni menjen. De ekkor észrevette, hogy valami kicsinyke fényesség csillog az udvar homokjában. Lehajolt érte, és a tenyerébe emelte, akkor vette észre, hogy nem egyéb az, mint egy kicsiny csillag. Meg is kérdezte:

- Hogyan kerülsz ide az udvaromba, te kicsiny csillag?

A csillag így felelt:

- Ne is kérdezd, szegény ember! Testvérkémmel játszani mentünk az égi hegyekre, én felmásztam a legmagasabb hegycsúcsra, s hogyan történt, már nem emlékszem, onnan estem le a te udvarodba...

Így szólt a kicsiny csillag, aztán sírva folytatta:

- Most aztán mi lesz velem? Hogyan jutok én vissza az égbe, szüleimhez és testvérkéimhez? Ők is hogyan szomorkodhatnak utánam, segíts rajtam, szegény ember!

- Segítenék, de hogyan? - felelte a szegény ember. - Ha ez az icipici körtefa az égig érne, meg sem állnék a tetejéig, felvinnélek az édesanyádhoz...

- Segíts rajtam, szegény ember - könyörgött újból a csillagocska -, édesapám minden kívánságodat teljesíti, ha segítesz rajtam. Ő a legfényesebb csillag az égen...

A szegény ember nem tudott semmi okosat kitalálni, azért így szólt a kicsiny csillaghoz:

- Most csak menjünk aludni. Szép, puha ágyat vetek neked a szobában margarétaszirmokból, aludjál csak, holnap talán kitalálok valami okosat.

Így is történt.

A szegény ember is lefeküdt, a csillagocska is elaludt a puha margarétaszirmokon, nem hallották már, mikor selyemszárnyakon belebegett a szobába az álom tündére. Mert minden embernek van egy jóságos álomtündére, millió és millió álomtündér röpköd az éjszakában. Mindegyiknek van egy kis tarisznyája, ami telis-tele van gyönyörű szép álmokkal. S az álom tündére hol ezt, hol azt az álmot veszi elő a tarisznyájából, és rákötí az alvó ember szemére.

A szegény ember tündére már nyúlt is a tarisznyába, hogy elővegye a legeslegszebb álmot, mikor meglátta a margarétaszirmokon alvó csillagocskát. Nem csodálkozott sokáig, rögtön felébresztette az alvó csillagot, és megkérdezte, hogyan került a szegény ember szobájába. A csillagocska ekkor elpanaszolta, hogyan esett le az égi hegycsúcsról. Azt is elpanaszolta, hogy hiába olyan jóságos a szegény ember, nem tudja őt visszavinni az égbe, ő pedig nem tudna a földön élni, még akkor sem, ha nem margaréta-, de tulipánszirmokból vetnék is az ágyát. Ezzel aztán sírva fakadt.

De nem sírt sokáig, mert az álom tündére így szólott:

- Szerencséd, hogy velem találkoztál, én mindenhová el tudok repülni, az égbe is. Mire a hold átvándorol a másik égi mezőre, már ott is leszünk a szüleidnél...
Ekkor éjjel nem álmodott a szegény ember, de reggel, mikor felébredt, szebbet látott a legszebb álomnál. A csillagot ugyan hiába kereste, de az udvarán, az icipici körtefa helyén egy égig érő körtefa állott. A körtefának ezer ága, minden ágán ezer körte.
Táncra perdült örömében a szegény ember, és egyfolytában járta késő estig. Este pedig, mikor lefeküdt a körtefa alá, és felnézett az égre, látta, hogy a kicsiny csillagocska az égig nyúló körtefa csúcsán ül, és onnan integet feléje.

Látogatás a gyermekkönyvtárban

Összeállította: Tüske Lászlóné a lenti Városi Könyvtár munkatársa

Foglalkozás tárgya, célja:	ismerkedés a könyvtárral.
Foglalkozás típusa:	ismeretbővítő.
Foglalkozás előkészítése:	A könyvtárlátogatás előzetes megbeszélés, időegyeztetés alapján történik.
Foglalkozás eszközei:	xylofon, kacsa-báb, szemléltetéshez a mellékelt illusztrációk,videokazetta.
Foglalkozás módszerei:	frontális és egyéni.
Foglalkozás menete:	Módszerek eszközök:
1. Köszöntés-bemutatkozás 2. Irányított beszélgetés a könyvtárról: - Könyves bolt - könyvtár - Kölcsönzés - Beiratkozás	Beszélgetés
3. Motiváció "Mi van a takaró alatt" játék	A kis kacsa fürdik című dal eljátszása xylofonon.
4. Kacsa-báb megjelenik - Itt vagyok, hívtatok gyerekek! - Mondjon nektek mesét a könyvtáros néni? - Igen. - Akkor azt a mesét mondd el nekik, amelyikben én olyan bátor voltam, tudod az "Elillant a pecsenye" című!t	Közös beszélgetés
5. Elmondom a mese dramatizált változatát.	Mesemondás: A mellékelt bábjelenet és figurák segítségével, hungarocell táblára tűzöm fel a figurákat. (Melléklet)
6. Ismertek varázsigéket? Lehetséges válaszok:zim-zalabum, csiribé-csiribá, hókusz-pókusz.	
7. Akartok velem varázsolni? - Igen.	Többszöri próbálkozás után becsukott szemmel sikerül a mutatvány egy varázs kalap az asztalon.
8. Kié lehet ez a kalap?	

9. Ez egy igazi varázskalap nézzétek meg mi van benne!
Mindig más, lehet
- arany, ezüst korongok
- matricák
- újságokból kivágott színes figurák.

10. Szeretnétek ezeket az ajándékokat?
Igen.
Akkor most játszani fogunk!
Én kérdezek tőletek a mesékből, s aki okosan válaszol, kap egy ajándékot a varázskalapból!

Ki az a Szia Miau?
- *Macska* (Hupikék Törpikék)
Ki az a Sziporka?
- *Csipet csapat egérleánya*
Ki az a Grafi?
- *Gumi maci*
Mi a neve a legerősebb Hupikék törpikének?
- *Törperős*
Mi a neve a Csipet csapat néma tagjának?
- *Züm-züm*
Melyik mesében mondta a szereplő
Kicsi tuli, tárd ki kelyhed! (Három pillangó)
Forró vizet a kopaszra! (A kismalac és a farkasok)
Vajaspákó a nevem (Vajaspákó)
Szedd fel a begyem a sok darazsat! (A kiskakas gyémánt félkrajcárja)
Adjon isten egészségére! (Csillagszemű juhász)
Tyúkanyó süssél nekem cukros kalácsot! (Falánk tyúkocska)
Milyen szörnyű nagy a szád nagyanyókám! (Piroska és a farkas)
Ejnye, visszajött a répa! (Visszajött a répa)

Keressük meg a mese szereplőinek párját!
Hófehérke - *Hét törpe*
Piroska - *farkas*
Jancsi - *Juliska*
Árgyélus - *Tündér Ilona*

Foglakozás befejezése:
Megtekintjük a felnőtt könyvtárat.
Videovetítés.
Búcsúzóul a csoport minden tagja apró fénymásolt ajándékot kap.

Felhasznált irodalom:
Mészöly Miklós: Három pillangó. Bp. 1986, Móra Kiadó.

Melléklet

Elillant a pecsenye

Hápi: Jó napot kívánok!

Brunó: (ásít) Pont a legszebb álmomból zavarnak fel. Hát te ki vagy?

Hápi: Én Hápi vagyok. Szervusz. Téged hogy hívnak?

Brunó: Brunónak. Szervusz!

Hápi: Talán bizony azt gondolod rólam, hogy kacsa vagyok?

Brunó: Azt.

Hápi: Na jó, én nem sokáig maradok ám kacsa. Énekes madár leszek!

Mondd csak, van madárismerősöd?

Brunó: Hát igazán énekelni akarsz?

Hápi: Azért szöktem el hazulról.

Brunó: Akkor elvezetlek a rigóhoz. Régi barátom. Gyere!

Rigó! Itthon vagy?

Rigó: (fütyül)

Brunó: Egy kiskacsa szeretné, ha énekelni tanítanád. És én is szeretném.

Rigó: (fütyül)

Hápi: Mit mond?

Brunó: Azt, hogy szívesen tanít, ha jó a hangod.

Hápi: Azt mondja?

Rigó: (fütyül)

Hápi: Mit mond ?

Brunó: Azt, hogy ő most fütyül egy nótát, énekeld utána.

Rigó: (fütyüli Kodály: Zöld erdőben c. művének felső szólamát.)

Brunó: No, fújjad!

Hápi: É-én?!

Háp, háp...

Mit mond?

Brunó: Azt, hogy fabatkát sem ér a hangod, és már el is repül.

Hápi: (sírdogál) Pedig az egész család azt mondta, hogy én énekeltem legszebben!

Brunó: Persze! A kacsák között.

Hápi: Ne hagyj itt!

Brunó: Csak egy zsákért megyek haza. Málnát szedek bele. Aztán majd keresünk egy másik madarat.

Hápi: A barátom vagy!

Brunó: Jó, Jó. Várj meg itt!

Hápi: Háp, háp....

Róka: Meg ne ijedj tőlem te csodálatos madár!

Hápi: (Ijedten) Én csak egy kiskacsa vagyok.

Róka: (Hamiskásan) De micsoda kacsa! No, gyere egy kicsit közelebb!

Hápi: Félek.

Róka: Tőlem! Te kis buta. Hiszen én a te nagybátyád vagyok!

Hápi: A nagybátyám? Az nem ilyen.

Róka: Persze, te még nem ismersz engem hugocskám. De bezzeg a családod! Hol is laktok ti most?

Hápi: (Félénken) Virág utca 3. alatt.

Róka: Akkor te majd szépen megmutatod nekem, hol van a Virág utca 3. és én alkonyatkor teszem tiszteletem a kedves családnál.

Hápi: De én....

Róka: Aztán majd visszajövök ide és keresünk egy madarat, hogy énekelni tanítson.

Hápi: De a rigó azt mondta...

Róka: A rigó! Az csak fütyülni tud, és irigykedik rád. Bizony! De majd beszélünk a paradicsommadárral!

Hápi: A paradicsommadárral?

Róka: Azzal. Na gyere, itt várj meg kicsikém!

(Halkan) Úgy szeretlek, majd megeszlek! Na ha most megeszem, nem tudom, hogy merre van Virág utca 3. Inkább akkor odébállok, és mikor visszajövök , finom zsenge falat lesz a kicsike! Aztán szóba ne állj azzal a buta boccsal!

Brunó: Hápi! Hápi! Hol vagy?

Hápi: Háp, háp!

Brunó: Miért bújtál el? Féltél?

Hápi: Nem. A nagybátyám mondta. Itt volt.

Brunó: Ő is otthagyta a kacsaságot?

Hápi: Ő nem olyan, mint mi, de azért a nagybátyám. És elvisz engem a paradicsommadárhoz. Azt is mondta, hogy én csodálatos vagyok, és a rigó irigy. Menj el, mert téged nem szeret. Én pedig megmutatom neki, hol lakom.

Brunó: Mondd csak! Nincs a te nagybátyádnak hosszú, lompos farka?

Hápi: Gyönyörű hosszú farka van.

Brunó: A róka volt.

Hápi: (Ijedten) A róka?

Brunó: Még soha sem láttad?

Hápi: Nem, de az öregek mesélték, hogy félni kell tőle. (Sír) Most mit csináljak? Mindjárt jön. Segíts kedves jó Brunó! Segíts!

Brunó: Majd kitalálok valamit.

Hápi: Ó, miért is jöttem el hazulról!

Brunó: Bizony kár volt.

Hápi: Itt róka van, meg minden! Kacsa maradok! Nem akarok énekelni. Csak otthon jó. Szervusz Brunó! Megyek haza.

Brunó: Látod, milyen kis buta vagy! A róka utánad sompolyogna.

Hápi: Hátha mégse a róka volt? Hiszen akkor már megevett volna.

(Sírdogál)

Brunó: Most már ne bőgj! Hanem ha jön a róka... Én majd morgok, mint a kutya.

Hápi: Igen. És?

Brunó: Ő majd megijed, és te bújtasd bele ebbe a zsákba!

Hápi: Milyen jó vagy!

Brunó:Jó! Várj meg itt a bokor mögött!

Hápi: Jaj, Brunó! Félek!

Brunó: Ne félj! Vigyázz! Jön!

Róka: Kiskacsa! Hol vagy? Hugocskám! Gyere elő! Köszöntelek énekművésznő! Na mi az! Már megint félsz? Csak nem járt itt az a medvebocs?

Hápi: Nem. Szép kalapod van!

Róka: Valamivel csak köszönteni kell a te nagytekintetű családodat!

Brunó: (A kutya morgását utánozza a bokor mögött.)

Róka: Mi az?

Hápi: Csak egy nagy kutya járkál erre.

Róka: Kutya? Azt mondod, hogy kutya?

Hápi: Igen. És mindig morog.

Róka: Biztosan engem keres. Nézd meg, merre van.

Hápi: Jön, jön, és szimatol.

Róka: Azt a buta fejedet! Te hoztad rám a bajt!

Hápi: Gyere, gyorsan bújj bele ebbe a zsákba!

Róka: Segíts! Gyorsan! Gyorsan!

Hápi: Húzd be a farkadat is!

Brunó: Rókaszagot érzek! Rókakoma! Nem te vagy a zsákban? (Hallgatózik) Nem felel.

No várj csak!

Róka: Jaj! Jaj! Jaj!

Ó, hát te voltál az, te medvebocs? És hol van a kiskacsa?

Brunó: Rókakoma, he-he-he.

Elillant a pecsenye!

Most feszítsd!

Győztünk!

Hápi: Győztünk!

Brunó: Most pedig hazakísérlek, hogy baj ne érjen az uton.

Zene

Ének: Róka koma most megjárta.

Belebújt Brunó zsákjába.

Ki a kicsit bántja,

mind megbánja.

Képzelet- és ritmusjáték
Költészetről óvodásoknak

Összeállította: Tímárné Németh Valéria a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa

I. Indító beszélgetés:
Van-e köztetek olyan, aki ismer szép verseket?
El tudnád-e mondani?

Közös feldolgozás.

Néhány vers meghallgatása.

Hogyan nevezzük azokat, akik a verseket írják? (versíró, költő)
Mi is tulajdonképpen a költő?
- Én azt gondolom, hogy a költő olyan, mint egy varázsló! Tud varázsolni szelet, esőt, virágokat, fákat. Kis csigát, nagy elefántot. Meg tud téged nevettetni, meg is tud ríkatni.
Vajon hogyan teszi ezt?

Foglalkozásvezető közlése.

II. Próbáljuk ki, mi hogyan tudnánk vihart varázsolni a könyvtárszobába!

Vihar imitálása hanggal, mozdulatokkal.

Most utánozzuk a szellőt!

Ugye mennyivel nehezebb?
Hallgassátok meg, hogyan sikerült ez Kányádi Sándornak, a kolozsvári költő-bácsinak!

Kányádi Sándor: Sétálgat a szellő

Foglakozásvezető felolvasása.

Sétálgat a szellő,
szökken ágról-ágra,
kapaszkodik olykor
gyönge napsugárba.

Dudorászgat, fütyörészget,
kisöpri az üres fészket,
bekukkint az odúba,
a fejét is bedugja.

Most játsszuk azt, hogy békák vagyunk!
Egy nagy, esti békazenekar!

Hallgassátok csak! Weöres Sándor így játszotta el a békák beszélgetését!

Közlés
A békák hangjának utánzása közösen.
(brekeke, kvák-kvák, kurutty-kurutty)

Weöres Sándor: Békák

Foglalkozásvezető felolvasása.

Brekekex
brekekex
brekekex!

Gyere bujj
víz alá
ha szeretsz!

Idelenn
soha sincs
vad idő!

Idelenn
sose hull
az eső!

Tudjátok mit, most legyünk méhecskék!
Szálljunk virágról-virágra, gyűjtögessünk virágport, nektárt!

Foglalkozásvezető közlése.

Zümmögés közösen.

Nagyon szépen zümmögtetek! Minden virágport összegyűjtöttetek! Ó, egy elkésett dongó! Hallgassátok csak, hogyan zsörtölődik!

Weöres Sándor: Dongó

Foglalkozásvezető felolvasása.

Szedek itt, szedek ott
füvön ingó harmatot.
Érzem sütni a napot,
minden harmat elfogyott.

Szedek ott, szedek itt
virágmézet, tavaszit.
Már a méhek jártak itt,
üres bimbó beborít.

Zum-zum-zum, zöm-zöm-zöm,
tátogat a bödönöm.
Mégis legyen örömöm,
Füled telizümmögöm.

Hopp, egy madárka röpül az égen!
Vajon melyik madár lehet?
Szeretném a hangját hallani!

A gyerekek madárhangokat utánoznak.

Nem találtátok el, mert a fülemüle az!
Jaj, de szépen repül! Megpróbálom utánozni a repülését. Egy vers fog nekem ebben segíteni.

Weöres S. : Fülemüle c. versének a ritmusát, hangsúlyát érzékelteti a fogl. vezető kézmozdulatok segítségével. A fokozás -"szárnyalás", majd az elhalkulás bemutatása.

Weöres S.: Fülemüle

Fülemüle, fülemüle, gyönyörű madár
szólal, szólal, szólal már.

Pittyen a fészek, zörren az ág,
moccan a hegyeken a hajnali láng.

Jegenyefa-jegenyefa-jegenyefa-lánc,
sima út szélén kettős ránc.

Denevér, bak-egér, északi szél
Kondul az óra, megszöktél,
három mérföld és egy fél
hosszú hajamba, mért téptél?

Fülemüle, fülemüle, gyönyörű madár,
hallgat, hallgat, hallgat már.

A fülemülével együtt mi is szálljunk le a földre! Valamit hallok! Mi az?!
Lódobogás, vonatsíp!

Közlés

Weöres S. : Kocsi és vonat

"Megy a kocsi, fut a kocsi patkó-dobogás...

Lábbal "dobogjuk" a ritmust, a 2.,4., 6.,8. sorokban.

Zim-zim megy a gép, megy a gép...

Mikor mozogtunk lassabban?
(a 2. versszaknál)

Kézzel utánozzuk a forgó vonatkereke-ket a versszakokon végig.
Közös feldolgozás.

Vajon miért?
(Mert benn ültünk a vonatban, belülről hallgattuk a mozgását, zakatolását.)

Tudjátok mit, most üljünk fel a szekérre, úgy hallgassuk meg, hogyan dobog a lovak patája!

Közlés

Weöres Sándor: Robogó szekerek 1.és 2. bekezdés

"Mennek a fuvarosok, a fekete dobosok a kerekeken éjszaka
- a tanyai kutyaugatásokon át, tova! s a falusi zárt kapuk álmain át, tova! az úton a kétfele meredeken árny-hegyü jegenyesor innen is, onnan is árkai mentén...
Súlyos muraközi ló dobog, a kövön a pata kopog, a paripa fölnyihog - a falon a ló feje, hó-szinen a fekete,
tovasuhan - ablakon és puha
keszekusza mennyei álmokon átfut az árnyék.

Lábdobogással kísérjük a verssorokat.

Hű, de elfáradtunk ebben a nagy vágtában! Most pihenjünk egy kicsit!

Közlés

Arra kérlek benneteket, hogy, készítsetek rajzot a foglalkozáson elhangzott valamelyik vershez.

A foglalkozáson elhangzott versek átismétlése.

Amíg dolgoztok Halász Judit énekel Nektek!

Halász Judit: Amikor én még kislány voltam c. kazettája

Felhasznált irodalom

Titkos út: versek óvodásoknak és kisiskolásoknak. Bp. 1993, Mágus K.
Weöres S.: Ha a világ rigó lenne. Bratislava 1992, Kalligram K.
Ha a világ rigó lenne. Bp. 1986, Móra K.

Költészetről 3. osztályosoknak

Összeállította: Tímárné Németh Valéria a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa

I. 1. Indító beszélgetés arról, hogy milyen ünnepeink vannak áprilisban. (húsvét, a költészet napja, a magyar nyelv hete)	
2. Miért éppen áprilisban emlékezünk meg a költészet napjáról? (József Attila tiszteletére, aki ebben a hónapban, április 11-én született.)	Közös feldolgozás.
3. Tudjátok-e hogy mióta ünnepeljük ezt a napot? (1964 óta)	
Ha nem tudjátok, segít A Nyitnyikék kalendáriuma Tudod-e, hogy c.rovata!	Két gyerek egyéni feladata a válasz kikeresése.
4. Miért van szükség a költészet "ünneplésére"? (Fel kell hívni a figyelmet a versekre, mert a mai ember ritkán olvas verset. Fel kell hívni a figyelmet a vers fontosságára az ember életében.)	Közös feldolgozás.
5. Mire jó a vers? Gazdagít minket érzéseinkben. Ha szomorúak vagyunk megvígasztal, ha nevetni akarunk, tréfás versek egész sora közt válogathatunk. Bővíti tudásunkat a világról, önmagunkról. Sokszor megfogalmazza helyettünk hangulatainkat, érzelmeinket.	Közös feldolgozás.
II. A versről és a vers írójáról:	Közlés
1. Gondolkodtatok-e azon, hogy mitől vers a vers? Mutatok nektek egy mesét és egy verset. Állapítsátok meg, csak ránézéssel, hogy melyik a vers, melyik a mese! Honnan tudtátok? (Külső összehasonlítás: a vers rövidebb, tördeltebbek a sorok.)	
Folytassuk a vers jellemzőinek összegyűjtését! A verssorok végén általában mi található? (rím)	Közös feldolgozás.

A verseket meg lehet zenésíteni?
Miért? (van ritmusuk)
Mi a ritmus?
(szabályos ismétlődés)
Bekerülhet-e a következő rigmus, versike egy verseskötetbe?
"Mindegyik táblában,
Egy jó pohár tej van!"
Miért nem?
(Mert ez egy reklámvers, amelyeknek célja üzleti jellegű. Az igazi vers mindig lényeges igazságot hordoz.
Célja az ember jobbá tétele, saját magunk és a világ megismerése.

Közlés.

2.Ki az, aki a verset írja?
(a költő)
Elgondolkodtatok-e azon, hogy ki is a költő tulajdonképpen?
A költő tulajdonképpen varázsló. Képes egy üres szobába, csukott szemed mögé varázsolni a világot: a természetet, a fákat, virágokat, állatokat, a csillagokat - de képes arra is, hogy önmagát és Téged is bármivé átvarázsoljon! Figyeld csak!

Közös feldolgozás.

Közlés.

Kiss Benedek: Mi is lennék

Foglalkozásvezető felolvasása.

Szél ha lennék,
déli szél -
búzatenger
szélinél.

Ha fa lennék,
hársfa tán-
döngés álma
szállna rám.

Szín, ha lennék,
kék lennék,
s kéklenék csak,
kéklenék!"

Hogyan teszi ezt? Mi a varázslás eszköze? (a nyelv és a képzelet)

Közös feldolgozás.

Próbáljunk meg mi is varázsolni!
Varázsoljatok ide egy békakórust!
Hogyan tettétek ezt?
(utánoztátok a békát)
Nézzük meg, hogyan "utánoznak" a költők!

Vegyük elő Weöres Sándor: Békák című versét!
Olvassuk el, majd kottázzuk le a verset!

Az 1. vsz. a békák hangját utánozta. Hangzás és ritmus hasonló.

A 2.-3.-4. vsz. átvette a brekegés ritmusát. A hangzás nem hasonlít, de a ritmus ugyanaz.

Weöres S.: Békák

Brekekex
brekekex
brekekex!

Gyere bujj
víz alá
ha szeretsz!

Idelenn
soha sincs
vad idő!

Idelenn
sose hull
az eső!

Most nézzük meg Zelk Zoltán Békabánat c. versét!
Hol szólal meg a béka a versben?
(az 5. sorban)

Melyek azok a sorok, amelyek leginkább hasonlítanak a béka hangjára?
(brekeke, brekeke; sohase, sohase; istenem, istenem; réteken, réteken; erdei ágakon.)
Ritmizáljuk ezeket a sorokat!

Közlés

Zelk Z.: Békabánat

Ha vizipók jő a tóra,
és ha légy nádra száll:
tátva bukik ki a vízből
már ezer békaszáj-
este is csak azt zokogjuk:
- Brekeke, brekeke,
szegény béka nem lakik jól
sohase, sohase.

Hogyha nékem szárnyam lenne,
istenem, istenem!
fönn szálldosnék én a légi
réteken, réteken,
amíg édesízű léggyel,
szúnyoggal jóllakom-
s megpihennék és brekegnék
erdei ágakon...

Mit vesztek észre?
(A 6.-8. sor szóismétlés, a ritmus ugyanaz, a 10.-12. sorban kicsit változik a ritmus, de a szóismétlés megmarad, a 15. sorban a megváltozott ritmus marad, de nincs szóismétlés - mégis úgy érezzük, hogy ezt a sort is a békák "brekegik".

Most vizsgáljuk meg Tamkó Sirató Károly: Mérhetetlen c. költeményét!
Mit utánoz a költő a "mérhetetlen", "elérhetetlen", "kifürkészhetetlen", "érthetetlen" szavakkal és mit a "várjatok csak"-kal?
(az előbbiekkel a széles békaszáját, az utóbbiakkal a "kvak-kvak" "beszédet".)

Tamkó Sirató Károly: Mérhetetlen

Ez a világ
mérhetetlen
A széle elérhetetlen
Sorsa kifürkészhetetlen.

És az egész

Hangutánzó szavak nélkül is tudta a békát utánozni!

hangyaagynak
békaagynak
-érthetetlen
-érthetetlen
De az ember
nemsokára
várjatok csak
várjatok csak,
rátapint minden titkára!

III.Pihentetőül játsszunk költősdit: hozd vissza a rímet!

Közlés
Kányádi S.: Bokor alján ibolya

Bokor alján ibolya
ágak hegyén barka
a kerítés tetején
Csörög egy nagy...(szarka)

Illatos az ibolya
és a barka selymes
a szarka meg szemtelen,
szemtelen és...(nyelves)

Csokorba az ibolyát,
melléje a barkát!
Hess el innen-ha tudod,
hessentsd el a ...(szarkát).

A játékhoz felhasznált versek:

Kányádi S.: Paszulyt főzne a néni
Farkas
Pulykaszégyen
Tamkó S. K. : Kertöröm

IV. A vers és a zene édestestvérek,
mind a kettőnek az alapja a ritmus.
Ezért zeneszerzők nagyon sokszor zenésítenek meg verseket.
Most hallgassatok meg egy ilyen zenés-verses összeállítást!

Közlés
Részlet Ha a világ rigó lenne c. videokazettáról a Bóbita c. összeállításból.

Felhasznált irodalom:

Kányádi Sándor: Tavaszi tarisznya. Bp. 1982, Móra Kiadó.
Tamkó Sirató Károly: Szélkiáltó. Bp. 1977, Móra Kiadó.
Titkos út: versek óvodásoknak és kisiskolásoknak. Bp. 1993, Mágus Kiadó.
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne. Bp. 1986, Móra Kiadó.
Zelk Zoltán: Száll az erdő. Bp. 1981, Móra kiadó.
Video: Ha a világ rigó lenne Magyar költők megzenésített versei.

Legyünk kincskeresők - Móra Ferenc műveiben!
Foglalkozás 3. osztályosoknak

Összeállította: Tímárné Németh Valéria a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa

A foglalkozás menete:	Eszközök, módszerek
I. Móra Ferenc élete	
1. Bevezető: Gyerekek! Van egy rejtvényem a számotokra. Szavakat fogok felsorolni. Ezek a szavak, fogalmak kapcsolódnak valamilyen módon egy híres gyermekíróhoz. Kíváncsi vagyok kitaláljátok-e kiről van szó? Mitrisz Panka Cintula ködmön Bice bóca (Móra Ferenc)	Közlés
2. Ki mit tud róla?	Közös feldolgozás.
3. Most ismerjük meg közelebbről és elemezzük életét! Segítségünkre lesz a Furfangos Cintula című könyv bevezetője, amit Vargha Balázs fogalmazott meg. Kérek néhány szépen, hangosan olvasó gyereket, akik majd felolvassák a könyvből a bejelölt szakaszokat!	Móra: Furfangos Cintula(Elbeszélések) Bp. 1953, Ifj. Kiadó 3-5.o. Öt gyerek kiválasztása.
4. Mielőtt hozzálátnánk a feladathoz, előbb hadd olvassak fel néhány életrajzi adatot a Magyar irodalmi lexikonból! Ez az a könyv, amelyben valamennyi jelentős magyar író életéről olvashattok. Jó segítségetekre lehet a tanulásban, az órán hallottak kiegészítésében! Móra Ferenc 1879-ben, Kiskunfélegyházán született, 1934-ben Szegeden halt meg. Újságíró, költő író. Apja Móra Márton szűcslegény, majd szűcsmester volt, aki mestersége mellett földműveléssel is foglalkozott. Anyja, Juhász Anna, kenyérsütő asszony. Tudja -e valaki mit csinált a szűcsmester és mi volt a sütőasszony feladata?	Könyvajánlás. Tartalmi idézés. Könyvajánlás.

Ha nem, megnézzük a Néprajzi lexikonban. Ez a könyv a régi, jobbára falusi élethez kapcsolódó szokásokat, foglalkozásokat írja le.

" Szűcsmesterség: a ruházkodásra alkalmas bőrök, szabásával, varrásával és kikészítésével foglalkozó ipari tevékenység."
"sütőasszony: elsősorban az alföldi városokban. .. szegény de tisztességes és tiszta asszonyok..., vett vagy saját búzalisztből kenyeret sütöttek, amelyet a piacon árusítottak..."

Egyéni felolvasás: Magyar néprajzi lexikon. Bp. 1977-82, Akad. K. 5. köt. 122. o.

Egyéni felolvasás: Magyar néprajzi lexikon. Bp. 1977-82. Akad. K. 4. köt. 510. o.

5. Most már tudjátok, honnan indult Móra, nézzük meg hogyan élt, hogyan alakult az élete!

5.1. Móra: Furfangos Cintula: Bevezető, az 1. bejelölt szakasz:

"Móra is sokat mesélt könyveiben élete soráról, különösen küzdelmes gyerekkorára emlékezett vissza gyakran... Egyetlen igazi játéka a körtemuzsika volt ennek a kisfiúnak, ez az olcsó kis vásári portéka, amelyhez, mint legdrágább kincséhez , görcsösen ragaszkodott. De a szegénygyerekek leleményességével újabb és újabb játékokat teremtett magának sárból, agyagból, öreg mozsártörőből, kifordított pipacsból, bogáncsból."
- A felolvasott részlet mit árul el a gyermek Móráról?
(szegény volt, de leleményes, fantáziadús)

Egyéni felolvasás.
Móra: ua. 3. o.

5.2. Móra: Furfangos Cintula,
Bevezető -2. szakasz:
"Munkával is nagyon korán meg kellett ismerkednie. Pöttömnyi kisfiú volt még, de ügyességével máris hasznára vált a szüleinek. Hol a takács kisbabáját ringatta a bölcsőben, hol Galló szabónak segített fércet fejteni vagy Zsíros Palkó szamárkáját legeltette a nyomáron."
-Mi az, ami ebből a részletből kiderül?
(gyerekként dolgoznia kellett)

2. Egyéni felolvasás.
Móra: ua. 3.o.

Közös feldolgozás.

5.3. Móra: Furfangos Cintula
- 3. szakasz:

... nagyon jó tanuló volt a kis Móra Ferenc. Írni-olvasni az édesanyjától tanult meg, mert az iskola nagyon messze volt Móráéktól és az iskolába ruha is kellett volna, télen kiscsizma is, ehhez meg sok-sok pénz. Így történt , hogy a kis Feri odaült a befagyott ablak elé és édesanyja a zúzmarás ablakra rajzolta fel a betűket. Csak később került iskolába.

....

Nagy tehetsége révén az elemi elvégzése után bejut a gimnáziumba... A második gimnázium végén elnyeri az iskola legmagasabb jutalmát. Húsz forinttal a zsebében tér haza nyári vakációra."

- Mit tudtunk meg ennek a részletnek a segítségével?(kitűnő tanuló volt, édesanyjától tanult meg írni, gimnáziumban jutalmat nyer)

3. Egyéni felolvasás.
Móra: ua. 4. o.

Közös feldolgozás.

5.4. "Az érettségi után felkerül Budapestre, az egyetemre. Vezér-utcai ablaktalan szobában tanul faggyúgyertya mellett és őszi esténként a Rókus-Kórház konyhájának ablakán kiáradó gőzben melegíti tagjait...
Aztán újságíró, majd 1904-től a szegedi Somogyi Könyvtár és Múzeum könyvtárosa. A múzeumban Tömörkény István mellett dolgozik, aki akkor már népszerű író... Csakhamar összebarátkoznak. Tömörkény halála után, 1917-ben Móra kerül a helyébe. Ő lesz a múzeum igazgatója. Közben egymásután írja regényeit, elbeszéléseit, újságcikkeit, meséit."

- Most ebből a részből gyűjtsük ki a Mórára vonatkozó legfontosabb információkat! (Budapesten egyetemista nehéz körülmények között, Szegeden újságíró, könyvtáros, múzeumigazgató, író.)

4. Egyéni felolvasás.
Móra: ua. 5. o.

Közös feldolgozás

6. Azt hiszem, a fentiek segítségével sok mindent megtudtatok Móráról. De egy nagyon lényeges titkot én árulok el nektek róla.
Móra igazi kincskereső ember volt. Nemcsak mint régész, aki a honfoglaláskori sírokat kutatta, aki Nagyszéksóson aranyleleteket talált,

Közlés

hanem olyan kincskereső is, aki az élet kincseit kutatja. Mik ezek a kincsek? Olyan dolgok, amitől az ember élete boldogabb, nemesebb, tisztább, örömtelibb lehet. Annál is értékesebbek ezek a kincsek, mert legtöbbször fájdalmas tapasztalat, küzdelem, szenvedés az áruk. De Móra ezeket a kincseket nem zárta el a szívében, hanem elrejtette egy-egy írásában, meséjében, elbeszélésben. A mi feladatunk az, hogy megkeressük ezeket a kincseket, úgy is mondhatjuk a tanulságot vagy mondanivalót. A következőkben tehát az lesz a Ti feladatotok, hogy kibányásszátok, kiássátok egy-egy megadott Móra-műből ezt a kincset, mondanivalót.

7.1. Madarak iskolája.= A hatrongyosi kakasok.
Állatmesék. Bp. 1978, Móra K. 189-190. o.
(Tanulság: Mindenkinek tanulnia kell, ha tudni akar.)

7.2. Didergő király.= Csicseri történet. Mesék, versek, elbeszélések. Bp. 1981, Móra K. 187-191. o.
(A jóság melegít!)

Csoportos feldolgozás. (3-3 gyerek)

7.3. A király fája.= Titulász bankója. Történelmi elbeszélések, mesék. Bp. 1977, Móra K. 58-60. o.
(Minden fa aranyat terem, amelyiknek gondját viselik.)

7.4. Felhőországban.= A körtemuzsika. Elbeszélések, mesék. Bp. 1975, Móra K. 49-53. p.
(Tetteinkért vállalni kell a felelősséget!)

7.5. A sédi malom.= Furfangos Cintula. Elbeszélések. Bp. 1953, Ifj. K. 98-102. o.
(A kapzsiság romlásba dönt!)

7.6. Öreg ember, öreg fa.= Csicseri történet. Mesék, versek, elbeszélések. Bp. 1981, Móra K. 25-28. o.
(Az öregség tiszteletet érdemel!)

7.7. Igazlátó Dobróka.= Körtemuzsika. Elbeszélések, mesék. Bp. 1975, Móra K. 53-58. o.

(A hazug embert előbb utolérik, mint a sánta kutyát.)

8. A csoportok beszámolója - a történet rövid összefoglalása és a tanulság. A könyv bemutatása, amiben az elbeszélés megtalálható.

9. Befejezés: Hogy a megtalált kincset hazavihessétek, készítettem nektek egy nyakba akasztható karton karikát. Erre írjátok rá a Ti mondatotokat!
Jó lenne, ha nemcsak a nyakatokban hanem a szívetekben is hordoznátok! Azt hiszem, Móra ennek örülne a legjobban.

7x3 cm átmérőjű különböző színű színes kartonkarika

VAGY

6. után
7. Most megnézünk egy video-részletet a Kincskereső kisködmön c. filmből. Az a feladatotok, hogy megkeressétek a benne elrejtett kincset!

Video: Móra: Kincskereső kisködmön (A messzelátó)
Közlés

8. Nyomkeresők, aranyásók! Lehet startolni! Ki a legügyesebb köztetek?
(A tanulság közös megkeresése.) A csalással megszerzett jutalom nem ad igazi örömet. Hibáinkat helyre lehet hozni, de ez mindig nehéz.)

Közös munka.

9. Felfrissülésképpen játsszunk egyet! A játék címe: Keresd a párját!
Alakítsatok két csapatot! Móra-elbeszélések, mesék címét vágtam ketté. A cím egyik fele piros, a másik kék. Az egyik csapat kapja a kék, másik a pirosbetűs cédulát. Felváltva valaki az egyik, majd a másik csapatból elolvassa a céduláján lévő szót vagy szavakat. A másik csapatból társítani kell hozzá a párját. Ha nem sikerül a párosítás, a cédula hátuljáról elolvashatjátok, hogy melyik kötetben szerepel a történet, onnan puskázhattok. Az a csapat győz, amelyik kevesebbszer veszi igénybe ezt a puskát!

Sétálni megy ***Pánka***
(Móra: Csicseri történet)
Nagyapó ***állatai***
(Móra: A hatrongyosi kakasok)
Pali ***húgom***
(Móra: Csicseri történet)
A nagyhatalmú ***sündisznócska***
(Móra: A hatrongyosi kakasok)
A csókai ***csóka***
(Móra: A hatrongyosi kakasok)
Rege a ***csodaszarvasról***
(Móra: Titulász bankója)
Kevély ***kereki***
(Móra: Titulász bankója)
Csicseri ***történet***
(Móra: Csicseri történet)
Csengő ***barack***
(Móra: Csicseri történet)
Három ***Matyi***
(Móra: A körtemuzsika)

Nekopogi *kovács*
(Móra: A körtemuzsika)
A didergő *király*
A kíváncsi *hópelyhek*
(Móra: Csicseri történet)
Nagyeszű *gyúrgyóka*
(Móra: A körtemuzsika)
A cinege *cipője*
(Móra: A hatrongyosi kakasok)

Felhasznált irodalom:

Földes Anna: Így élt Móra Ferenc Bp. 1977, Móra K.
Magyar irodalmi lexikon. Bp. 1965, Akadémia K.
Magyar néprajzi lexikon. Bp. 1977-82, Akadémia K.
Móra Ferenc: Csicseri történet. Mesék, versek, elbeszélések. Bp. 1981, Móra K.
Móra Ferenc: Furfangos Cintula. Elbeszélések. Bp. 1953, Ifj. Kiadó.
Móra Ferenc: A hatrongyosi kakasok. Állatmesék. Bp. 1978, Móra K.
Móra Ferenc: A körtemuzsika. Elbeszélések, mesék. Bp. 1975, Móra K.
Móra Ferenc: Titulász bankója. Történelmi elbeszélések, mesék. Bp. 1977, Móra K.
Mórától-Móráról Bp. 1979, Tankönyvkiadó.
Takács Tibor: Móra igazgató úr. Bp. 1979, Móra K.

Video: Kincskereső kisködmön

Milne: Micimackó
Könyvtári foglalkozás 4. osztályosoknak

Összeállította: Laczkó Gábor történelem-könyvtár szakos főiskolai hallgató(1992)

A foglalkozás menete:	Módszerek, eszközök
I. A következő vers felolvasása után könnyen rájöhettek, hogy miről illetve kiről lesz szó a mai foglalkozáson. Milne: Hatévesek lettünk c. könyvéből a <u>Bundás medve</u> című verset olvasom fel.	Felolvasás.= Milne: Hatévesek lettünk. 34. p.
Tehát egy medvéről szól a mai foglalkozásunk, közismert nevén Micimackóról. -Hol találkoztatok már medvével? (állatkert, cirkusz, mulatságok stb.) -Mit tudtok a medvetáncoltatásról? -Én sokat megtudtam erről Pénzes Bethen: Bolhacirkusz, majomtánc című könyvéből.	Idézet.= Pénzes Bethen: Bolhacirkusz, majomtánc. (10-11.p.)
"A Balkán félsziget néhány országában még ma is előfordul, hogy magányos mutatványosok járják az országutat. Faluról falura vándorolva, idomított állatokkal "műsorokat" rögtönöznek. Néhány tucat gyerek és felnőtt mindig összesereglik a nagy csinadrattával meghirdetett bemutatón. Leginkább egy barnamedve szokott fellépni a publikum előtt - nem éppen önszántából. Orrában vastag vaskarika, nyakán erős lánc van. A társulat egyik tagja dobot és cintányért üt, míg az idomár a láncpórázon tartja az ide-oda dülöngélő, táncoló állatot. A vándorcirkuszosok, miután befejezik a medve táncoltatását, tányérozással szedik be a pénzt. Ki mennyit ad, annyit keresnek a mutatványukból. Aztán továbbállnak. Kenyérkereső állatukat hosszú láncra erősítik, majd egy lovas szekér után kötik. Így indul el a különös karaván ujabb települések felé."	
- Idézzük fel a medvetáncot egy vers és egy zenei részlet segítségével! Hanglemezről meghallgatjuk József Attila: Medvetánc című versét majd	Hgl.: József Attila: Medvetánc Hgl.: Bartók Béla: Medvetánc

Bartók Béla: Medvetánc című zenéjének részletét.

A zene kifejezi a medve lomha, nehézkes mozgását. (A gyerekek válaszai alapján.)

II. Ismerkedjünk meg először a Micimackó írójával!
Segítségül hívhatjuk a Világirodalmi kisenciklopédia kötetét.
Az író rövid életrajza:
A. A. Milne (1882-1956) Londonban született, Cambridge-ben végezte az egyetemet. Végigharcolta az első világháborút. A sok szenvedés láttán csalódott a felnőttekben, s figyelme a gyermekek felé fordult. Ezután alkotta meg világhírűvé vált gyermekkönyveit. A Micimackót 1926-ban írta Cristopher Robin nevü kisfia számára. A Micimackó óriási sikerén felbuzdulva megírta a folytatást is Micimackó kuckója címmel (1928).

Könyv: Világirodalmi kisenciklopédia 2. köt. 308.p.
Tartalmi idézet.

III. Ki olvasta már a Micimackót? Vegyétek kézbe a könyvet, és soroljátok fel a szereplőket! Aki még nem olvasta, a tartalomjegyzék segítségével tájékozódhat az egyes fejezetekről, a könyv tartalmáról.
A szereplőket a könyv elején és végén található, a Százholdas Pagonyt ábrázoló "Képes térkép" segítségével nevezhetitek meg.

Közlés

A következőkben a meseregény néhány szereplőjével ismerkedünk meg részletesebben.

- Nézzük meg Walt Disney: Micimackó című filmjéből a Látogatóban Nyuszinál című epizódot!

Video: Micimackó (részlet)

- A látottak alapján milyen tulajdonságai vannak Micimackónak? (falánk, nyalánk, torkos stb. - A gyerekek válaszai alapján)

IV. Micimackó barátja a mindig bánatos Füles. Tulajdonságai: szomorú, búskomor...
-Nézzük meg videóról a Füles születésnapja című részt a Radnóti Színpad előadásában!

Video: Micimackó (színpadi részlet)

V. A Micimackó valamennyi szereplői barátok, segítik egymást a bajban. A regényben gyakran előfordul, hogy barátai segítségére szorul egy-egy nehéz helyzetbe került szereplő. Erre jó példa Malacka megmentése az árvíz idején. Tekintsük meg most a Malackát kiönti az árvíz c. epizódot!

Video: Micimackó (részlet)

- Meséljetek olyan történeteket, amikor nehéz helyzetbe került barátaitokon segítettetek, vagy rajtatok segítettek barátaitok!

Beszélgetés a gyerekek személyes élményei alapján.

VI. Ha sikerült felkeltenünk az érdeklődéseteket, olvassátok el a Micimackót, s rajzoljatok le egy érdekes részletet a történetből!

Olvasd el!
-könyvajánlás

Befejezésül énekeljük el Halász Jutkával együtt a Micimackó c. dalt.

Közös ének
Hgl.: Halász Judit: Kép a tükörben

Felhasznált irodalom:

Milne, A. A. : Hatévesek lettünk. Bp. 1977, Móra Kiadó.
Milne, A. A. : Micimackó. Bp. 1969, Móra Kiadó.
Pénzes Bethen: Bolhacirkusz, majomtánc. Bp. 1983, Móra Kiadó.
Világirodalmi kisenciklopédia. 2.köt. Bp. 1976, Gondolat Kiadó.

Hanglemez: Halász Judit: Kép a tükörben
Video: Disney, Walt: Micimackó Füles születésnapja - részlet a Radnóti szinpad előadásából

Olvasd el! - illusztráció. (Melléklet)

"Értünk van a parádé"-farsangi foglalkozás óvodásoknak

Összeállította: Kustán Jenőné és Tímárné Németh Valéria

A foglalkozás menete	Eszközök, módszerek
I. 1. Szervusztok Gyerekek! Szeretettel köszöntelek benneteket itt, a meseszobában! Máris kérek két ügyes tündért, aki kibontja a varázsszőnyegünket! A varázsszőnyeg megmutatja nekünk, hogy miről fogunk a mai alkalommal beszélgetni!	Közlés
2.1. Nos kitaláltátok mit üzent a varázsszőnyeg? Miről fogunk beszélgetni? (a farsangról)	Szőnyeg, benne egy álarc
2.2. Kinek mi jut eszébe a farsangról? (farsangi bál, vidámság, tánc, jelmez)	Közös feldolgozás.
2.3. Ki az, aki otthon készíti a jelmezét?	
2.4. Látom a többség otthon, házilag készít jelmezt! Tudjátok, régen a dédmamáitok idejében nemcsak a jelmezt, de minden ruhát otthon szőttek. Még a hozzávaló fonalat is otthon készítették. Ilyenkor télen a lányok, asszonyok fonóházakban gyűltek össze és együtt fonták a kender és lenkócból a fonalat. A munka mellett jutott idejük a játékra, tréfálkozásra is. Kukkantsunk bele a video segítségével egy ilyen estébe, tanuljunk tőlük játékokat!	Video: Hónapsoroló: Február, fonóházi játékok
3. Látom, Ti is kedvet kaptatok a tréfálkozásra! Vegyük elő Gyurkovics Tibor: Névike című tréfás köszöntőjét és nézzük meg a "február" hónapot!	Ha van a csoportban februári névnapot ülő gyerek, elsősorban az ő nevéhez fűződő rigmust olvassuk fel! Gyurkovics Tibor: Névike 12-15. o.
II. 1. Gyerekek, megvan-e már a jelmezetek, tudjátok-e minek öltöztök az óvodai farsangi bálon? Ötletgyűjtéshez ajánlom a következő könyveket, lapozzátok át őket!	1. Apostol Éva: Maskarák 2. Weinburger Éva: 100 óvodai jelmez 3. Weöres S.: Hetedhétország 4. Csörgő Anikó: Bulizzatok velünk! 6-7 perc csendes böngészés
2. Remélem, sikerült kiválasztanotok a megfelelő jelmezt! Mit gondoltok	Képek a mohácsi busókról egyéb népi alakoskodókról.

gyerekek, miért szokás farsang idején maskarát húzni?
Mutatok nektek különböző álarcos alakokat! Milyennek találjátok őket? (csúnyák, ijesztőek, félelmetesek)

Könyv: Dömötör Tekla: Magyar népszokások

3. Tudjátok, ezeknek a maskarásoknak az volt a célja, hogy elűzzék, elijesszék a telet. Hiszen a tél vége felé járunk, melyik hónapban is? (februárban)

4. Hallgassátok meg Czeglédy Gabriella: Február c. versét!

Felolvasás:
Czeglédy Gabriella: Hóvilág, 19. o.

Czeglédy Gabriella: Február

Csikorgott a vén január,
frissen, szánon jött február.
Havat, jeget bőven hozott,
az ereszen jégcsap lógott.

Holnap lesz a medve napja,
visszamegy-e a barlangba?
Jól gondold meg, Mackó komám,
a télnek még foga lesz ám!

Ha úgy döntesz, Öreg pajtás
kellene még egy kis alvás,
én azt mondom, ne menj vissza,
a telet meg: egye kutya!

Közlés, magyarázat

5. Gyerekek, tudja-e valaki közületek, mikor van a versben említett "medve napja"? Ha nem, elárulom Nektek! Február 2-a, Gyertyaszentelő napja azért nevezetes a medvék életében, mert ilyenkor - megszakítva téli álmukat - kibújnak a barlangból és megjósolják a télvégi időjárást.
Ha süt a nap, meglátják az árnyékukat és visszabújnak a barlangba, mert még nem lesz egyhamar vége a télnek. Ha borús az idő, tehát nem látják az árnyékukat, kint maradnak, mert ez már a tél közeli végét jelenti.
De nemcsak az állatok, az emberek is nagyon várják már a tavaszt. Hogy gyorsabban repüljön az idő, vidám, táncos mulatságokat tartanak. Erről szól a következő versike.

6. Czeglédy Gabriella: Farsang

Felolvasás:

Czeglédy Gabriella: Hóvilág 18. o.

Belebújunk maskarába,
úgy megyünk a jelmezbálba.
Farsangolunk, vigadunk,
reggelig csak táncolunk.

Fittyet hányunk a hidegre
vastag jégre, hóesésre.
Kint hóember szalutál,
idebent meg áll a bál.

Az igazi báli időszak farsang végén, farsang farkán volt.

Közlés

Farsangvasárnap, farsanghétfő, húshagyókedd. Ilyenkor külön báloztak a lányok, asszonyok, ("macskabál"). Húshagyókedden pedig a fiúk, lányok jelmezbe öltözve adományokat, enni-innivalót gyűjtöttek és délután közösen fogyasztották el a fonóban, tánc és mulatság közben. Nem maradhatott ki az ételek sorából a farsangi fánk sem, ami jellegzetes húshagyókeddi eledel. Hallgassátok csak!

Czeglédy Gabriella: Áll a bál

Czeglédy Gabriella: Hóvilág, 18. o.

Farsangi fánk,
pufóka,
teremben áll
a móka.

Kéménysepről,
Piroska,
a szakács meg
a kukta,

ropják együtt
a táncot,
mind megeszik
a fánkot.

Van farsang farkának egy érdekes hagyománya, amely nálunk, Göcsejben, Vasban szokásos. Ha farsang idején nem volt esküvő a faluban, mókaházasságot, un. rönkhúzást tartottak. Felültették a "játszási" vőlegényt, menyasszonyt egy hosszú farönkre. Végighúzták őket a falun, álpap összeeskedte őket, miközben tréfálkoztak, bolondoztak. Hogy jobban el tudjátok képzelni, bemutatok nektek egy részletet a "Zalalövői rönkhúzásból".

Közlés

Video: Zalalövői rönkhúzás

7.1. Látom kicsit elfáradtatok. Felfrissítésül táncoljunk,

Jelmez: rakott szoknya, kötény, sötét kendő, kasmír kendő

farsangoljunk! Kérek egy önként jelentkező kisgyereket, akit fel is öltöztetünk. Minek öltöztessük?
(A kendők és a kötény variálásával lehet: 1. öregasszony, 2 menyecske 3. cigányasszony, 4. szakács)

7.2. Álljunk körbe, táncoltassuk meg ezt a menyecskét! Énekeljünk neki!
(Ének: Itt a farsang áll a bál... vagy bármely pattogós, gyorsütemű ének, amit az óvodások ismernek.)

A jelmezbe öltözött középen, a többiek körben táncolnak.

7.3. De hogy senki se maradjon ki a jelmezesből, kitaláltam ám valamit!
Én előveszek egy kazettát, Ti pedig vegyétek elő a képzeleteteket! A kazettának az a címe, hogy "Az állatok farsangja". A zeneszerző bácsi elképzelte hogyan farsangolnak a különböző állatok és ezt zenével le is írta. A Ti feladatotok az, hogy megpróbáljátok kitalálni, de legfőképpen eljátszani ezeket az állatokat!

Saint-Saëns: Az állatok farsangja

Figyeljetek, kezdem! Zenei részlet: oroszlán, tyúkok és kakasok, vadszamarak, teknősök, elefánt, kenguruk, akvárium, hosszúfülű személyiségek, kakukk, madárház, őslények, hattyú.

Egy vagy több gyerek a zenére mozogva utánozza az adott állatot illetve állatokat.

III. 1. Nagyon ügyesek voltatok! Jutalmul megnézzük az Eduard és barátai című filmből a "Jelmezverseny" - részletet!

Video: Eduárd és barátai

2. Befejezésül papírálarcokat osztok ki nektek. Színezzétek ki, használjatok sokféle és élénk színeket! Miért is?
(Hogy elijesszük, elűzzük a telet!)

Közlés

3. A színezés végén a gyerekek zsűriznek. Kiválasztják a legszebb, legkifejezőbb álarcot. A nyertes jutalmat kap.
A gyerekek a kiszínezett álarcokat magukkal vihetik.

Ajándék: lufi v. naptár

4. Remélem, jól éreztétek magatokat, és a színezőn kívül sok-sok ötletet is visztek magatokkal. Jó óvodai farsangolást kívánok!

Közlés

Felhasznált irodalom:

Könyvek:
Állatok farsangja. Bp. 1981, Móra K.
Apostol Éva: Maskarák. Bp. 1987, Reflektor .
Bihari A. - Pócsi Éva: Képes magyar néprajz. Bp. 1985, Corvina.
Csáky Károly: Hallottátok-e már hírét? Bp. - Bratislava, 1987, Szépirodalmi, Madách K.
Csörgő Anikó: Bulizzatok velünk! Bp. 1991, Officina Nova.
Czeglédy Gabriella: Hóvilág. Bp. 1990, Czeglédy Gabriella.
Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Bp. 1982, Corvina.
Dömötör Tekla: Magyar népszokások. Bp. 1985, Corvina.
Farsangi játék. Műsorfüzet 5-8. osztályosoknak. Bp. 1970, Móra K.
Gyurkovics Tibor: Névike. Bp. 1983, Móra K.
Havril-Szabó-Tarnai: A Nyitnikék kalendáriuma. Bp. 1985, RTV-MInerva.
Kósa-Szemerkényi: Apáról-fiúra. Bp. 1985, Móra K.
Ortutay Gyula: Kis magyar néprajz. Bp. 1966, Gondolat.
Raffay Anna: Dramatikus népszokásaink. Bp. 1969, NPI.1. Jeles napok.
Újváry Zoltán: Farsangi népszokások. Debrecen, 1991, KLTE
Varga Katalin: Farsangi mulatság. Műsorfüzet 5-8. oszt. Bp. 1970, Móra K.
Weinburger Éva: 100 óvodai jelmez. Bp. 1963, Minerva.
Weöres Sándor: Hetedhétország. Bp. 1975, Kossuth.
Zelk Zoltán: Három morzsa meg egy fél. Bp. 1985, Móra K.

Folyóiratok:
Buci Maci, 1994. 2. sz. 22-23. o.
Turista Magazin, 1994. 2. sz. 11. o.

Kazetta: Saint-Saëns: Állatok farsangja.

Video: Eduárd és barátai
Zalalövői rönkhúzás

Itt a farsang, áll a bál...
Foglalkozás 3. osztályosoknak

Összeállította: Tímárné Németh Valéria a Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársa

Cél: A farsangi hagyományok megismertetése, könyvtárhasználatra nevelés.

A foglalkozás menete	Eszközök, módszerek
I. Egyéni és csoportos kutatás, böngészés	15 perc
1. Rejtvényfejtés, színezés, farsanghoz kapcsolódó könyvek nézegetése - zenehallgatás közben.	"Kutassunk együtt"-rejtvénypályázat kérdései Könyvek: Apostol Éva: Maskarák Weinburger Éva: 100 óvodai jelmez Weöres Sándor: Hetedhétország Csörgő A.: Bulizzatok velünk! Kazetta: Saint-Saëns: Az állatok farsangja
2. 3x2 önként jelentkező gyerek külön feladatot kap, amely kapcsolódik a farsang-téma közös feldolgozásához. (Csoportos feledatmegoldás)	
2.1. A feladat első része: borítékban elhelyezett utasítás alapján megkeresni a könyvtárban az adott könyvben elrejtett kérdést.	
1. kérdés	
Megtalálod: *kölcsönzőtér, mesepolc a C 76-os* **jelzetű könyvben,** **a címe:** *A csodálatos fa*	**A lényeges információk dőlt betűvel szedve.**
2. kérdés	
Megtalálod: *az olvasóteremben a 943.9 L 37-es* **jelzetű könyvben** **a címe:** *Képes magyar történelem*	
3. kérdés	
Megtalálod: *kölcsönzőtér, szakkönyvek, az 592 A 43-as* **jelzetű könyvben,** **a címe:** *Vízimadarak*	
2.2. A feladat második része a kérdések helyes megoldása a megadott irodalom segítségével.	

1. Kérdés

Mettől-meddig tart a farsang? Melyek a "jeles" napjaink?
A válasz: *Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások* c. könyvében keresd, a *18. oldalon*!

2. kérdés

Soroljatok fel tréfás farsangi népszokásokat!
Olvassátok el: *Dömötör Tekla: Magyar népszokások* c. könyvének *Farsang* c. fejezetéből a *bejelölt szakaszt*!

3. kérdés

A farsang a párválasztás, a lakodalmak ideje is volt. A legények, lányok sokat viccelődtek, csúfolódtak egymással. Ti is adjatok elő ilyen csúfolódós éneket!
Pl. Hallja-e kend...
A te fejed akkora...

A kérdések megoldásához szükséges könyvek külön, egy asztalkára gyűjtve rendelkezésre állnak.

II. A farsang

Közös munka 15-20 perc

1. Figyelemfelkeltés: Táncházi zene segítségével.

Lemez: Táncház (Sebő egy., Méhkerék zenekar; Kolinda, Muzsikás, Délibáb)

2.1. Kinek mi jut eszébe a "farsang" szó hallatán? (tánc, bál. jelmez, vidámság stb.)

2.2. Mettől-meddig tart ez az időszak? (vízkereszttől (jan. 6.) - hamvazószerdáig (hűsvét előtti 40. nap)

Egyéni 1. feladat megoldói válaszolnak. Megmutatják és ismertetik a könyvet, ahol az információt megtalálták.(szerző, cím)
Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások
Jutalom: 2 toll
Közlés

2.3. Vajon honnan ered ez a kedvelt népszokás?

Forrás- folyó- patak hasonlattal érzékeltetni a szokás eredetét, történetiségét, rétegeit.

Az emberiség szokásai valamiféle ősforrásból kiindulva különböző korok szokásait magukba olvasztva egyre több jelentéstartalommal telnek meg, duzzadnak föl.
A farsang az embereknek a hosszú tél utáni tavaszváró vágyából indul ki. Hiszen a tavasz az élet újraindulását jelenti, nemcsak a természetben,

hanem a természethez kötött emberi életben is.
A görög-római kor embere Dionüszosznak a bor és mámor istenének áldozott azzal, amikor vigadozva kísérte ki az istenség hajóját a tengerpartra, majd vissza, ezzel jelezve a tavasz érkezését.
A keresztény Európában a farsang a karácsonyi és húsvéti ünnepkör közötti, vigadozásra, mulatozásra lehetőséget adó időszakot jelentette, természetesen megőrizve a tavaszváró, s egyéb pogány szokáselemeket is. (pl. termékenységvarázslás, magasra kellett ugrani tánc közben, hogy magasra nőjön a kender)
Magyarországon a XV. sz.-tól kezdve vannak írásos emlékeink a farsanggal kapcsolatban. A XVI. sz.-tól ismeretes Konc király és Cibere vajda, a farsangi és a böjti ételek tréfás párviadala. Ezen kívül még számos szokás kapcsolódik ehhez az időszakhoz. Megkérjük e téma kutatóját, ismertessen néhány ilyen szokást! (busójárás, állatalakoskodások: medve, ló, kecske hagyományos nem állatos figurák: betyár, cigányasszony, menyasszony, vőlegény, stb., rönkhúzás, lányok vasárnapja, asszonyfarsang (macskabál, kongózás).

Kivágtak egy hosszú fát, s erre a rönkre ültették a jelmezes

Az egyéni 2. feladat megoldói ismertetik a feladatra adott válaszokat és a könyvet, amiből dolgoztak bemutatják a többieknek. (szerző, cím)
Könyv: Dömötör Tekla: Magyar népszokások
Jutalom: Két lufi

3. Ízelítőül nézzünk meg egy videofilmet, amely dédmamátok vidám farsangolásába enged bepillantást!

Video: Hónapsoroló I. Február

3.1. A videoműsor megbeszélése:
Miért sírtak a lányok?
(mert nem mentek férjhez, várniuk kell a következő farsangig)

Közös feldolgozás

3.2. A régi falusi élet leginkább a farsang idején adott lehetőséget a lakodalmakra. Ekkor értek rá az emberek, akkor volt engedélyezve a vígasság. Ezért a farsang egyik nagy témája a párválasztás, a fiúk-lányok tréfás párbeszédei, csúfolódása. Ha szégyenszemre a farsang idején egyetlen esküvő sem volt a faluban, akkor rendezték meg a mókaházasságot, az ún. "rönkhúzást".

Közlés

Kivágtak egy hosszú fát, s erre a rönkre ültették a jelmezes álmenyasszonyt és álvőlegényt. Végighúzták őket a faluban, álpap összeeskedte őket. S mindezen események közben persze tréfálkoztak, mulattatták a hallgatóságot.
Most kukkantsunk be egy ilyen - a rönkhúzás alkalmával készített - jelenetbe.

Video: Zalalövői rönkhúzás

4. A sok látott élmény és a saját tapasztalataitok nyomán Ti is próbáljátok érzékeltetni a farsangi hangulatot!

Közlés

4.1. Tréfás jelenet.

A 3. egyéni feladatmegoldók előadása.
Kellékek: rakott szoknya, kötény, kasmír kendő
Jutalom: két naptár

4.2. További jelenetek - önkéntes jelentkezés alapján.

III. Befejezés
Köszönöm a csoport együttműködését, további jó farsangot kívánok!

Közlés

Felhasznált irodalom:

Könyvek:
Apostol Éva: Maskarák. Bp. 1987, Reflektor.
Csörgő Anikó: Bulizzatok velünk! Bp. 1991, Officina Nova.
Dömötör Tekla: Magyar népszokások. Bp. 1972, Corvina.
Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások. Bp. 1986, Tankönyvkiadó.
Havril-Szabó-Tarnai: A Nyitnikék Kalendáriuma. Bp. 1985, RTV-Minerva.
Raffay Anna: Dramatikus népszokásaink. Bp. 1969, NPI.
Újváry Zoltán: Farsangi népszokások. Debrecen. 1991, KLTE.
Weinburger Éva: 100 óvodai jelmez. Bp. 1963, Minerva.
Weöres Sándor: Hetedhétország. Bp. 1975, Magyar Nők Orsz. Tanácsa-Kossuth K.

Video: Hónapsoroló I. Február
Zalalövői rönkhúzás

Lemez: Táncház(Sebő egy., Méhkerék zenekar, Kolinda, Muzsikás, Délibáb) Bp. 1977.
Hangkazetta: Saint-Saëns: Az állatok farsangja. Bp. 1983.

Néprajz 3-4 osztályosoknak

Összeállította: Csudai Zoltánné könyvtáros és
Hideg Miklósné tanítónő (Vonyarcvashegy)

I. rész: Tollfosztó
II. rész: Foglalkozás

Tollfosztó

A házigazda (könyvtáros) tollfosztóba hívta a rokonokat, szomszédokat.
(A ruházat jelezheti, hogy nem hagyományos könyvtári óráról van szó - lányok fejkendőt, kötényt kötnek, fiúk bajuszt viselnek, ingben, mellényben jelennek meg.)

Érkezéskor köszöntik a gazdaasszonyt.
(-Jó estét, szomszédasszony, komámasszony, sógorasszony, ángyom, bátyám, komám!
- Fogadj Isten... stb)

A lányok körülülik az asztalt és felidézik a régi tollfosztók hangulatát (a könyvtárossal és a pedagógussal együtt).
Beszélgetnek, tréfálkoznak, közmondásokkal, találós kérdésekkel szórakoztatják egymást, míg közben a kezük is jár - kis kosárkából az előttük lévő tollat fosztogatják.
A fiúk kicsit távolabb, a pitvarban foglalnak helyet, kukoricát morzsolgatnak, néha-néha ők is bekapcsolódnak a tréfálkozásba.
Pl.
1. - Mikor a legnehezebb az ökör?
(Mikor a lábadra lép)

- Mikor jó a száraz kalács?
(Ha friss nincs)

- Melyik hordóba nem lehet bort tölteni?
(A tele hordóba)

2. Furulyaszó (egy ügyes tanuló furulyázik)
3. Egy tanuló elénekli kedvelt népdalát
(Fölszállott a páva)
(De szép hangja van Pista bátyám! - jegyzi meg valaki.)

4. Hallottátok-e szegény Kádár Kata történetét?
(Elmeséli prózában egy másik tanuló)
(Néhányan hozzászólhatnak a történethez, véleményt mondanak, sajnálkoznak)

5. Egy tanuló E.sz. 1. személyben előadja a Gergő juhász kanala c. mesét.

6. Néhány közmondás is elhangzik:
pl. - Csip, csip, csip, aki fürgébb többet csíp.
- Ügyes embernek mester a neve!
- Jó munkához idő kell! stb.

7. Közös ének: pl. Borzavári legények
(Közben a fiúk felkérik a lányokat - táncra perdülnek.)
A toll is elfogyott már - a könyvtáros pogácsával szakajtóból megkínálja a vendégeket.
Közben citeramuzsika hallatszik. Tréfálkoznak, nevetgélnek, majd elköszönnek.
Pl. Isten áldja meg magukat,
A jó isten fizesse meg a munkájukat -
Jövőre újra eljövünk, ha érjük... stb.

A foglalkozás II. részében egy-egy kérdés kapcsán beszélgetünk hagyományainkról.

1. Mi a műfaja a lemezről hallható népköltészeti alkotásnak?
Meghallgatjuk a Szép Zalában születtem c. lemezről a Hallottad-e hírét Zalaegerszegnek c. népdalt.

2. Hallgassunk meg egy időben jóval később keletkezett, szintén zalai népdalt.
Nagylengyelben de magas az olajgép c. népdal elhangzása után néhány szóval kitérünk témájára.

3. Kik voltak azok a híres magyar népdalgyűjtők, akik a magyar népdalokat összegyűjtötték és feldolgozták, műveikben a népdal motívumait felhasználták?

Bartók Béla, Kodály Zoltán nevét kiemeljük.
Kitérhetünk a népdalgyűjtés módszereire.
(fonográf-szemléltetés fényképről)
Bartók Béla: Magyar népdalok
Egyetemes gyűjtemény I.
Képmelléklet

4. Meserészletet olvasok fel: Kérem a mese címét!
"A bíró nagyon elszomorodott. Szentül meg volt győződve, hogy a kiscsikó már mozog is a tojásban. Megrázta, megszagolta. Megszagoltatta az előljárókkal is."
(A rátóti csikótojás)
A mesék melyik csoportjába soroljátok?
tréfás mese (de igaz mese vagy monda is lehet)

5. Melyik mesefajtára gondolok?
- Csoda, titokzatos segítség, varázslat (tündérmese)

6. Melyik jeles naphoz kötődik a következő köszöntő?
(A Szép Zalában c. lemezről meghallgatjuk a Lucázás c. részletet) (Luca napja -dec. 13.)

Ismeritek-e a szólást, amely ehhez a naphoz kapcsolódik?
"Úgy készül, mint a Luca széke?" Mit jelent?

Néhány hiedelmet elmondhatnak, ami e naphoz kötődik.
(Dömötör Tekla: Magyar népszokások)

7. Keressük a kakukktojást!

- máriás - *butykos* - tallér

Egy-egy mondatos indoklás, szemléltetés:
Magyar néprajzi lexikon 1. köt. 399. old.

- *iszák* - suba - ködmön
Balassa - Ortutay: Magyar néprajz (díszes ködmönök)
Néprajzi lexikon 1. k. 163. old. (átalvető)

- ménes - gulya - *csűr* (Néprajzi lexikon 546. old.)

8. Tudjuk-e kik ők?
- szépöregapám (dédszülő)
- nászasszony (házastárs szülei)
- ángyom (nagybácsi felesége)
- bátyám (nagybácsi)
- sógorasszony (férfi testvér felesége)
- komám (szülő szólítja így a gyerek keresztszülőjét)

9. Mit hallunk? Találjátok ki!
(A Muzsikás együttes lemezéről gyermekjátékokat)

Egyedem, begyedem...
Süss fel nap...,
Esik az eső...,
Csiga, biga..., Gyurka...,
Ti is tudtok hasonlókat?

10. Tárgyfelismerés - hozott anyagból

- mosósulyok (néhány szóval közösen elmondjuk, mire használták)
Szerelmi ajándék is lehetett. Díszített, monogrammal ellátott.
Kieg. Ortutay - Balassa: Magyar néprajz. (szemléltetés)

- mozsár - nagysága, formája eltérő, attól függően mire használták
Kieg. Néprajzi lexikon 3. köt. (szemléltetés)

- kovásztévő fa (Bihari: Képes magyar néprajz)

- szakajtó, sütőlapát (Ezek kapcsán szó esik a kenyérsütésről.)

- köcsög (Felidézhetjük a népi gyermekjátékot: "Itt a köcsög, mi van benne...")

- köcsögduda (Esetleg megszólaltathatjuk.)

11. Találd ki a szólást!
a. Magyarország egyes tájain, így a Dunántúl nyugati vidékein is sütnivalónak nevezik azt az anyagot, amelyet a kenyér kelesztéséhez használnak fel. Ez komló, korpa vegyítéke, amelybe maradék kenyértésztát is tettek.
A napon megszárították és szellős helyen tárolták. Akik nem csináltak ilyen keveréket, vagy nem elegendőt készítettek belőle, régen ezekre az asszonyokra alkalmazták ezt a kifejezést.
Ma ezzel a szólással fejezzük ki azt, ha valakinek nincsen annyi esze, amennyit elvárnának tőle. (Nincsen sütnivalója.)

b. A rossz nedves fa nem ég jól, nem lángol, csak kellemetlenül füstöl.
Ha valaki régen gondatlanságból nyers fával tüzelt - rendkívül nagy kellemetlenséget okozott, ugyanis ilyenkor elviselhetetlen füst töltötte meg a házat, mivel a régi nyílt tűzhelyeknek és kemencéknek nem volt a mai kéményhez hasonló füstelvezető nyílása. Főzni, melegedni nem lehetett, bosszankodni annál inkább.
A szólást gyakran halljátok, ha helytelenséget, bajt követtek el. (Rossz fát tett a tűzre.)

c. Sok száz éves megfigyelés ennek a szólásnak az alapja.
"Régen, amikor villany még nem volt, az emberek este gyertyafénynél dolgoztak. Igencsak sietniük kellett, a viasz gyorsan fogyott - olvadt - s a pazarlást nem engedhették meg maguknak. Arra is vigyázniuk kellett, hogy a forró viasz meg ne égesse a kezüket, hiszen közel hajoltak a fényhez, hogy jól lássanak.
Hajdan a szerzetesek, ha imádságos könyvet olvastak, vagy éjszakákon át a kódexeket másolták, akkor körmükre ragasztották a gyertyát - így jobban látták a betűket. Ha nem siettek eléggé, vagy elbóbiskoltak, elfogyott a gyertya, mielőtt végeztek volna a munkájukkal.
Ma akkor használjuk ezt a szólást, ha kevés időnk marad a munka elvégzésére, kapkodnunk kell. (Körmére ég a dolog.)

d. Régen a juhászok, csikósok subát, bundát viseltek. De a szegény világban a bunda nemcsak kabátféle volt, hanem sok mindenre szolgált.
Takarónak is használták, sőt az asztal szerepét is betöltötte. Mikor nem hordták, nem szegre akasztották, hanem csak ledobták, beterítették valahová.
Így a régi emberek gyakran láthattak földre vagy padra, ládára terített bundát. S ha a suba nyakrészéhez még a kalapot is odatették, bizony olyan volt az, akár egy mozdulatlanul fekvő, mélyen alvó ember.
Ha valaki nagyon mélyen, jóízűen alszik, ez a szólás jut eszünkbe. (Alszik,mint a bunda.)

12. Végezetül egy ma élő népmesegyűjtő (Kóka Rozália) előadásában hallgassuk meg a Véka búza, véka rozs c. mesét!

Felhasznált irodalom:

Balassa-Ortutay: Magyar néprajz. Bp. 1979, Corvina.
Bihari Anna: Képes magyar néprajz. Bp. 1985, Corvina.
Magyar néprajzi lexikon. Bp. Akadémiai Kiadó.

Hanglemez: Szép Zalában születtem.

Fekete István Vuk.
Könyvtári óra 4. osztályos tanulóknak
Vetélkedő

Összeállította: Tüske Lászlóné a lenti Városi Könyvtár munkatársa

Foglalkozás tárgya, célja: Vetélkedő Fekete István Vuk című regénye alapján, ismerkedés Fekete István műveivel.

Foglalkozás előkészítése: A könyvtáros vetélkedőt állít össze a magyar tanárnő kérésére Fekete István Vuk című regényéből. A vetélkedő a könyvtárban zajlik.

Foglalkozás módszere: Frontális és csoportos foglalkozás.

Szemléltető eszközök: témához kapcsolódó könyvek, címlista, szerencsekerék.

Foglalkozás menete:
-Köszöntés.
-Foglaljatok helyet a három asztalnál.
A mai könyvtári foglalkozáson vetélkedő lesz. A vetélkedő témáját nektek kell kitalálni!
Mindenegyes feladat megoldása után pontozunk, piros kék pontok segítségével a piros 3-at, a kék 2 pontot jelent.
Foglalkozás végén összeadjuk a pontokat, és aki a legtöbbet gyűjtötte össze, az a győztes.

1. Ki írta ezeket a regényeket? (*Fekete István*)
1b. A felsorolt 10 regény közül egyet nem Fekete István írt, melyik az?

Hajnal Badányban
Téli Berek
21 nap
Csend
Kele
Vuk
Bogáncs
Az első csók
Csi és más mesék
Kincskereső Pipitér

A válaszokat írásban kérem!

1 b. válasz: Fekete Gyula
Kincskereső Pipitér

2. Ki volt Fekete István?
Felolvasás (lexikonhasználat)

A lexikon fogalmának meghatározása, felépítése: címszó, hasáb, élőfej.
Szoros ABC - keresés a lexikonokban: pl. Irodalmi lexikon, Kortárs magyar írók kislexikona.

3. Valló István életrajzi regényt írt Fekete Istvánról. Mi a címe?
Találjuk ki a szerencsekerék segítségével.

Csapatok játszanak egymás ellen.
A szerencsekerék 1-10-ig forgathat.
Az adott fogalom lefedve egy táblán, hangefektusok xilofon segítségével.
Válasz: Emlékké válok magam is.

4. Állatregények címét kell kitalálnotok.
Mi volt a nevük a regényben?

Válaszok:

fecske -	Csi
bagoly -	Hu
gólya -	Kele
róka -	Vuk
vidra -	Lutra

5. Milyen állatokról van szó?
Melyik regény hőseit soroltuk fel?

Válaszok:

Vahur -	kutya
Zu -	bogár
Szi -	kígyó
Cin -	egér
Csusz -	gyík
Nyau -	macska
Gege -	liba
Tás -	kacsa
Szu -	sün
Unka -	béka

Fekete István: Vuk

6. Kag és Iny hogyan nevezte a rókafiakat?

Válasz: fiatalok

7. Szó esik-e a könyv lapjain Lutráról?

Válasz: igen.

8. A nyolc rókakölyök közül ki kapja a Vuk nevet? Milyen események előzik meg a névválasztást?

Válasz: Vuk ette meg először a liba véres nyakát.

9. Mit lopott el Vahur elől Kag?

Válasz: Gegét.

10. Ki előzte meg Kag-ot a vadászaton?

Válasz: Csirik a menyét.

11. Milyen negatív emberi tulajdonságokkal ruházta fel az író Vahurt?

Válasz: Alaptalanul vádaskodik. Nem vállalja a hibáit.

12. Kag és Iny kétségbeesve védi a nyolc rókakölyköt!
Hogy nevezik a kutyát aki áldozatul esik az ádáz harcnak?

Válasz: Csufi.

13. A nyolc róka közül hány élte túl a sima bőrű vadászatát?

Válasz: 2 Iny és Vuk.

14. Hogy hívják a Vukot pártfogásba vevő öreg rókát?

Válasz: Karak.

15. Keresd a kakukktojást
Kuni - Kalán - Tás

Válasz: Kalán nyúl.

16. Melyik volt a legjellemzőbb tulajdonsága a kicsi Vuknak?

Válasz: a kíváncsiság.

17. Keresd az összefüggést a szereplők között!

Kag-Iny
Iny - Bark
Vuk-Csele

Kag - Iny szülők
Iny - Bark rókatársak
Vuk - Csele gyerekeik

18. Ki az az ártatlanul megvádolt farkaskutya, aki gyanútlanul udvarol a szomszéd faluban, miközben megvádolják?

Válasz: Kurra.

- Ki az utolsó a rókák közt?

Válasz: Sut.

-Ki a legokosabb a rókák közt?

Válasz: Karak.

- Ki az a gyanútlan négylábú, aki azt hiszi, hogy az ember szeretetből eteti?

Válasz: Csám.

19. Hogy szól a rókatörvény?

Válasz: "Úgy menj a saját váradba, mintha másé lenne!"

20. A simabőrű házánál milyen meglepetés vár a főhősre?

Válasz: A ketrecbe zárt Iny.

21. Mit fejez ki az író az alábbi gondolatokkal?
- Kicsi vagyok, éhes vagyok, egyedül vagyok.

Válasz: Kiszolgáltatottság.

- Mi vezérli Vuk tetteit attól kezdve, hogy megtudja szülei és testvérei pusztulásának körülményeit?

Válasz: Bosszúvágy.

- Mi vezérli, amikor Inyt kiszabadítja?

Válasz: Szabadságvágy.

- Milyen érzés nyilvánul meg Vuk és Karak viszonyában?

Válasz: Felelősség.

- Amíg én itt vagyok, ne félj!

- Ó, de jó itt nálad Vuk, olyan különös-meleg, fényes minden.

Válasz: Biztonságérzet.

- Mindig a kis rókaleányra gondolt, de nem találta önmagát!

Válasz: Szerelem, szeretet.

22. Soroljatok fel Fekete István állatregényeket, amelyekből filmet készítettek!

Válasz: Bogáncs, Vuk, Kele.

23. 1994-ben több Fekete István-regényt kiadtak.

A legutóbb megjelent regény címét fejtsük meg szerencsekerék-játékkal!

Válasz: Magaslesen.

Foglakozás befejezése:

Az ajánlott irodalom bemutatása.
Értékelés.
Eredményhirdetés.

Felhasznált és ajánlott irodalom:

Fekete István: Vuk, Csí és más állattörténetek. Bp. 1991, Nesztor.
Kortárs magyar írók kislexikona, 1959-1988. Bp. 1989, Magvető.
Magyar irodalmi lexikon. Bp. 1993, Kassák.

VETÉLKEDŐ
JÓZSEF ATTILA ÉLETÉRŐL ÉS MUNKÁSSÁGÁRÓL
Összeállította: Csudai Zoltánné
a vonyarcvashegyi Községi Könyvtár munkatársa

I. Feladat
Igaz vagy hamis?

1. József Attila 1898. április 11-én született Budapesten. (H.)

2.József Áron és Pőcze Borbála szeretetteljes, boldog otthont teremtettek három gyermeküknek: Jolánnak, Etusnak és Attilának. (H.)

3. Miután édesanyja meghalt, Öcsödre került nevelőszülőkhöz. (H.)

4. A mama korai halálának élménye - az anyai ölelés és gyengédség hiánya végigkíséri egész életét és költészetét. (I.)

5. A makói gimnázium után a szegedi egyetem bölcsészkarán folytatja tanulmányait. (I.)

6. Külföldre is szeretett volna eljutni, de nehéz anyagi körülményei miatt nem volt rá módja. (H.)

7. A tanulás mellett elvállalt mindent, amivel pénzhez juthatott: többek közt volt kukoricacsősz, mezei napszámos, házitanító is. (I.)

8. Legszebb szerelmes verseinek ihletője Vágó Márta és Flóra.(I.)

9. Betegsége fokozatosan kerítette hatalmába szervezetét; az orvosok nem tudtak rajta segíteni; 1937-ben a Siesta Szanatóriumban hirtelen éri a halál. (H.)

10. Költészetének meghatározó alapélménye: sorsa - a szeretetlenség és a szegénység. (I.)

II. Töltsétek ki a keresztrejtvényt!

1. Település, ahol Attilát nevelőszülőknél helyezték el. *(Öcsöd)*

2. Folyóirat, amelyben költeményeit publikálta. *(Nyugat)*

3. Város, ahol egyetemi tanulmányokat folytatott külföldön. *(Párizs)*

4. Professzor, aki eltanácsolta a szegedi egyetemről. *(Horger Antal)*

5. Gyámja: *(Makai Ödön)*

6. "De szeretnék gazdag lenni..." A vers címzettje. *(Jocó)*

7. Élettársa, kivel az illegális kommunista mozgalomban ismerkedett meg. *(Szántó Judit)*

8. A fiatal leány keresztneve, kihez a Ringató c. verse szól. *(Luca)*

9. Pártfogója, aki Szegeden támogatta versei kiadását. *(Juhász Gyula)*

10. Itt járt gimnáziumba. *(Makó)*

11. "Szeretném, ha ... lennék." *(Vadalmafa)*

12. Így hívták nevelőszülei a költőt. *(Pista)*

13. Ebben az utcában született. *(Gát utca)*

14. Itt éltek rokonai, ahol gyerekkorában sokat vendégeskedett. *(Szabadszállás)*

15. "Harminckét éves lettem én - meglepetés e költemény csecse becse..." Mi a vers címe? *(Születésnapomra)*

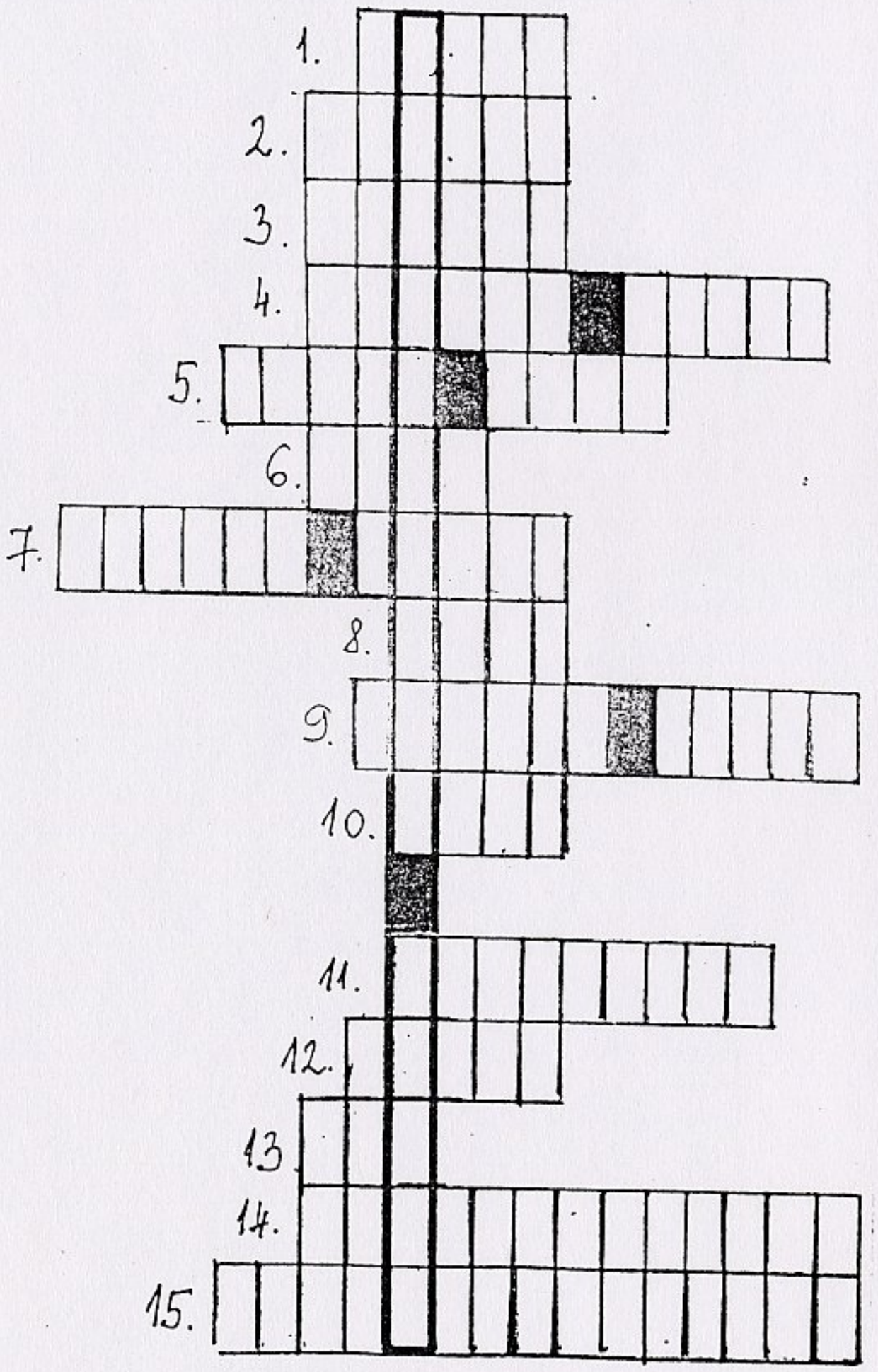

A kiemelt függőleges sorban József Attila művének címét olvashatjátok. Irjátok a kipontozott sorba! (*CURRICULUM VITAE.....*)

III. Feladat

Párosítsátok a képeket, alkossatok három csoportot! Magyarázzátok meg, hogy mit miért tettetek egymás mellé! (melléklet)
1. Pőcze Borbála, József Áron, Gát utca 3.
(Versrészlet, József Attila szülei és szülőháza)

2. Juhász Gyula, Szépség koldusa, Előszó
(Juhász Gyula írt előszót a Szépség koldusa c. kötethez.)

3. Horger Antal, Tiszta szívvel, Születésnapomra.
(A Tiszta szívvel c. vers miatt Horger Antal eltanácsolja a szegedi egyetemről.)

IV. Feladat

Magnóról elhangzik hat József Attila vers.
A versenyzőknek fel kell ismerni a versek címét.
Minden helyes válasz egy-egy pont.

Befejezésül közösen meghallgatjuk Nagy László: József Attila! c. versét.

Felhasznált irodalom:

Fodor András: József Attila. Bp. 1980, Móra Kiadó.
József Attila összes versei. Bp. 1975, Szépirodalmi Kiadó.

Könyvárverés
6. osztályosoknak

Összeállította: Gáll Éva és Gelencsér Katalin az Apáczai Csere János ÁMK munkatársai (Zalaegerszeg)

A gyerekekből 4-5 fős csoportokat alakítunk ki. A csapatok egy licitálós játékban mérik össze tudásukat. Az elért pontszámokat egy táblán folyamatosan vezetjük. A legtöbb pontot elérő csapat győz.

A foglalkozási leírás végén felsorolt könyveket jól látható helyre kiállítjuk, így a fedőlapok segíthetnek a válaszadásban.

Minden csoport 27 korongot (zsetont) kap. A feladatok felolvasása után licitálással történik azok megszerzése. Mindig a legtöbb zsetont ígérő csapat kapja meg a kérdést. (A zsetonokkal okosan kell bánniuk. A cél az, hogy jó megoldásokkal minél több pontot szerezzenek, s nem a zsetonok gyors elvesztése.) A helyes válasszal annyi pont kapható, amennyi a kikiáltási zsetonok száma volt. Plusz pont jár az adott könyvcím kitalálásáért. (A felajánlott zseton nem kerül vissza a válaszadó csapathoz.) A megoldások a kiállított könyvekben találhatók meg, de a csapatoknak fejből kell válaszolniuk.

Feladatok

Vannak olyan feladatok, amelyekhez képek tartoznak. Ezeket a feladat számával ellátva a foglalkozás végén mellékletben közöljük.

1. Igaz-e, hogy a lepényhalnak születése után még kétoldalt vannak a szemei. Amikor növekedni kezd, a vízfenéken mindig egyik oldalára fekszik. Az alsó oldalon lévő szeme lassacskán átvándorol a felső oldalára. (Igaz)

Igaz-e, hogy a medúzának vékony, hajlékony csontjai, izmai vannak, így lebeg a vízen? (Nem igaz. Teste jóformán vízből áll, olyan, akár a kocsonya, vagy a puding.)

Igaz-e, hogy a tengeri növényeknek nincs olyan gyökérzetük, amivel felszívják a vizet és az oldott tápanyagot? (Igaz. Nincs rá szükségük, gyökérzetük csak kapaszkodásra szolgál.)

A vízben élő állatok közül melyik tudja visszanöveszteni letört testrészét?
(A rák, a tengericsillag)

Kikiáltási ár: 4+1 (könyv: Élet a vízekben)

2. .....a tűz római istene volt. Kovácsműhelye a rómaiak hite szerint egy Szicilia északi részén lévő hegy belsejében működött, melyet róla neveztek el. Innen származik ennek a természeti jelenségnek a neve. (Vulcanos, Vulcano a hegy)

Melyik a kakukktojás?
láva-kráter-gejzír-tüzes hamufelhő-Trifid-köd -meteorit (Trifid-köd)

Kikiáltási ár: 2 (könyv: Ma is élő hegyek, a vulkánok)

3. Igaz-e, hogy van világító hal, amelynek fénye csalétekként szolgál, odavonzza az apróbb halakat, ugyanakkor védelmezi ellenségeitől is? (Igaz)

Igaz-e, hogy vannak olyan hangyák, amelyek seregestől támadnak rá más hangyabolyokra, bábokat rabolnak és hazaviszik ezeket? A bábokból kifejlődő hangyákat dolgoztatják, etettetik magukat velük. (Igaz, mert az elrablók rágói olyan nagyok, hogy képtelenek önállóan táplálkozni.)

Igaz-e, hogy a béka úgy vadászik, hogy odaugrik zsákmányához és simán bekapja? (Nem igaz, nyelve segítségével vadászik.)

Igaz-e, hogy van olyan hal, amely úgy szerzi vacsoráját, hogy vízsugárral meglövi a rovarokat, férgeket, s amikor a vízbe pottyannak, megeszi őket? (Igaz)

Kikiáltási ár: 4+1

4. A legősibbek pálmalevélből, bambuszhasítékból, a középkorban pergamenből és selyemből, a 19. században papírból készültek. Mik ezek? Melyik könyvről van szó? (Papírsárkány)

Kikiáltási ár: 1 (könyv: Papírsárkány)

5. Közel 170 évvel ezelőtt született Franciaországban. Édesapja ügyvédi pályára szánta, de őt jobban vonzották a gépek, a technika csodái. Amikor felnőtt, csodálatos, fantasztikus dolgokról álmodott, amelyek később meg is valósultak. De ő már ezeket nem láthatta. (pl. TV, űrhajó, távcső) . Ezeket az álmokat le is írta regényeiben. (Jules Verne)

Kikiáltási ár: 1 (könyv: Barátunk Verne Gyula)

6. Mit gondoltok, miért nem szabad eldobni a természetben üveget, különösen akkor, ha sokáig nem esett az eső?
(Az üveg elhajlítja a nap sugarait, s ha a sugarak száraz fűben vagy levélkupacon metszik egymást, a hirtelen felmelegedéstől a száraz anyag lángra lobban.) Melyik könyvben olvashatunk erről?

Kikiáltási ár: 1 (könyv: Mit tud a fény?)

7. Mondd el gyorsan háromszor egymás után a következő nyelvgyötrőt!
"Netán platán, talán palánta,
netántán, platánpalánta."

Kikiáltási ár: 1

A következő versben előforduló "hatalmasok" szót válaszd el úgy, hogy a vers értelmessé váljon!

"Azt mondják a hatalmasok,
akinek a hatalmasok,
az már elég hatalmasok,
hogy ne legyen hatalmasok."

("Azt mondják a hatalmasok,
akinek a hat alma sok,
az már elég hatalmas ok,
hogy ne legyen hatalma sok.")

Kikiáltási ár: 1+1 (könyv: Szórakoztató szóra késztető)

8. A következő szavak alapján találd ki, melyik könyvről lehet szó!
szöktetés - helyezkedés - taktika - lábravetődés - les

Kikiáltási ár: 1 (könyv: A fociról)

9. 1924 óta a megnyitó ünnepségeken a nemzetek ábécé sorrendben vonulnak fel. Az élen Görögország halad, a menetet mindig a házigazdák zárják. A vendéglátó ország egy résztvevője elmondja az esküt, fogadalmat tesz arra, hogy betartják a szabályokat. Majd meggyújtják a lángot. 1936 óta az antik Héra templomának romjainál gyújtják meg a lángot, onnan viszik a színhelyre.

Kikiáltási ár: 1 (könyv: Olimpiák az ókortól napjainkig)

10. Melyik könyvben szerepelnek az alábbi kifejezések?
forgókapocs-nehezék-fékerőbeállító csavar - orsódob - bütyök - damil

Kikiáltási ár: 1 (könyv: Horgászat)

11. A képen látható tárgy melyik könyvhöz tartozhat?

Kikiáltási ár: 1 (könyv: Utazás egy kép körül)

(Érdekességként olvashatunk fel a 28. oldal színes napihírei közül.)

12. Mit ábrázolnak a képek ? (birkanyírás, aratás, kévekötés, gabonagyűjtés-falusi munkák)

Kikiáltási ár: 1+1 (könyv: Élet falun)

13. Középkori mesterségeket ábrázolnak a képek. Melyek ezek?
(szíjgyártó, lakatos, késes, szabó, fegyverkovács)

Kikiáltási ár: 1+1 (könyv: A reneszánsz és az Újvilág)

14. Kiről szól az alábbi idézet?
"Éltében mind az egész ország reá kiált vala..., hogy igen kövély, nagyravágyó, hirtelen haragú és felette igen telhetetlen volna: megnyúzná és megönné az országot a sok vámokkal és a nagy rovásokkal...De mihelyt meghala, minden ember ottan dícsérni kezdé őket. Mert mindjárt meg kezde bomlani a békesség az országban..."
(Mátyás király)

Kikiáltási ár: 1+1 (könyv: Magyarország virágzása és romlása)

15. Bibliai bölcseknek nevezik azokat, akik meg tudják fejteni a földön és égen mutatkozó jelek és csodák titkos értelmét. Ti is ismerhettek három napkeleti bölcset. Mi a nevük?
(Egy fényes csillag vezette őket Jézus szülővárosába, Betlehembe.)
(Gáspár, Menyhért, Boldizsár)

Kikiáltási ár: 1+1 (könyv: Ábel-Zsuzsanna)

16. Számtalan monda szerint eredetileg két Nap született. A két csillag féltékenysége gyűlölködéssé fajult. Az egyik Nap azt javasolta, hogy fürödjenek meg. Az első Nap úgy tett, mintha beleugrott volna a folyóba, a második viszont valóban belemerült a vízbe, s fénye majdnem teljesen kihunyt. Az elsőből lett a Nap, de mi lett a másikból? (a Hold)

Kikiáltási ár: 1+1 (könyv: A világ teremtése)

A játék közben néhány mondattal be lehet mutatni a különböző sorozatokat.

Felhasznált könyvek:

Ábel-Zsuzsanna. Közgazd. K. 1987.
Állatok akcióban (Tudománytár gyermekeknek) Móra K. 1994.
Ardlez: Mit tud a fény? (Szemtanú kísérletek) Park K. 1992.
Bodóczky István: Papírsárkány. Műszaki K. 1988.
Caselli: A reneszánsz és az Újvilág(Hogyan éltek hajdanában) Corvina K. 1991.
Civardi: Horgászat (Mindentudó könyvek) Novotrade K. 1989.
Élet a vizekben (Tudománytár gyermekeknek) Móra K. 1991.
Hernádi Sándor: Szórakoztató szóra késztető. Móra K. 1987.
Inglis: A fociról (Usborne könyv) Novotrade K. 1990.
Klein: Olimpiák az ókortól napjainkig (Mi micsoda) Tesslof K. 1992.
Krafft: Ma is élő hegyek, a vulkánok (Tini enciklopédia) Venezia K. 1991.
Magyar évszázadok. 3. köt. Magyarország virágzása és romlása. Reflektor K. 1988.
Művészetről gyermekeknek 9. köt. Élet falun. Corvina K. 1986.
Ragache: A világ teremtése (Mítoszok és legendák) Gulliver. 1991.
Svihran: Barátunk Verne Gyula. Móra K. 1986.
Utazás egy kép körül (Laferrére) Móra K. 1987.

Tapasztalat

A foglalkozást az általános iskola 6. osztályosainak állítottuk össze. Célunk: egy játék keretében sokféle témájú könyvvel és e korosztálynak szóló sorozattal való ismerkedés, valamint új információk nyújtása.

TARTALOM

Bevezető

I. Könyvtárhasználati foglalkozások

1. A könyvről a könyvből. Könyvtárhasználati foglalkozás 3. osztályosoknak (Tímárné Németh Valéria) 4

2. Készítsünk lexikont! Könyvtárhasználati foglalkozás 3. osztályosoknak (Gáll Éva - Gelencsér Katalin) 7

3. A könyvsorozatok. Könyvtárhasználati foglalkozás 5- 6. osztályosoknak (Oláh Rozália) 17

II. Mese és vers

1. Mesedélelőtt a gyermekkönyvtárban. Foglalkozás óvodásoknak (Tüske Lászlóné) 21

2. Látogatás a gyermekkönyvtárban. Foglalkozás óvodásoknak (Tüske Lászlóné) 25

3. Képzelet- és ritmusjáték. Költészetről óvodásoknak (Tímárné Németh Valéria) 31

4. Költészetről 3. osztályosoknak (Tímárné Németh Valéria) 35

5. Legyünk kincskeresők - Móra Ferenc műveiben! Foglalkozás 3. osztályosoknak (Tímárné Németh Valéria) 39

6. Milne: Micimackó. Foglalkozás 4. osztályosoknak (Laczkó Gábor) 45

III. Népszokások

1. "Értünk van a parádé" - farsangi foglalkozás óvodásoknak (Kustán Jenőné - Tímárné Németh Valéria) 48

2. Itt a farsang, áll a bál. Foglalkozás 3. osztályosoknak (Tímárné Németh Valéria) 53

3. Néprajz 3-4. osztályosoknak: Tollfosztó (Csudai Zoltánné - Hideg Miklósné) 57

IV. Vetélkedők

1. Fekete István: Vuk. Könyvtári óra 4. osztályosoknak (Tüske Lászlóné) 61

2. Vetélkedő József Attila életéről és munkásságáról (Csudai Zoltánné) 65

3. Könyvárverés 6. osztályosoknak (Gáll Éva - Gelencsér Katalin) 68

2. sz. melléklet

Hogy hívják azt az embert, aki a könyvet írta?	cím
Hogy hívjuk egy könyv „feliratát”?	családi név
Hogy hívják azt az embert, aki a könyv számára a rajzokat készítette?	regiszter
Hogy hívják azt a vállalatot, amelyik könyveket nyomtat és eladja a könyvesboltnak?	tartalomjegyzék
Miről tudjuk megállapítani, milyen régi a könyv, mikor jelent meg?	szerző
Mit szeretnénk tudni, ha azt kérdezzük, „Milyen vastag a könyv?”	oldalszám
Hogy hívják a könyvnek azt a részét, amely áttekintést ad az egyes fejezetekről?	megjelenési év
Hogy hívják a szakkönyvek végén található legfontosabb szakkifejezések betűrendes jegyzékét?	jelzet
A szerző nevének melyik része fontos a könyvtári betűrendbe soroláskor?	kiadó
Hogy hívják azt a könyvtári ismertetőjelet, amelyik „megmondja”, hol találjuk meg a könyvet a polcon?	illusztrátor

3. sz. melléklet

1. **Szerző**
   Az, aki ír valamilyen szöveget. Ez lehet regény, vers, szakkönyv vagy dolgozat is.
2. **Kiadó**
   Felelős a nyomtatott könyvekért. A szerzőktől kéziratokat vásárol, az ezekből készített könyveket eladja a könyvesboltnak.
3. **Illusztrátor**
   Az, aki a könyv képeit készíti. Ezek a képek vagy magyarázatul szolgálnak, vagy a szöveg nyomdai egyhangúságát oldják.
4. **Lektor**
   Ő olvassa el a kiadónak adott szöveget, megbeszéli a szerzővel, esetleg javításokat ajánl.
5. **Előállító – Műszaki szerkesztő**
   Ügyel arra, hogy a szöveg és a képek minden szükséges adattal együtt továbbfeldolgozásra menjenek. A könyv munkálatainak szellemi irányítója.
6. **Szövegszerkesztő/szedő**
   Megkapja a lektortól az átvizsgált szöveget az előállító megjegyzéseivel. Ezt a szöveget aztán szedőgépbe gépelik, úgy, hogy nyomtatásra alkalmas minta keletkezzen.
7. **Nyomdász**
   Nyomtatógépekkel nagy papíríveket nyomtat. Először minden ívben a könyv sok oldala található.
8. **Könyvkötő**
   A könyvkötészetben géppel hajtogatják a nagy nyomtatványíveket, majd lapokra vágják, ragasztják és füzetekbe kötik. Így keletkezik a könyvblokk, a helyes oldalsorrend. A kötés a végén kerül a könyv teste köré.
9. **Könyvkereskedők**
   A könyvesboltok a legtöbb esetben egy könyvkereskedéstől vásárolják a könyveket, hogy aztán ők is továbbadják a vevőknek (mint pl. neked).
10. **Könyvtáros**
    A te könyvtáradban például megkérdezheted, megnézheted, mivel foglalkoznak a könyvtárosok!

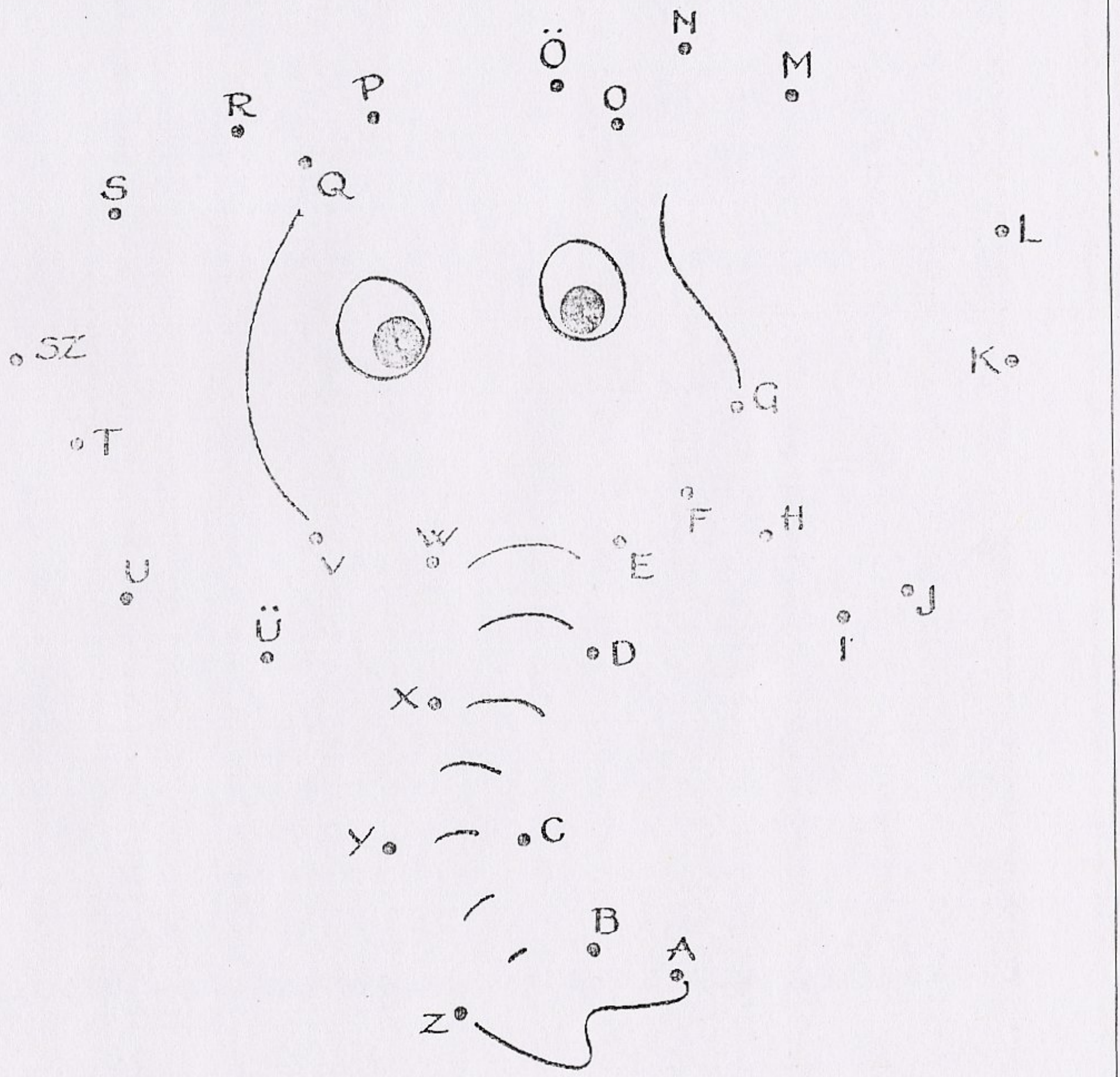
R
P
Ö
O
N
M
S
Q
L
SZ
K
T
G
U
V
W
E
F
H
J
Ü
D
I
X
Y
C
B
A
Z

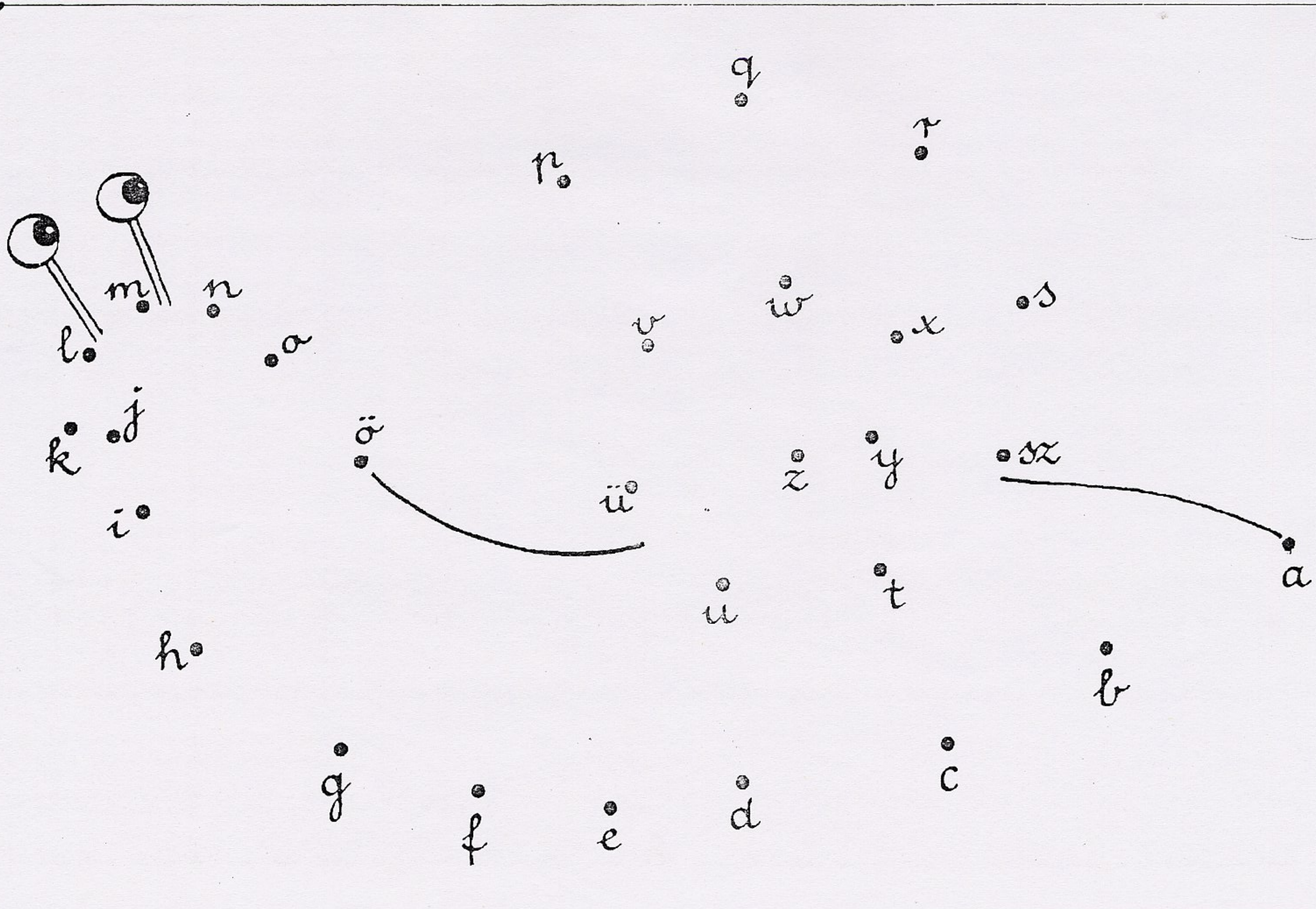
q
r
s
t
u
v
w
x
y
z
ä
ö
ü
a
b
c
d
e
f
g
h
i
j
k
l
m
n
o
p

h
i g
j f
k e
l d
m ü c
v
w
u
n x b
o t y a
r
ö q s z
p sz

Melléklet

Egérke farkincája

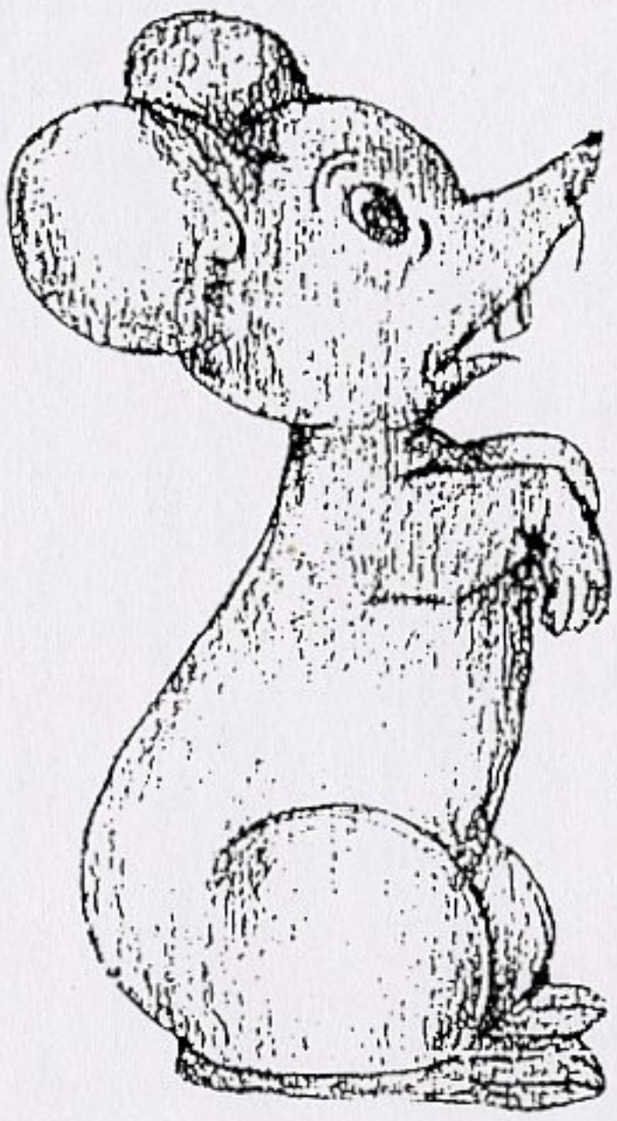

1. Volt egyszer egy egérke,
kinek piciny farkincáját
cirmos cica letépte
pöttöm könnyet potyogtatva
kesergett a kis egér

- Add vissza a farkincámat - egér
farka a cicának, mire sem kell
mit sem ér.

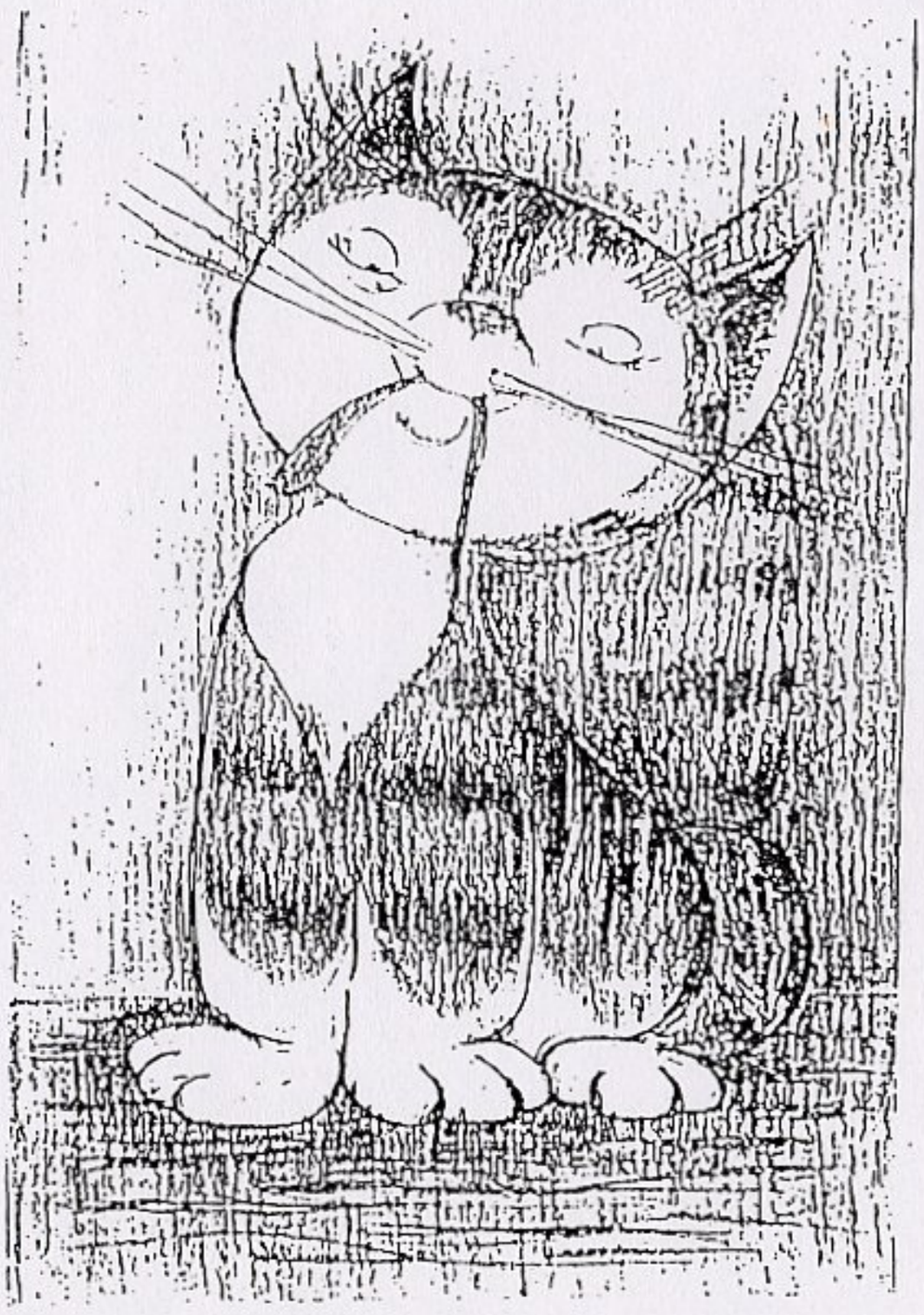

2. Rámiákolt kormos cirmos kevélyen:
- Ha hozol egy köcsög tejet, - ontod
öntöd csöpögteted míg tele az edényem
nyelem, nyalom lafatyolom, farkincádat
visszaadom.
Uccu, szaladt Riskához az egérke.
Rimánkodott segítséget remélve:

- Riska, adj egy köcsög tejet,
abból ontok öntök csöpögtetek a
cicának - visszaadja a kunkori kis
farkincámat.

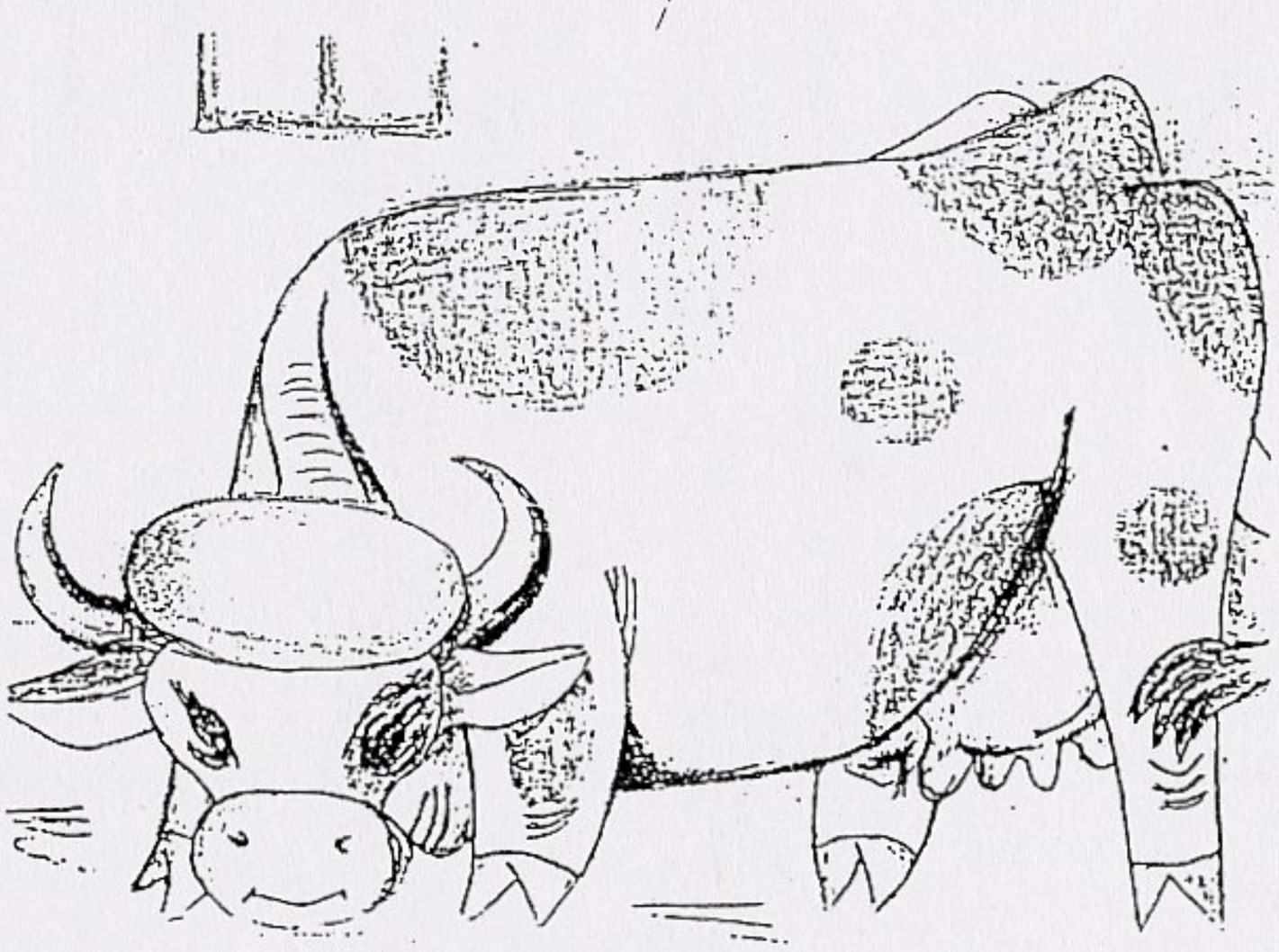

3. Adok - szólt a tehénke - ‚de
valamit én is kérek cserébe.
- Korgó gyomrom üres bendő nincs
füvecském elegendő, kinn kaszál
a gizbe-gazba jó füvet az öreg
gazda.

Hozz friss szénát s adok neked
ízes-langyos habos tejet.

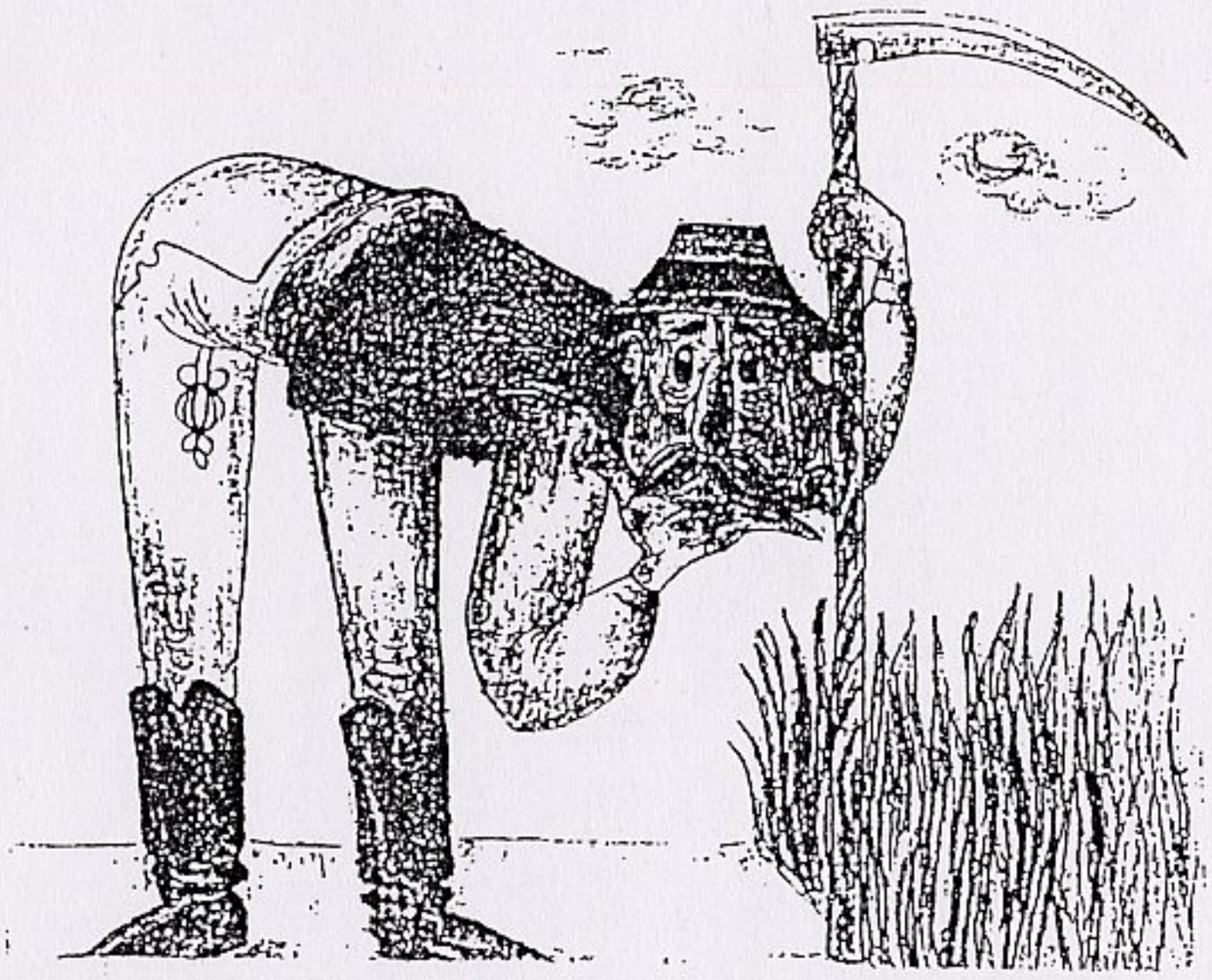

4. Szaladt hát az egérke, a gazdához a rétre.
- Gazda kaszálj friss füvecskét,
Riska úgy ad csak tejecskét.
Azt elviszem a cicának, velem akkor megbékülne, s visszaadná szürke fürge kunkori kis farkincámat.

- Szólt gazda immel-ámmal, vágnék füvet a kaszámmal, ha hoznál a péktől cipót éhségemre csillapítót.

5. Ült a pufók pék a patkán - hopp a kisegér fenntermett a markán.

- Adj egy kerek cipót pék, mert a gazda ehetnék. Ha megette füvet vág, Riska érte tejet ád, azt elviszem a cicának, s visszaadja kunkori kis farkincámat.

- Sütnék cipót - szólt a pék.
Ha a mérges morgós varga nékem páros csizmát varrna, elnyűttem a régit rég.

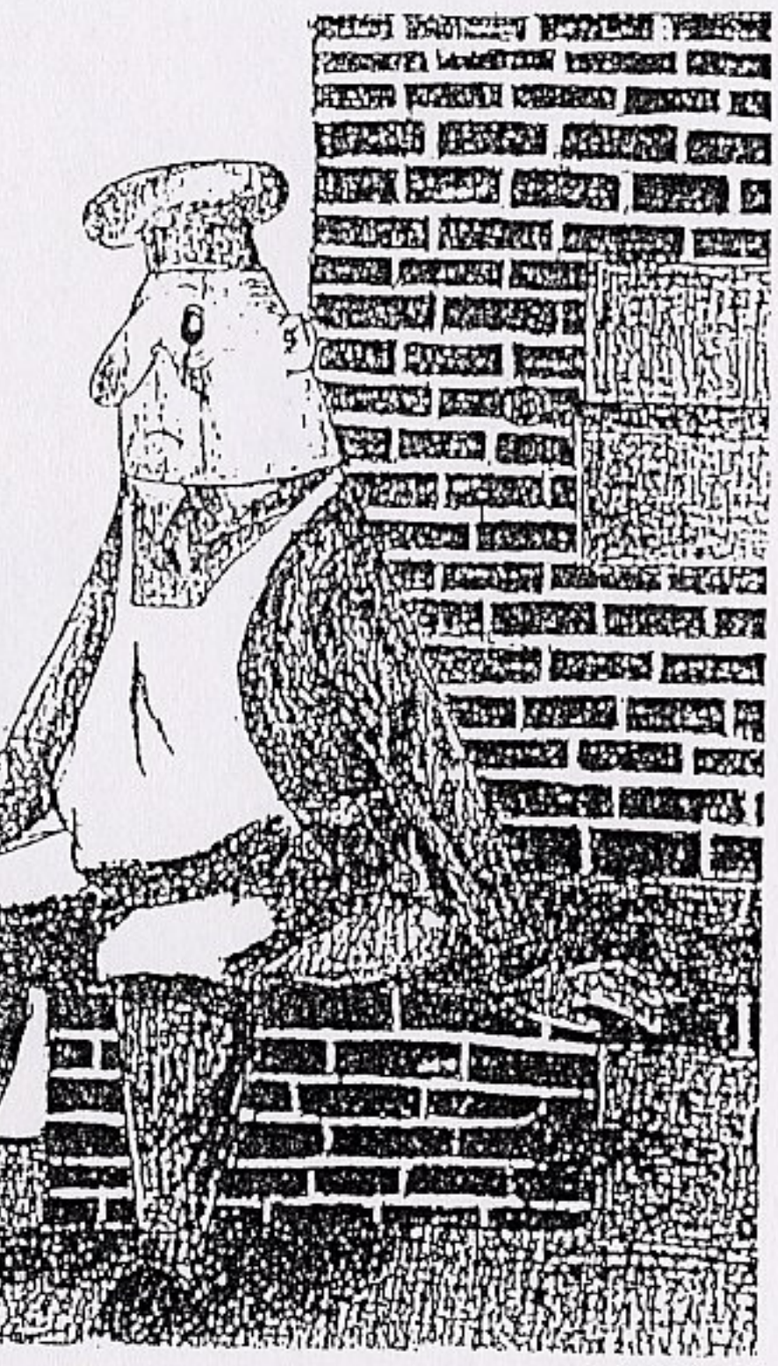

6. Dikics szegecs csiriz ár, ott ül már a kisegér a vargánál.
- Varj szépráncos csizmát varga, a pék érte cipót adna, gazda érte füvet vág, Riska érte tejet ád azt elviszem a cicának, s visszaadja inci-finci kunkori kis farkincámat.

- Varrok csizmát egérke, ha az ólba elszaladsz, s érte nékem adsz göndörbondor koca sörtét cserébe.

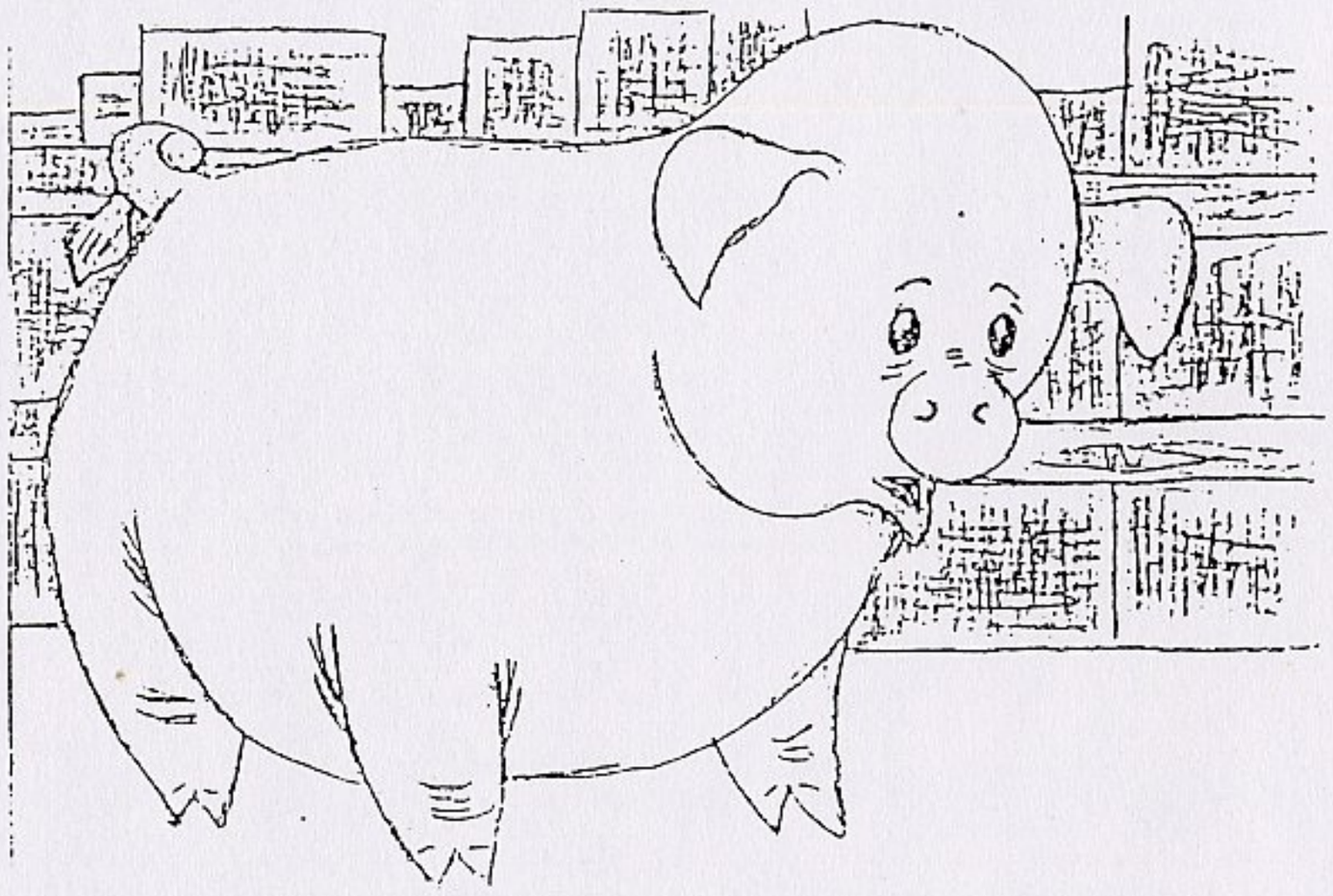

7. Besurrant az egérke az ólba, s
elmondta mi kívánsága volna.
- Koca, adj egy halom sörtét,
göndör bondor girbe görbét,
érte csizmát varrna varga, a
pék érte cipót adna, gazda érte
fűvet vág, Riska érte tejet ád
azt elviszem a cicának, s vissza-
adja inci-finci kunkori kis
farkincámat.
- Szólt a koca, akkor adnék, hogyha
makkal jó lakhatnék.

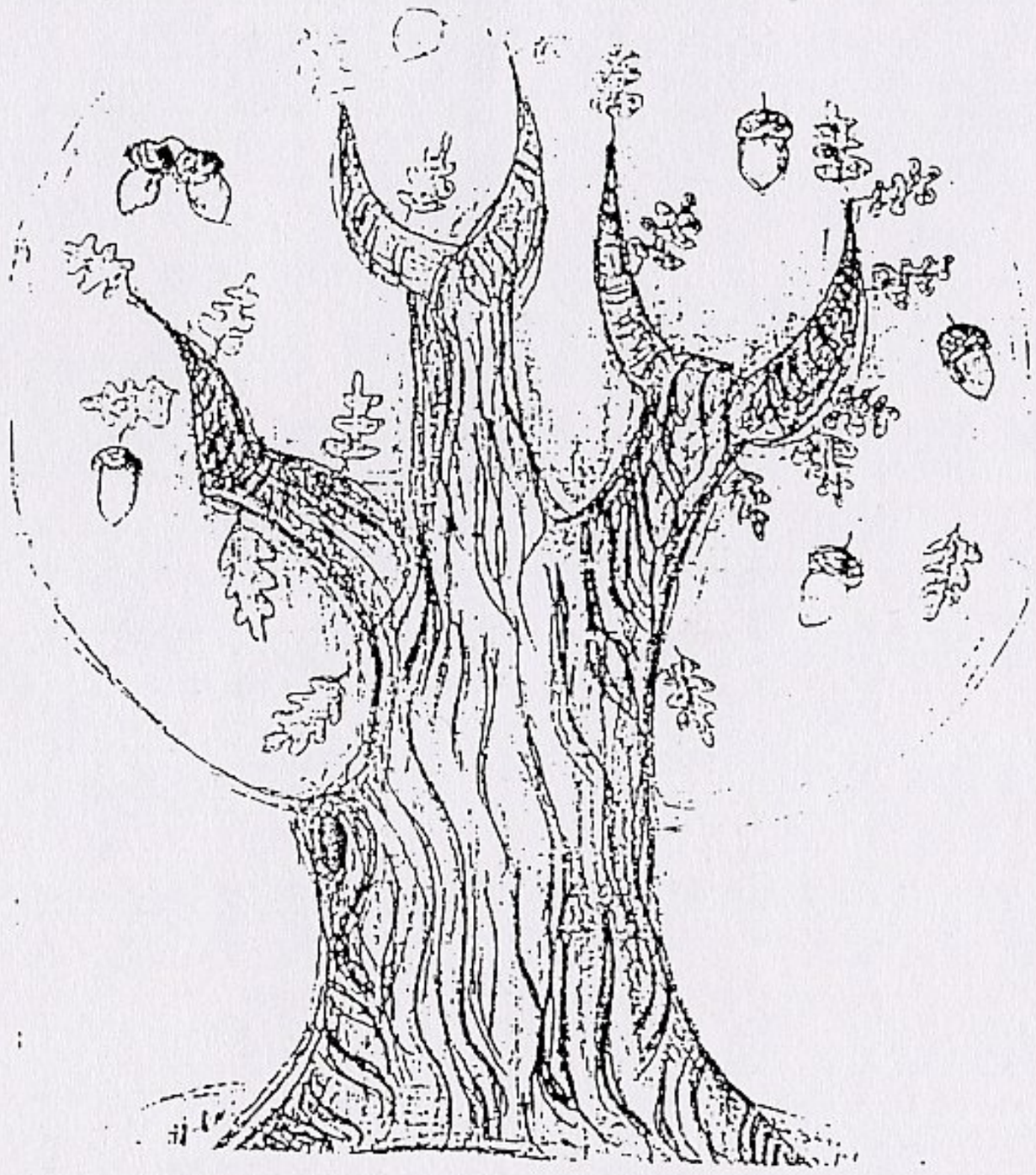

8. Szaladt hát az egérke a makk
fához a rétre.
Kippent-koppant mégis roppant
megörült a kis egér, hisz a sok
makk kincset ér.

Lesz már sörte csizma cipó
cipóért fű ölre való
Riska ad egy köcsög tejet
abból ontok öntök csöpögtetek
a cicának.
Visszaadja:
Inci-finci szürke fürge
rojtos-bojtos kunkori
kis farkincámat!

Melléklet

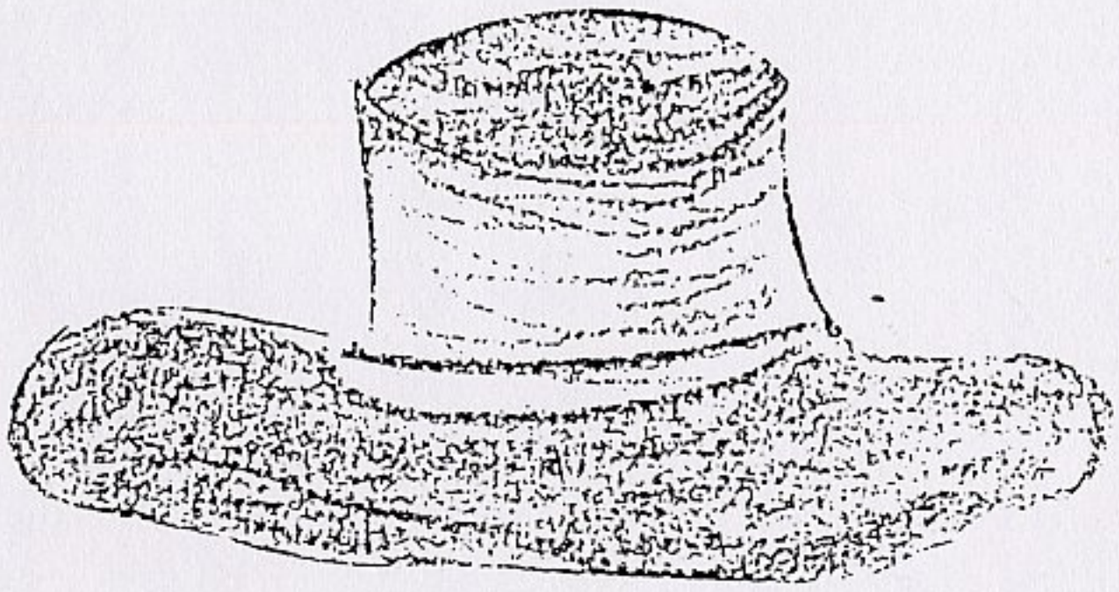

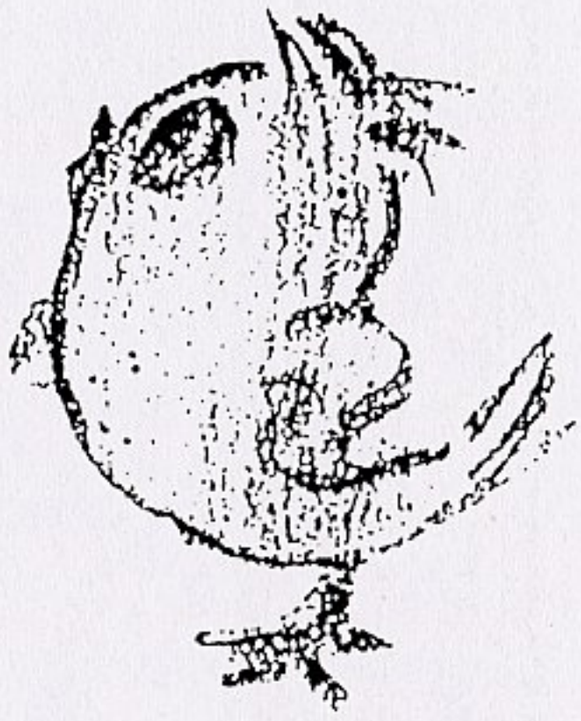

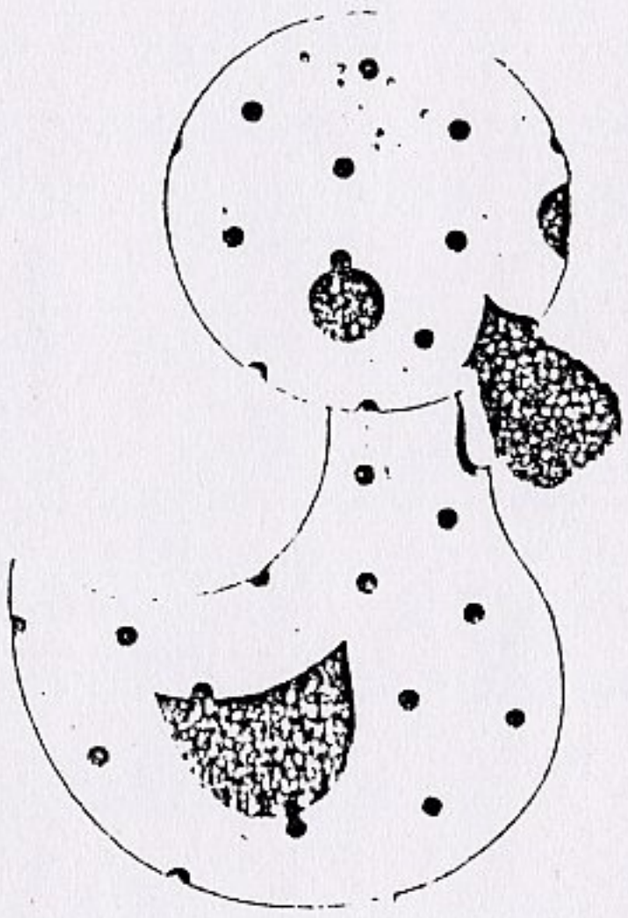

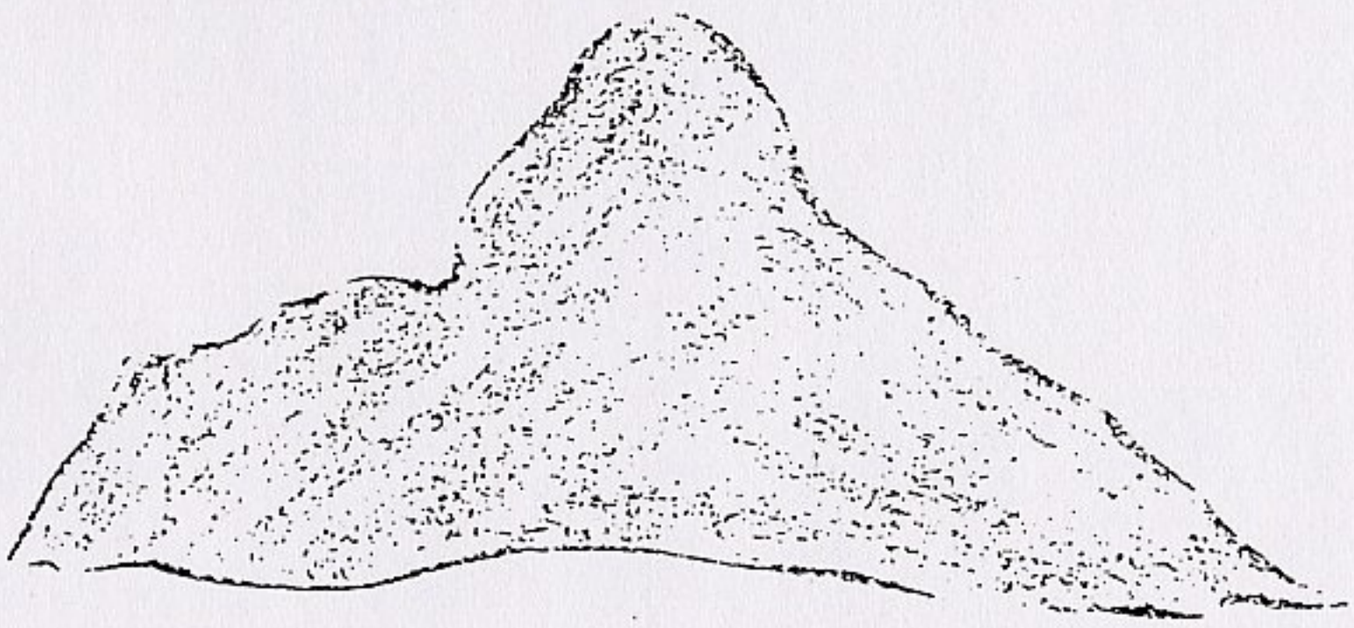

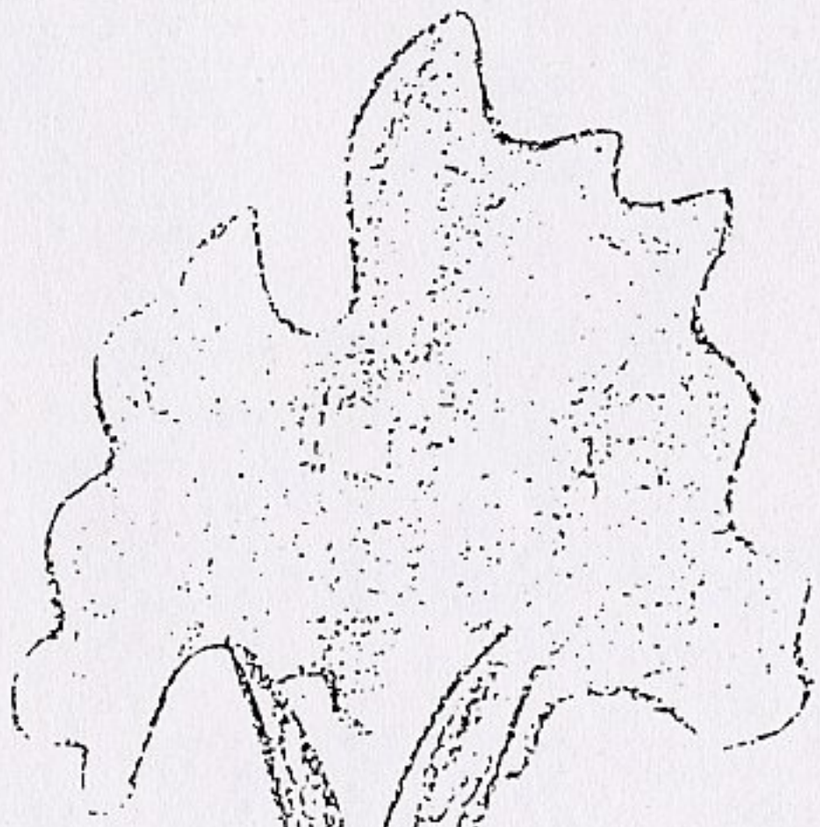

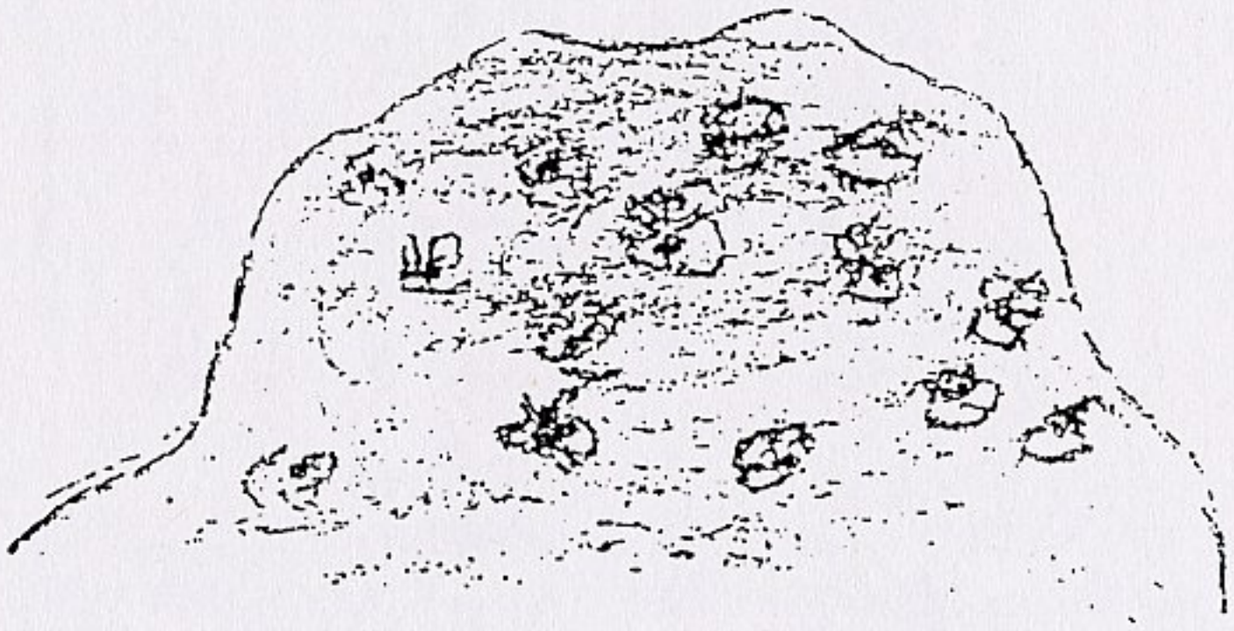

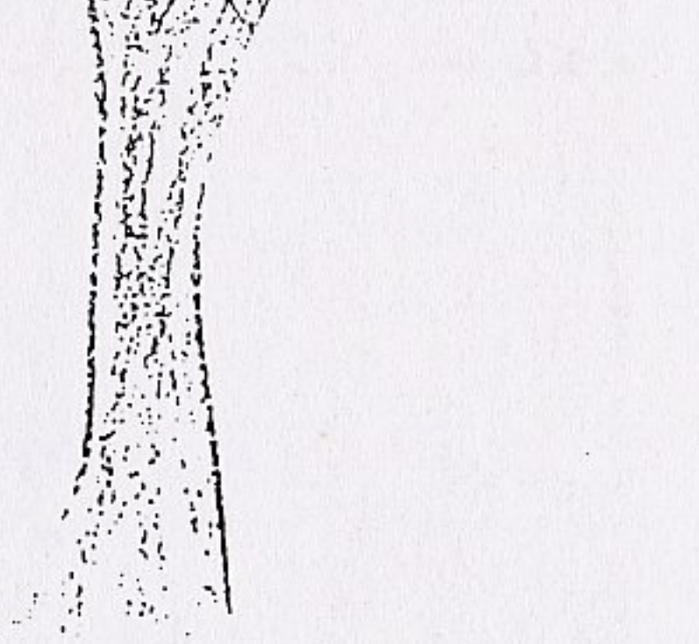

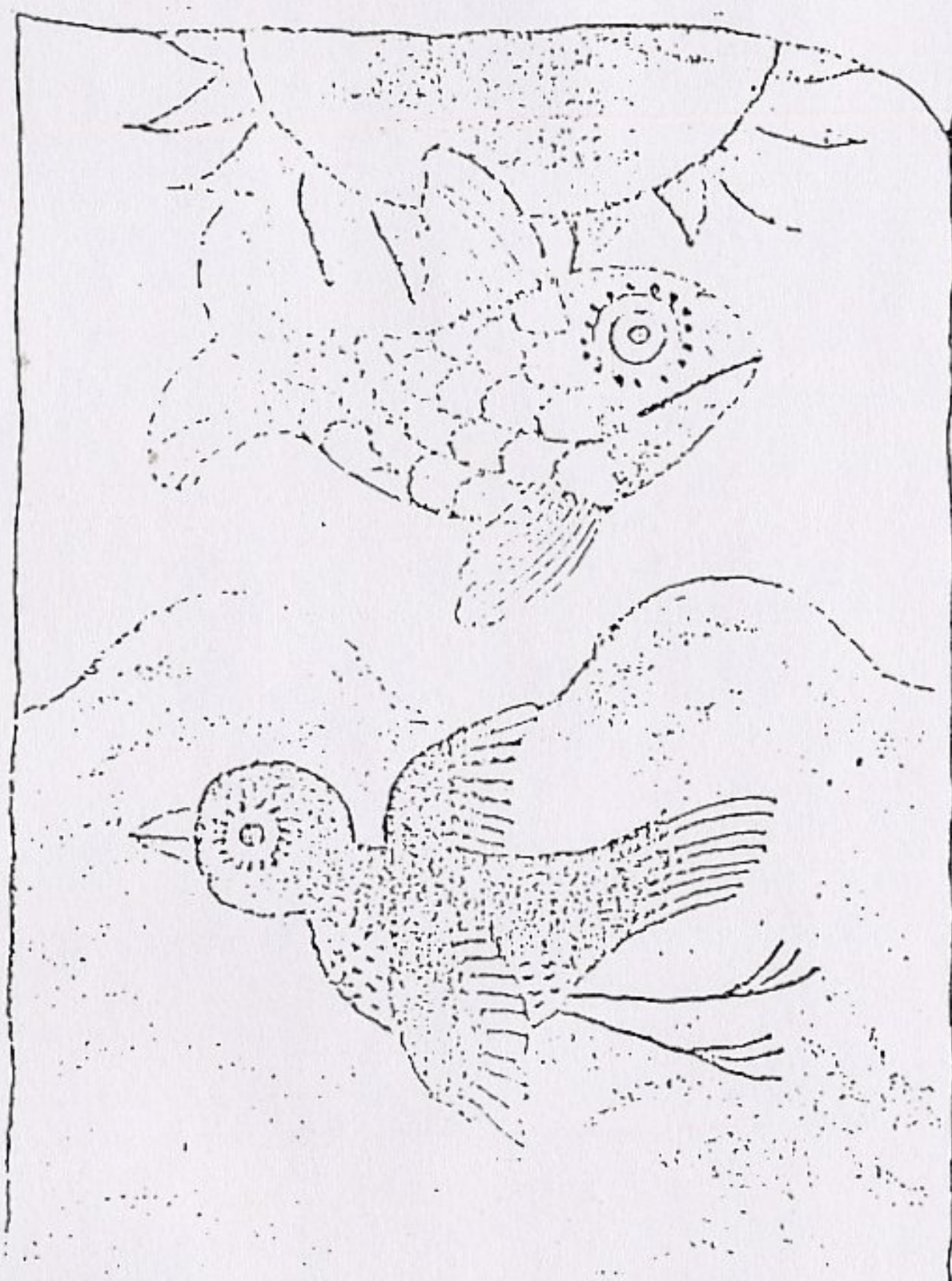

név

iskola, osztály

OLVASD EL!

Alan Alexander Milne:
Hatévesek lettünk
Holnemvolt
Micimackó

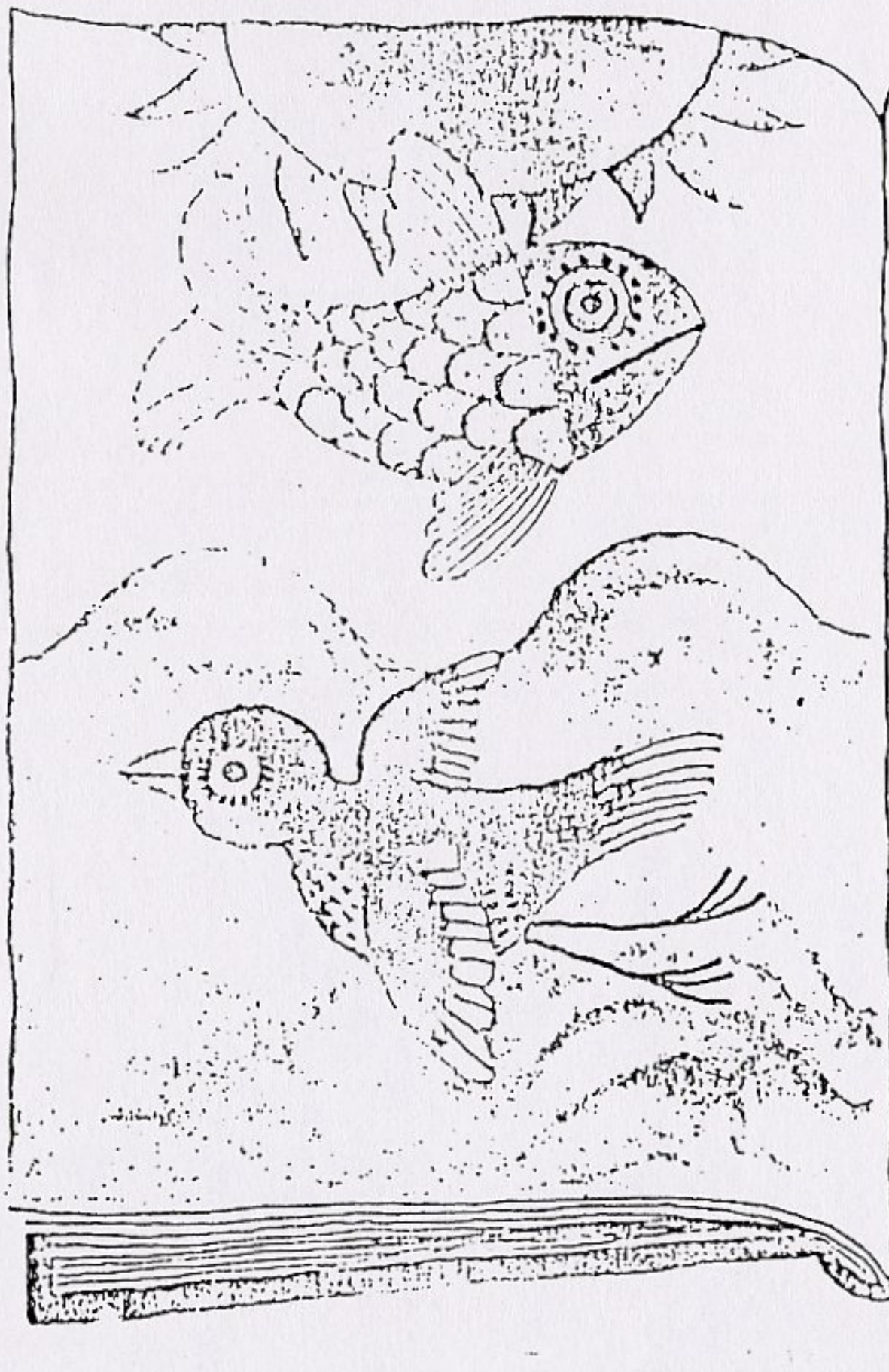

név

iskola, osztály

OLVASD EL!

Alan Alexander Milne:
Hatévesek lettünk
Holnemvolt
Micimackó

Melléklet a III. feladathoz

"Reménységnek és tulipánnak
kicsikis deszka-alkotmányba
1905-ben igyen
iktattak be az alkotmányba.

A kártyás munkásnak fiúként,
s a szép, ifjú mosóasszonynak,
ligetnek, sírnak, vágynak, célnak,
fejkendőbe kötözött gondnak."

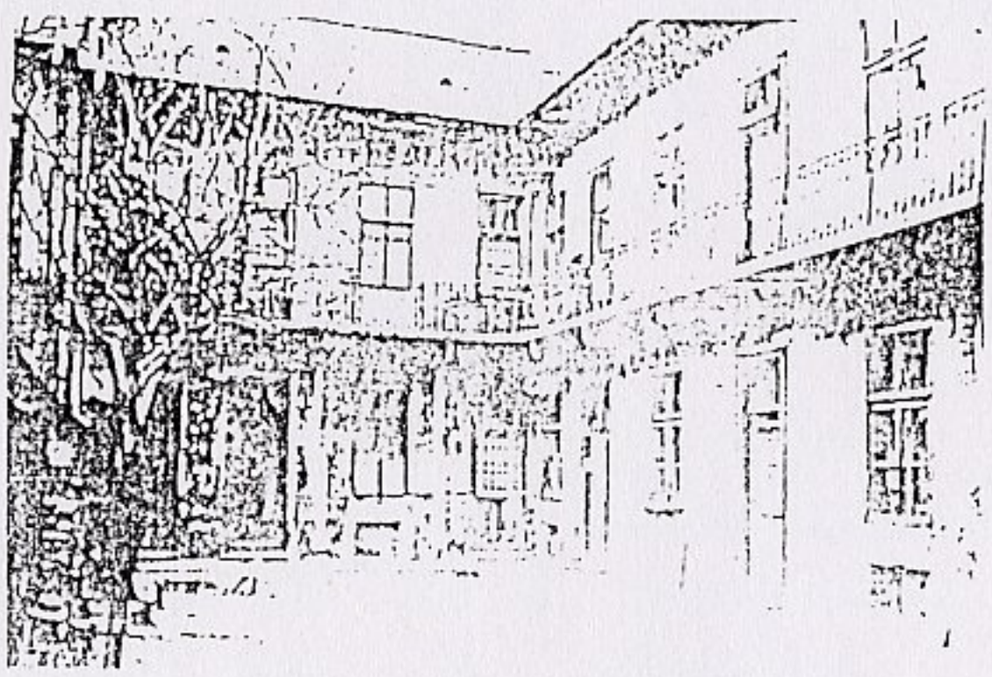

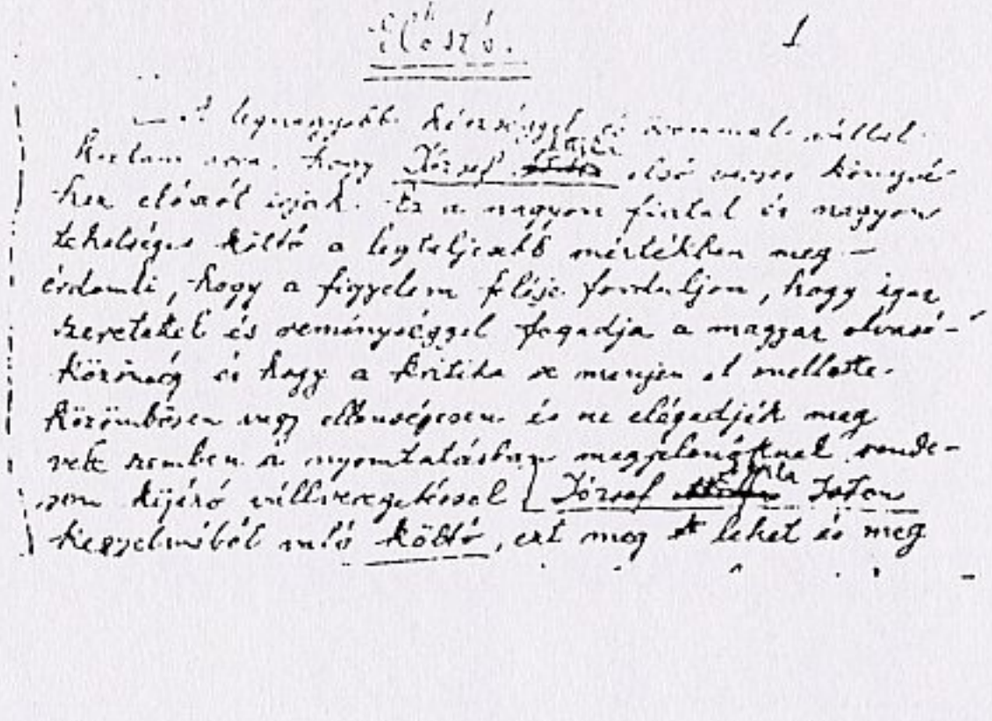

Első.

— A legnagyobb szeretettel és komolysággal kérlem arra, hogy József Attila első versei könyvéhez előszót írjak. Ez a nagyon fiatal és nagyon tehetséges költő a legteljesebb mértékben megérdemli, hogy a figyelem fókuszába kerüljön, hogy igaz szeretettel és reménységgel fogadja a magyar olvasókörönség és hogy a kritika se menjen el mellette közömbösen vagy ellenségesen és ne elégedjék meg vele szemben a nyomtatásban megjelenő tanulmányokban kifejező állásfoglalásokkal. József Attila tehetségének hevességéből való költő, ezt meg is lehet és meg

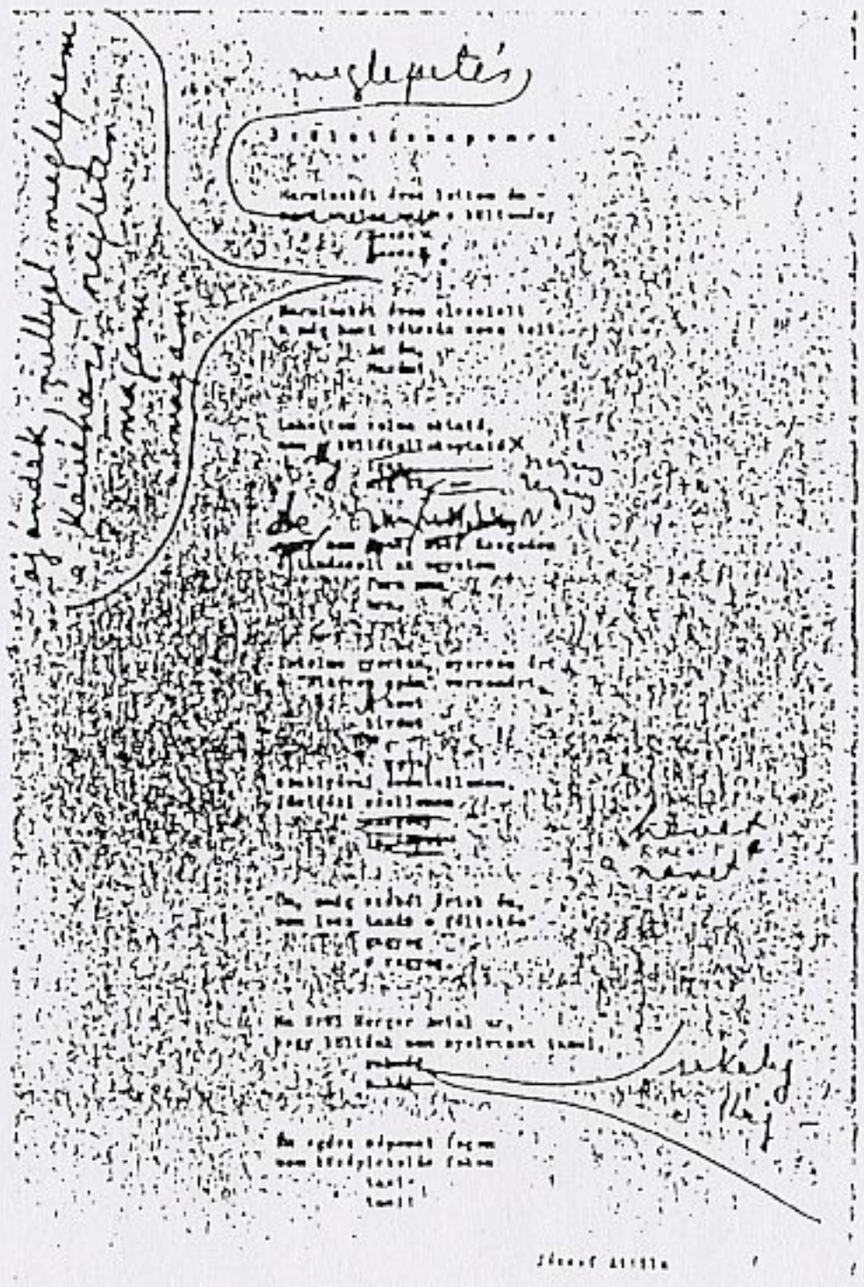

Tisza István

Nincsen apám, se anyám,
Se testvérem, se Lelkem,
Se bálcsinom, se szemfedőm,
Se sírkövem, se emlékem.

Hamvadnapja nem lesz nekem,
Se sírhalom, se fűvesedő,
Hűlőhelemből kalapom,
Hűlőhelemből eladom.

Hogyha nem fáll senkinek,
Kár az ördög oszt még
Tisza szívéll betörik
Ha kell, emberek ő élik.

Elfognak és felakasztanak
Akkor földdel elfödnek
S kalácsként kínó fű nevem
Gyönyörű lesz szívemen.

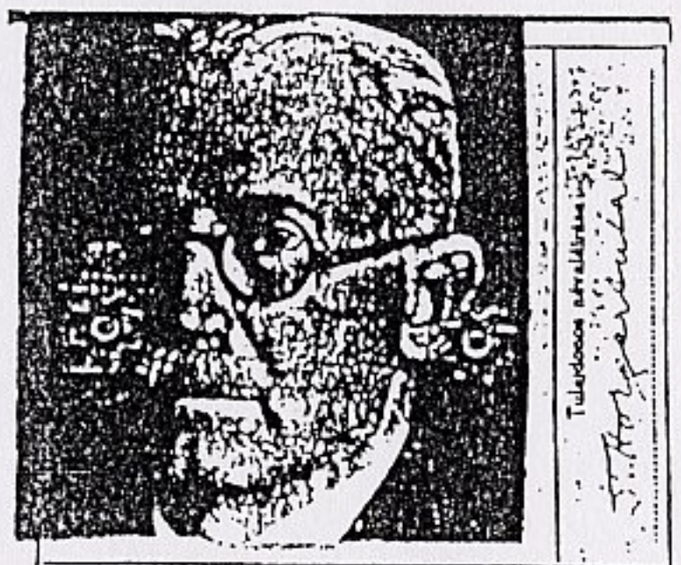

Magyar Királyi Államvasutak.

Igazolvány

Dr. Hoyos Antal úr

m. kir. egyetemi nyilv. rend. tanár

részére.

Melléklet

4.

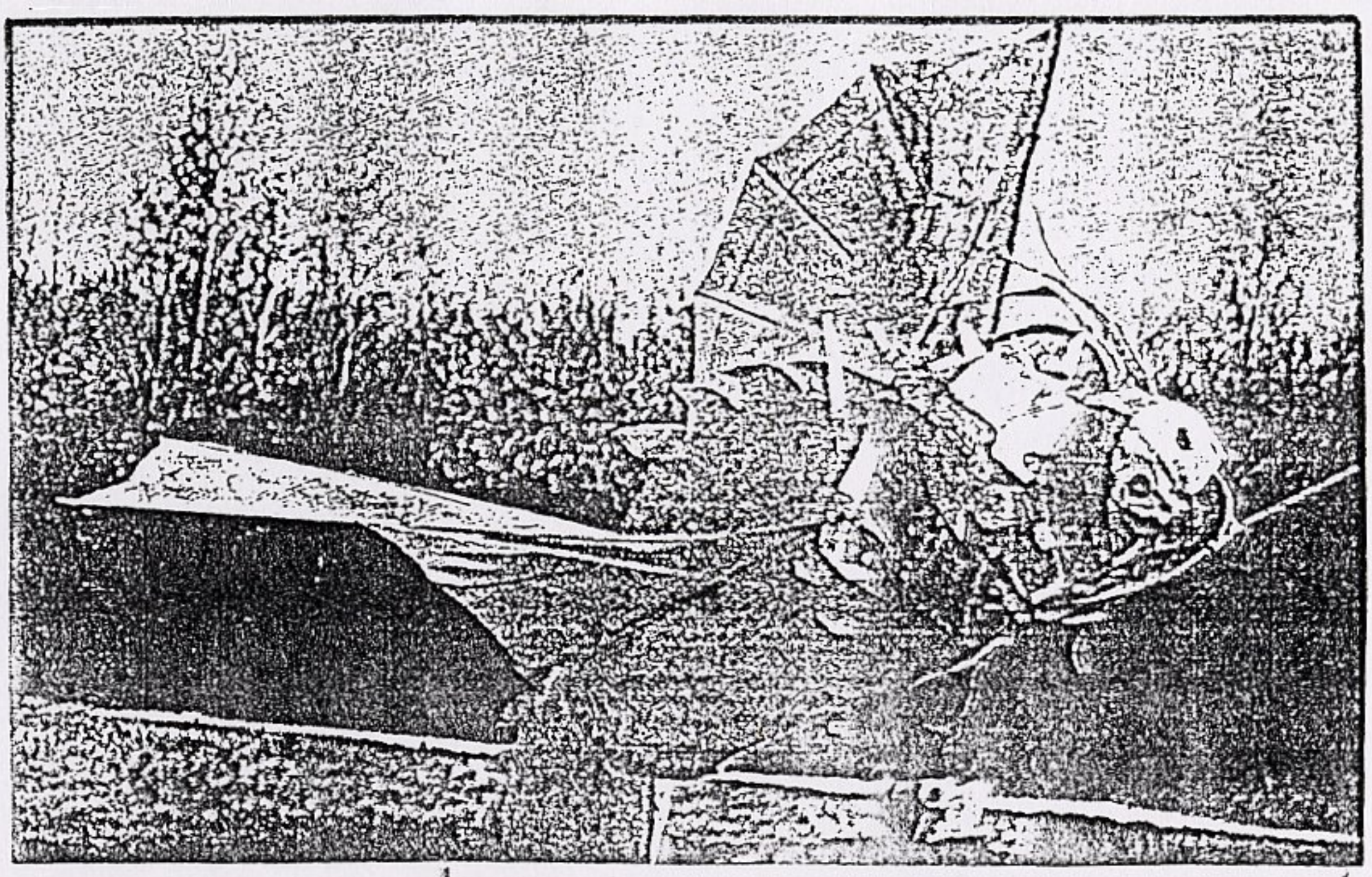

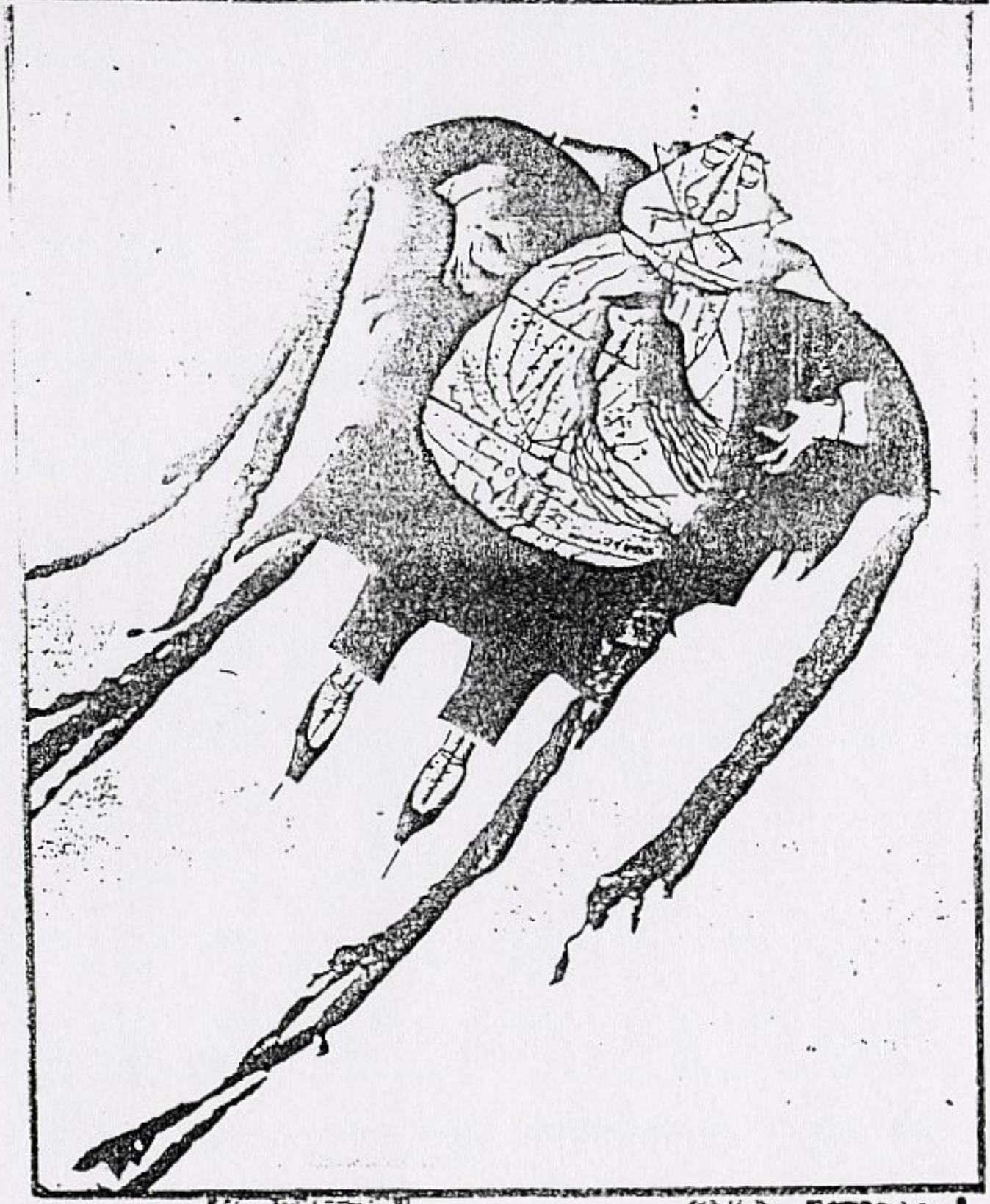

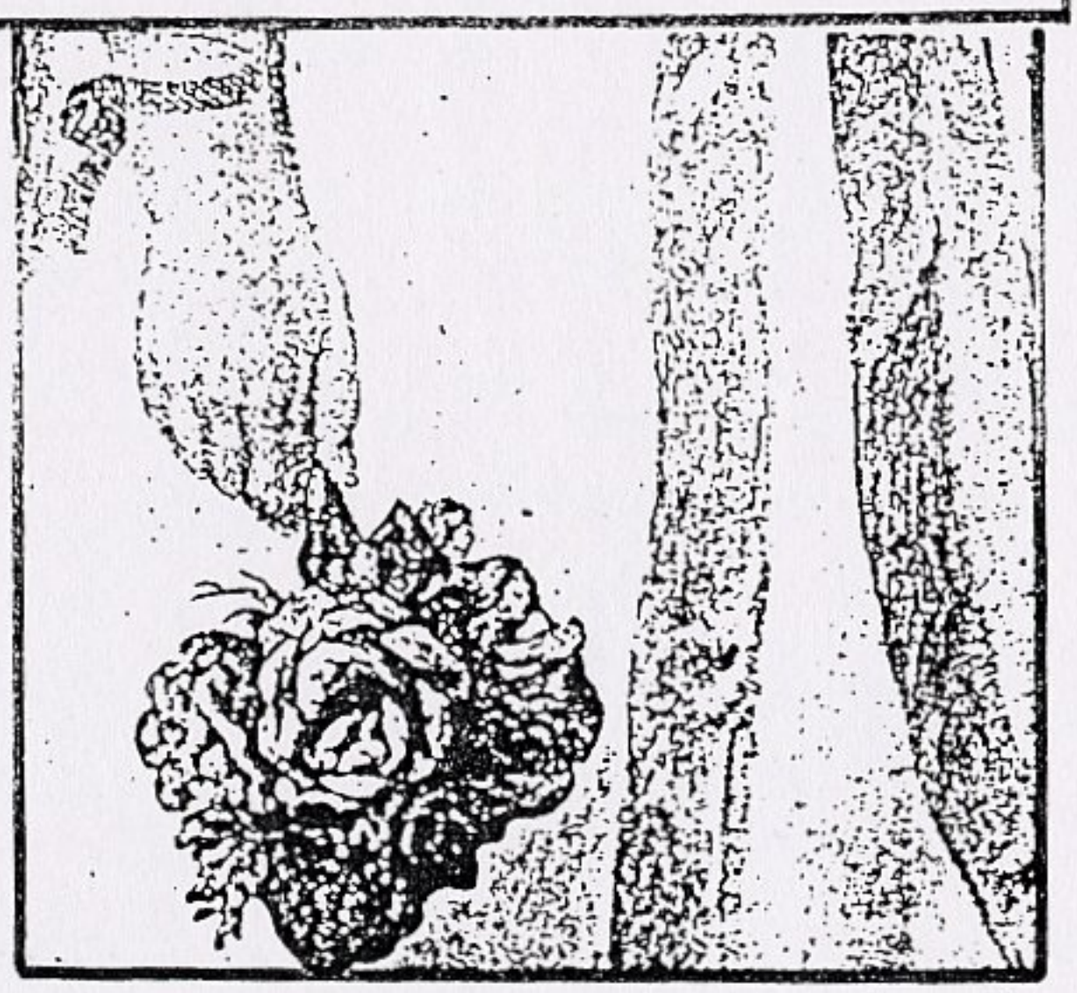
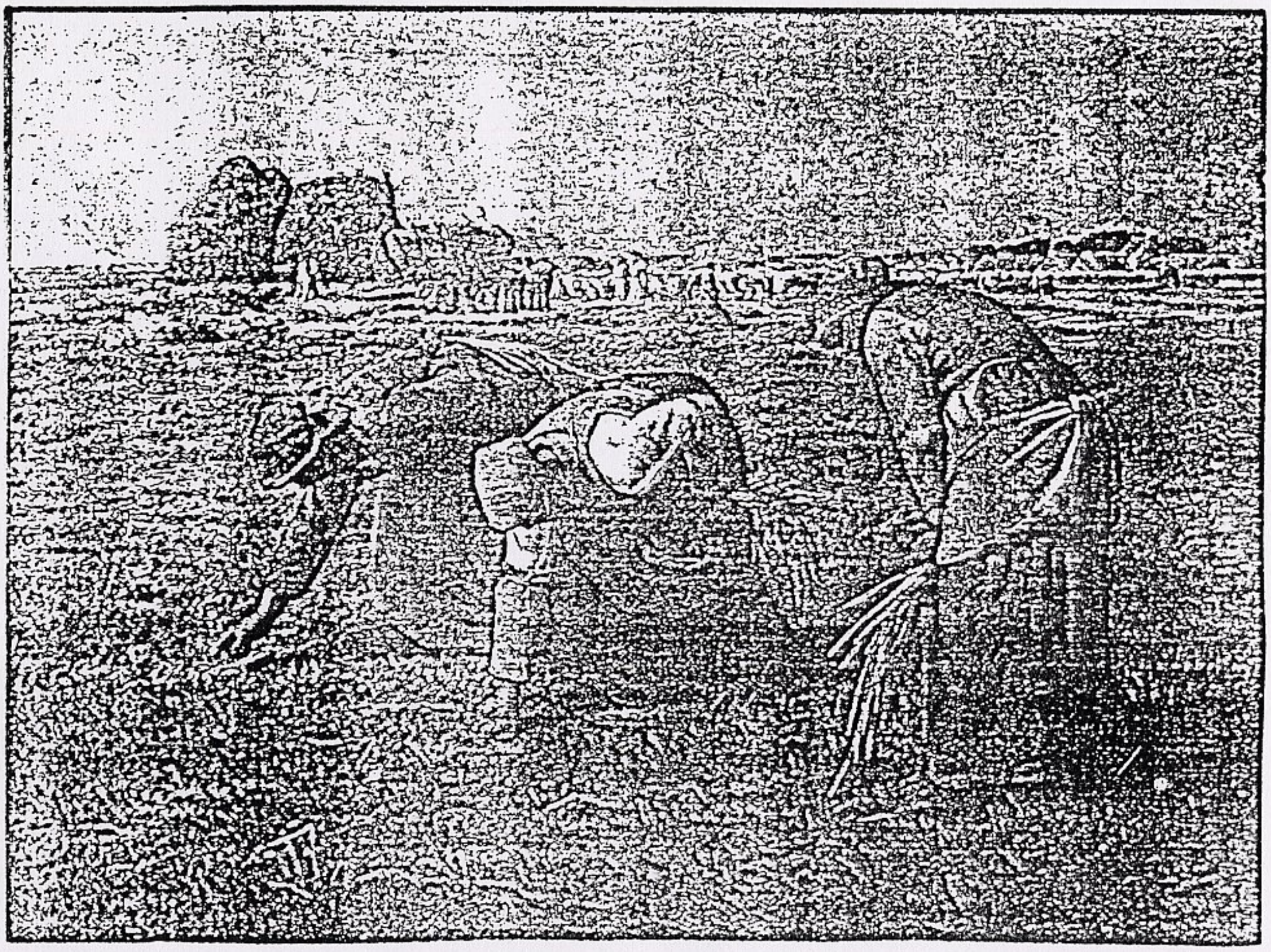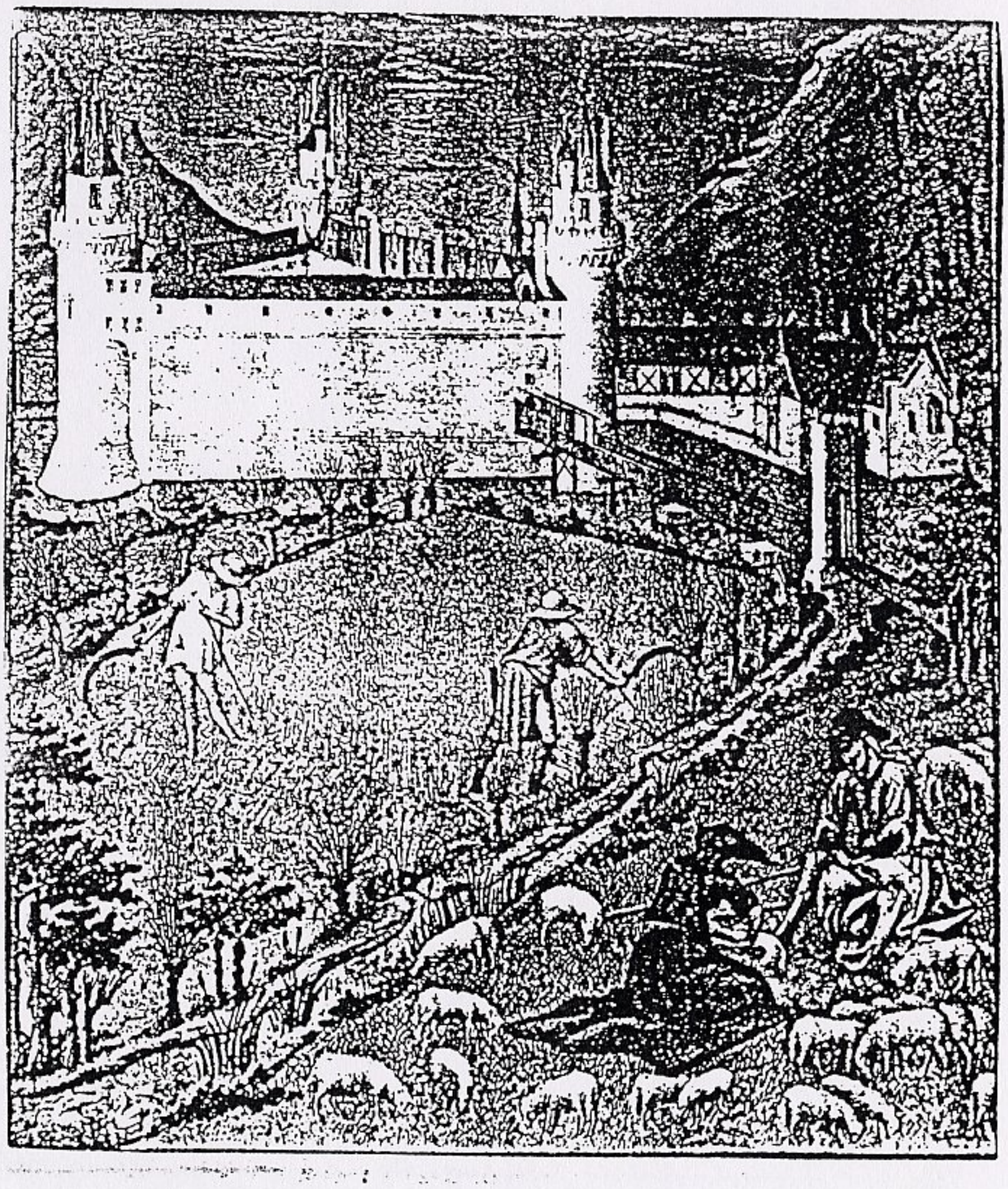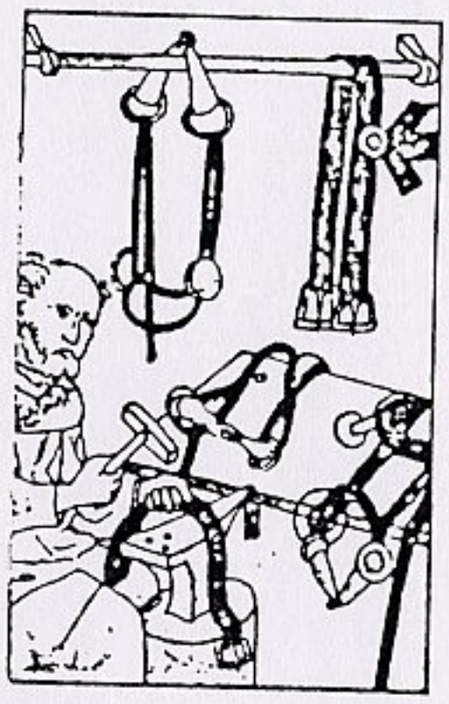
11.